

Balázs Tünde – Vörös Gyuláné

Informatika

7-8.

KOVÁCSNÉ BALÁZS TÜNDE – VÖRÖS GYULÁNÉ

INFORMATIKA

MUNKATANKÖNYV

7–8. OSZTÁLY

MŰSZAKI KÖNYVKIADÓ

A 2001-es kiadást lektorálta:
Gyetzvai Károly, Sum Ferencné

© Kovácsné Balázs Tünde, Vörös Gyuláné, 2001, 2017
© Műszaki Könyvkiadó, 2017

A kiadvány szerzői jogi védelem alatt áll, arról másolat készítése, más (papír, elektronikus stb.)
formában való felhasználása a kiadó előzetes írásbeli engedélye nélkül tilos.
A kiadvány másolása és jogosulatlan felhasználása büncselekménynek minősül.

ISBN 978-963-16-2708-4
Kiadói kód: MK-5509101

Kiadja a Műszaki Könyvkiadó
2519 Piliscsév, Topol u. 3.
1032 Budapest, San Marco u. 57.
Telefon/fax: 06-33-473-473
Felelős kiadó: Simon István ügyvezető
Felelős szerkesztő: Csík Zoltán
A könyvet Biró Mária tervezte
Borító: Korda Ágnes
Illusztrációk: Fenekovác László
Műszaki szerkesztő: Haász Anikó
7. kiadás
Terjedelem: 15,96 (A/5) ív

e-mail: info@mkkonyvkiado.hu
www.mkkonyvkiado.hu

Nyomta és kötötte: Érdi Rózsa Nyomda
Felelős vezető: Juhász László ügyvezető igazgató

BEVEZETŐ

Kedves Gyerekek!

Biztosan nagyon sokan kipróbáltátok már a számítógépet, és ez nagy örömet jelentett számotokra.

Míg ti szívesen játszotok a komputerrel, addig a felnőttek számára ez ma már mindennapos munkaeszköz.

A számítástechnikával való ismerkedés segít abban, hogy a rendelkezésekre álló idő alatt megtanuljátok, elsajátítsátok a számítógép használatának apró lépéseit.

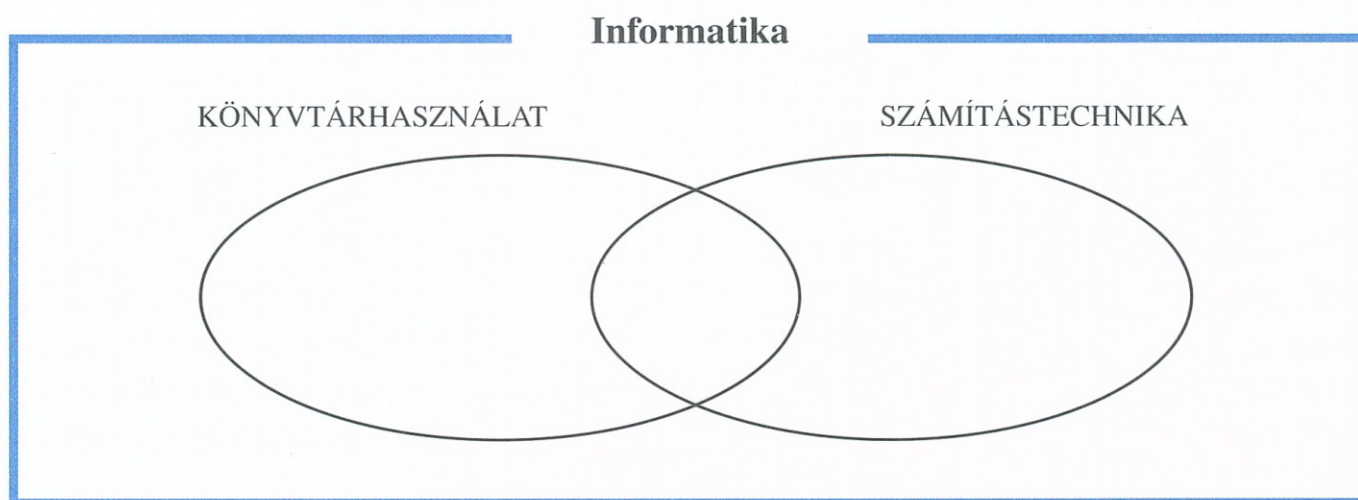
Ebben a tankönyvben igyekszünk megismertetni titeket az informatika – és ezen belül – a számítástechnika világával. Ahhoz, hogy pontosan megértsétek, miről is fogtok tanulni, néhány fogalmat meg kell ismernetek.

Információ: tájékoztatás, felvilágosítás, hírközlés, értesülés, adatközlés, új ismeret.

Informatika: információk megismerésével, rendezésével, tárolásával és feldolgozásával összefüggő ismeretek összessége.

Számítástechnika: számítógéppel történő információkeresés, feldolgozás, adattárolás.

Információt többféle módon szerezhetünk pl.: újságokból, rádióból, televízióból, tanárainktól, könyvekből, barátainktól.

A halmazábrából is kiderül, hogy az informatika sokkal tágabb fogalom, mint a számítástechnika.

A számítástechnika az informatika része!

Ebben a könyvben az információszerzés, feldolgozás számítógépes -formáival fogunk megismerkedni.

1. Melyik órán foglalkoztok a könyvtár megismerésével és használatával?

Munkaeszközötök lesz ez a tankönyv, egy füzet és természetesen egy számítógép.

Célunk, hogy a számítógéppel való ismerkedés kezdeti lépéseinél minél több segítséget adjunk nektek. Ennek érdekében tankönyvünkben rajzolásra, szerepjátékra, mozgásra, írásra-olvasásra biztatunk benneteket.

A tanulást segítik majd – a tanári magyarázat mellett – a tankönyvben lévő feladatok.

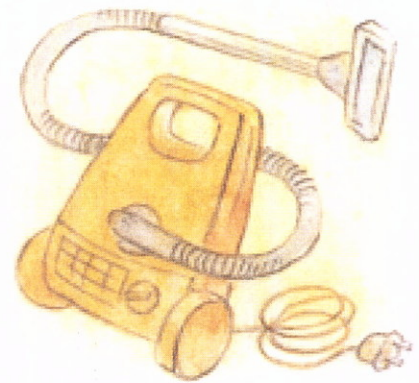
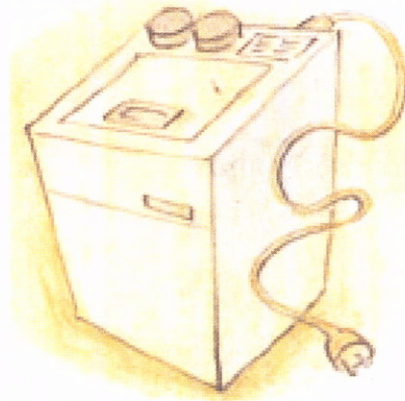
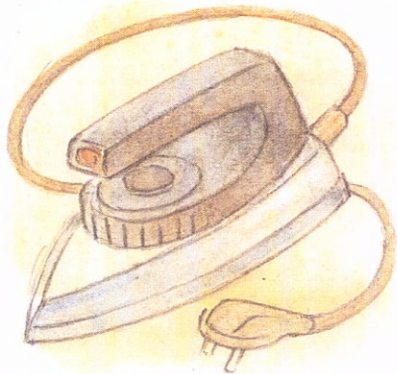
Szeretnénk, ha a tankönyv és a számítógép használata sok örömet okozna nektek. Ehhez kívánunk mindnyájatoknak eredményes, jó munkát!

A szerzők

BALESET-MEGELŐZÉSI TUDNIVALÓK

Mindennapi életünkben elektromos berendezések teszik könnyebbé, kényelmesebbé, gyorsabbá munkánkat.

1. Mit látsz a képen? Írd alá!

2. Folytasd a sort! Hűtőszekrény, hajszárító,

Az előbb felsorolt eszközök használata közben nem is gondolunk arra, hogy ezek az elektromos berendezések balesetet is okozhatnak.

Az elektromos áram – amely ezeket a gépeket működteti – veszélyt jelenthet az emberi szervezetre.

Miért lehet veszélyes az elektromos áram?

Az elektromos áramnak izomösszehúzó hatása van. Az emberi test jelentős része izomból áll (karunkon, lábunkon, testünkön stb.). Izom a szív is. Elektromos áram hatására ezek az izmok összerándulhatnak, súlyosabb esetben megbéníthatják az izmok működését. Ha az elektromos áram eljut a szívig, szívgyörgsöt okozhat, mely az ember számára végzetes lehet.

Mindenképpen meg kell előznünk az elektromos baleseteket! Az elektromos eszközök használati utasításait betartva elkerülhetjük ezeket.

Ezért fontos, hogy betartsuk a baleset-megelőzési szabályokat a számítástechnika-teremben is.

A SZÁMÍTÁSTECHNIKA-TEREM RENDJE

Ahhoz, hogy a számítástechnika-teremben a számítógépeket minden gyerek biztonságosan használhassa, a következő szabályokat kell betartani:

- ◆ A gépek csak tanári felügyelet mellett használhatók!
- ◆ Vizes, piszkos, zsíros kézzel a gépekhez nyúlni tilos!
- ◆ Ételt, folyadékot a gép közelébe vinni nem szabad!
- ◆ Ha bármilyen rendellenességet tapasztalsz, azonnal értesítsd a tanárodat!

A számítástechnika-teremben különösen fontos, hogy azt kell tenned, amit a tanárod mond!

MIRE JÓ A SZÁMÍTÓGÉP?

A számítógépet – annak ellenére, hogy egy nagyon bonyolult gép – gyerekek, felnőttek egyaránt használják. Nem tud az emberhez hasonló módon gondolkodni, de úgy dolgozik, mint egy elektronikus agy. Képes feladatokat megoldani, adatokat kezelni, tárolni, s mindezt nagyon gyorsan.

Manapság a személyi számítógép már annyira mindennapos eszköz, mint a televízió vagy a telefon.

1. Mi lehet ennek az oka?

.....

.....

Napjainkban szinte mindenhol találkozunk számítógépekkel: irodákban, üzletekben, műhelyekben, gyógyszertárakban, bankokban, postán, benzinkutaknál, de nagyon elterjedt az otthonokban is.

2. Te hol láttál már számítógépet?

.....

.....

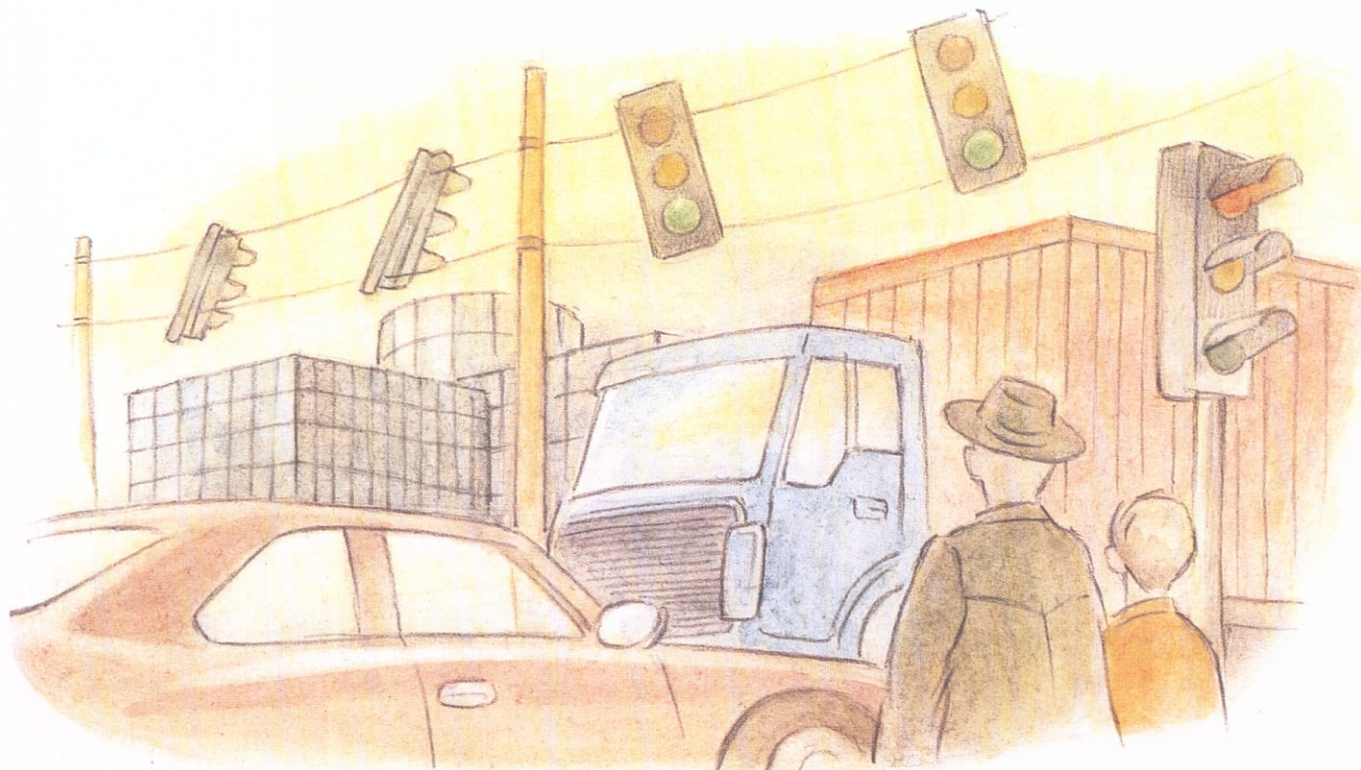
Mire használták?

.....

.....

Ma már életünk minden területét átszövi a számítógép jelenléte.

A háztartásokba érkező közüzemi (víz-, gáz-, villany-, telefon- stb.) számlák is komputerrel készülnek. A számítógépek segítségével tartják nyilván a lakosságot, vezetik az egészségügyi nyilvántartásokat, szervezik a közlekedést, szabályozzák a közlekedési lámpák működését, készítik a menetrendeket.

Számítógépek segítségével írják, szerkesztik az újságokat, könyveket, de a számítógépet használják filmek, rajzfilmek, zenei felvételek, CD-k készítéséhez is.

A gép használható adatok rögzítésére, feldolgozására, levelezésre, tájékozódásra.

A lakóházak, utak, hidak, üzemek, gyárak, közintézmények tervezése, működése is elképzelhetetlen számítógépek segítsége nélkül.

Vannak olyan, szabad szemmel nem látható számítógépek, amelyek más készülékekben rejtőzködnek, pl. a videomagnókban, ezek segítségével szabályozzuk a felvételt és a lejátszást, de ilyen vezérli a mikrohullámú sütőt is.

A pénzkiadó automaták a bankok számítógépeinek szerves részei.

A korszerű repülőgépek és az űrhajók irányítása is elképzelhetetlen a komputerek nélkül (robotpilóta).

3. Szerinted mire használható még a számítógép?

.....

.....

.....

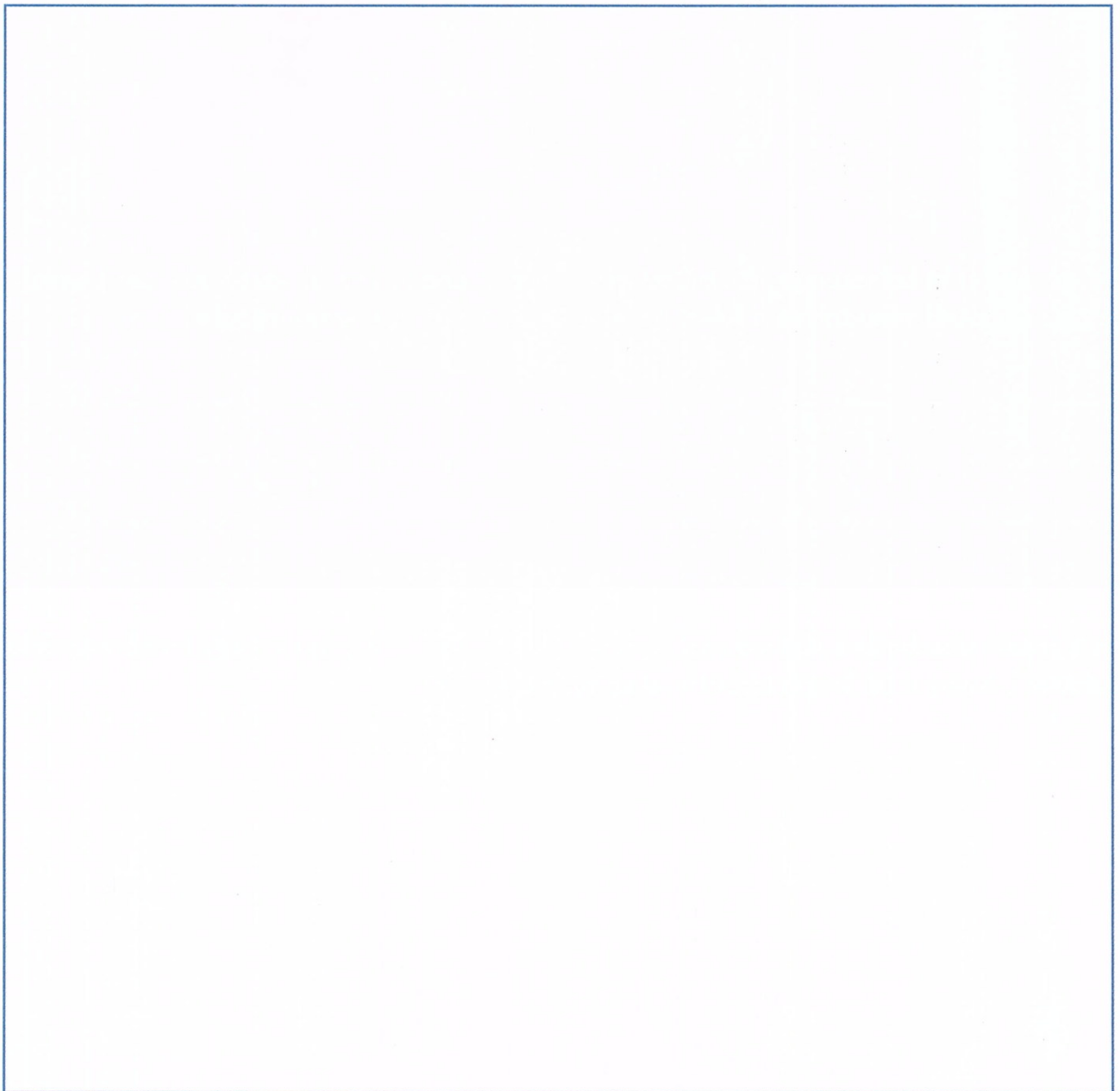
.....

A SZÁMÍTÓGÉP ELŐNYEI

- ◆ Nagyon gyorsan oldja meg a feladatokat.
- ◆ Képes azokat annyiszor elvégezni, ahányszor mi akarjuk (nem sértődik meg, nem duzzog, nem lesz mérges, nem fárad el).
- ◆ Pontosan, hibátlanul végzi el a rábízott feladatokat (ha jól adjuk meg az utasításokat).
- ◆ Bárki használhatja, aki a számítógépről valamilyen alapfokú ismerettel rendelkezik (ezért tanuljuk mi is a kezelését).

Az utóbbi időben a számítógépek teljesítménye egyre jobban nő, s elterjedésükkel áruk fokozatosan csökken, így egyre több ember számára elérhetőek lesznek.

4. Gyűjts képeket a számítógépről! Ragaszd ide!

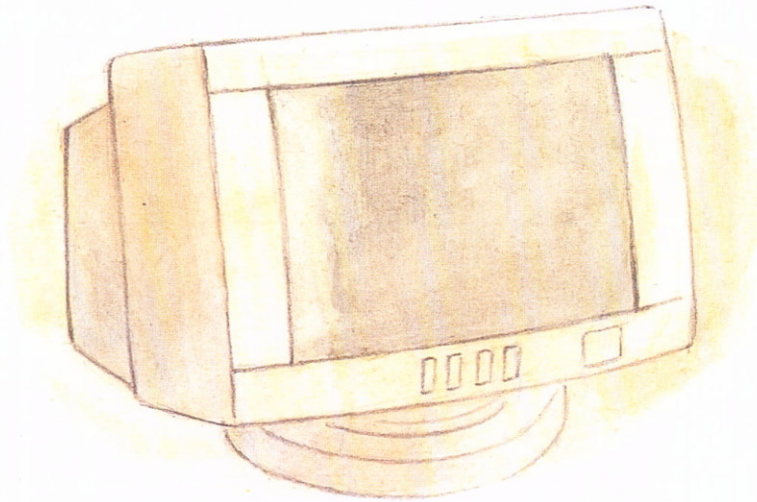

A SZÁMÍTÓGÉP RÉSZEI

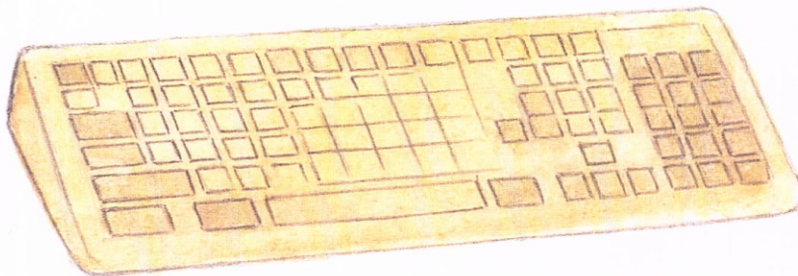
Ha ránézel a számítógépre, különböző tárgyakat láatsz, amelyek össze vannak kapcsolva egymással.

Legelőször talán a képernyőt vesszük észre, amely egy televíziókészülékhez hasonlít. A képernyőt a számítástechnikában **monitornak** is nevezik.

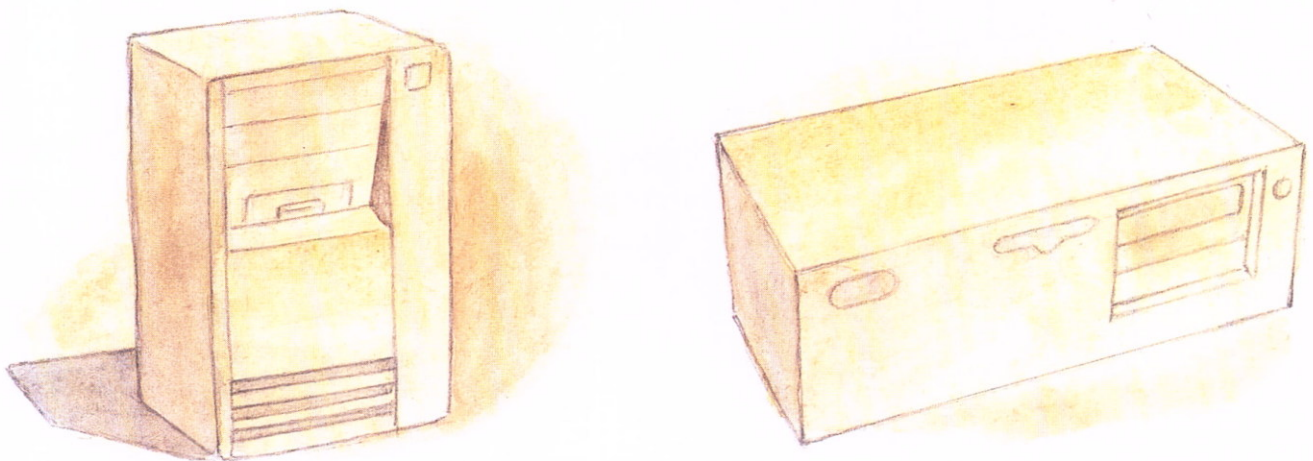
A monitoron jelennek meg a számítógép üzenetei, képei.

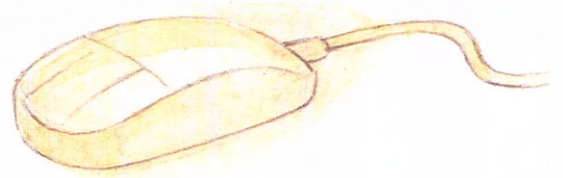
A monitor előtt helyezkedik el a **billentyűzet**. Leggyakrabban ezzel adunk utasítást a számítógépnek, ezzel válaszolunk a feltett kérdésekre, ezzel írunk a számítógépbe.

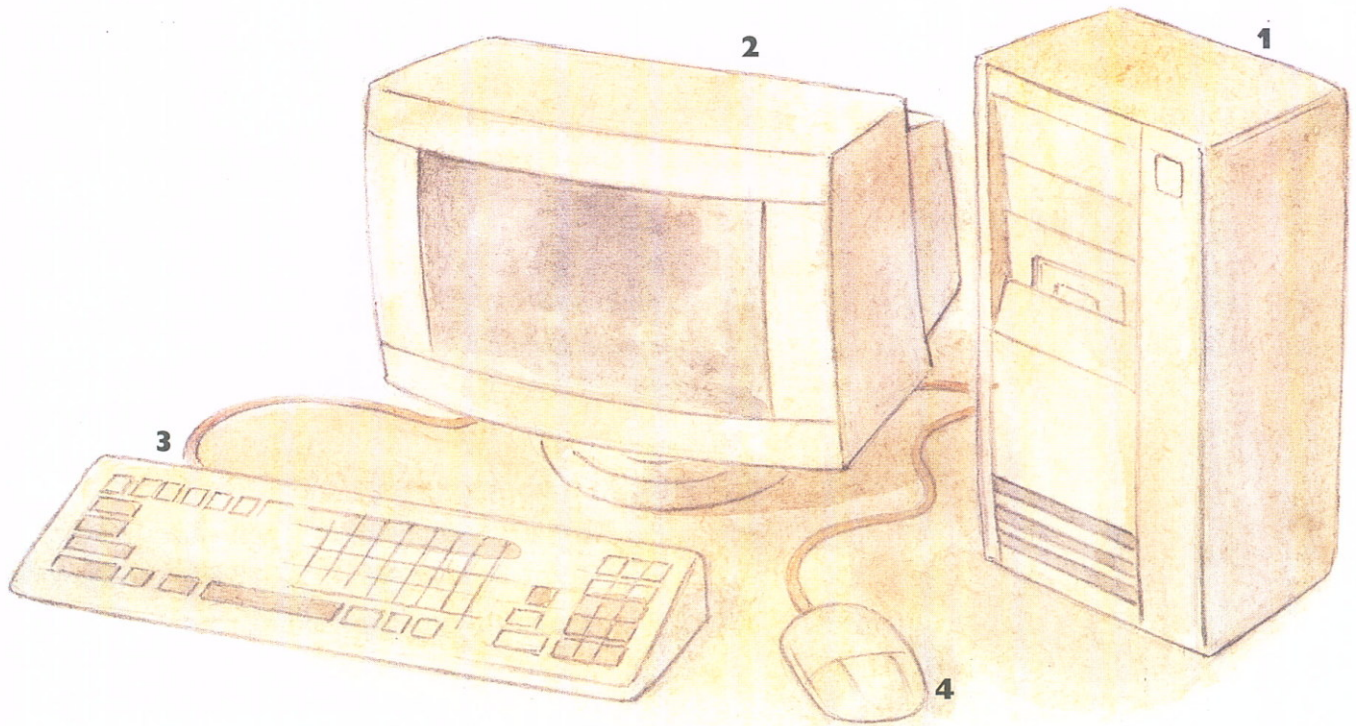
A legtitokzatosabb és a legfontosabb berendezés – a számítógép agya – egy fekvő vagy álló „doboz”, amelyet mi leegyszerűsítve **alapgépnek** nevezünk.

Egy tenyérnyi eszköz segíti még a számítógép használatát. Ezt az alakjáról **egér**nek nevezték el. Segítségével gyorsabban mozoghatunk a képernyőn, de segít a rajzolásban is.

1. Írd be az eszközök nevét!

1.
2.
3.
4.

A SZÁMÍTÁSTECHNIKA TÖRTÉNETE

1. Lapozz vissza a munkatankönyv elejére, és írd ide, pontosan mit jelent az információ!

2. Sorolj fel néhány példát arra, milyen módon juthatsz új ismeretekhez!

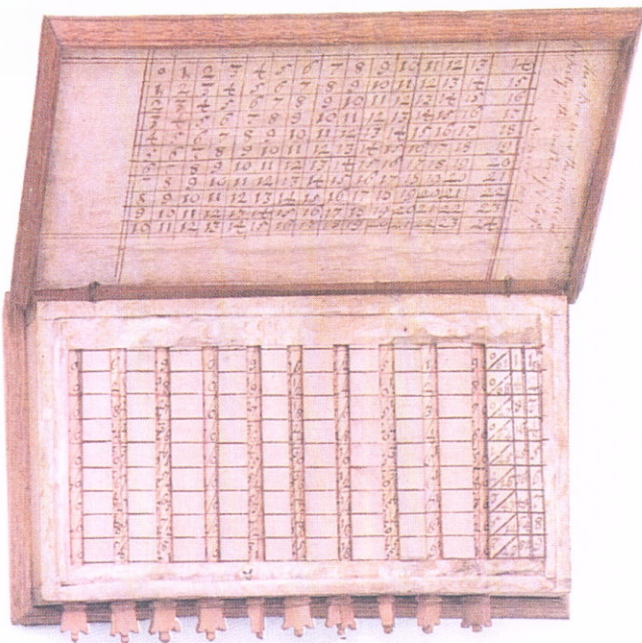

barlangrajz

A történelmi idők kezdete óta arra törekedett az ember, hogy megszerzett ismereteit továbbadja vagy valamilyen módon rögzítse. Ezt bizonyítják az ősi barlangrajzok, a csontmaradványokon talált rovások is.

Az ismeretek rögzítését, továbbadását segítette elő az emberiség legnagyobb találmánya – az **írásjelek** megjelenése és használata.

Az írásjelek használatával lehetővé vált az információ szélesebb körű terjesztése.

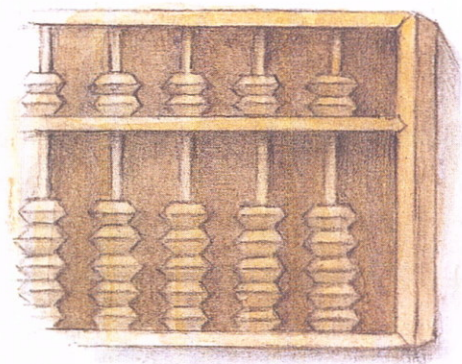
számolótábla

A számítógép felfedezésének története összefügg a számolást segítő eszközök fejlődésének történetével.

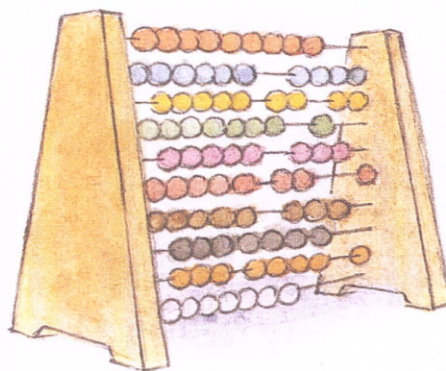
Az ősember rovátkákat vágott a csontokba, így számolhatta az elejtett vadakat, de használta a körülötte lévő tárgyakat is: köveket, gallyakat és a kezét. Hamarosan azonban rá kellett jönnie, hogy csupán a feje és a tíz ujja nem elég a nagyobb mennyiségekkel való számoláshoz.

Éppen ezért az ókori kereskedők, adóbehajtók már használtak számolási segédeszközöket: számolóasztalokat, számolólapokat.

Egyes lexikonok szerint az ókori Egyiptomban, mások szerint Kínában fedezték fel az abakuszt. Ez egy olyan szerkezet volt, amelyen vékony drótokon golyókat lehetett mozgatni.

ókori abakusz

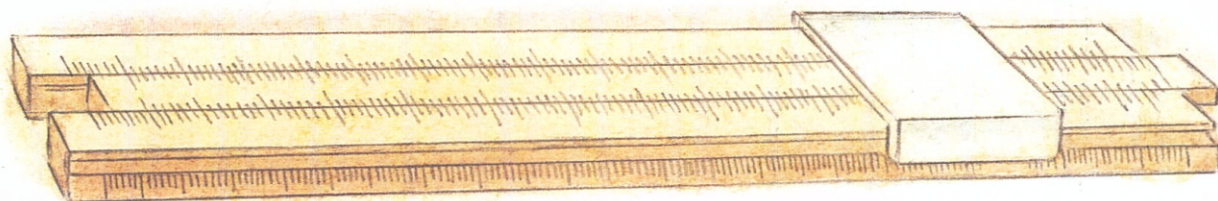

iskolai számológép

Minden valószínűség szerint ezt a számolást segítő eszközt egymástól függetlenül találták fel az egyiptomiak és a kínaiak. Ázsiában még ma is használják. (Hazánkban is sok iskolában tanítják az abakuszra emlékeztető szorobánnal való számolást.)

A tudományok, pl.: a csillagászat, a mechanika, a térképészet fejlődésével szükségessé vált a komoly matematikai problémák megoldása.

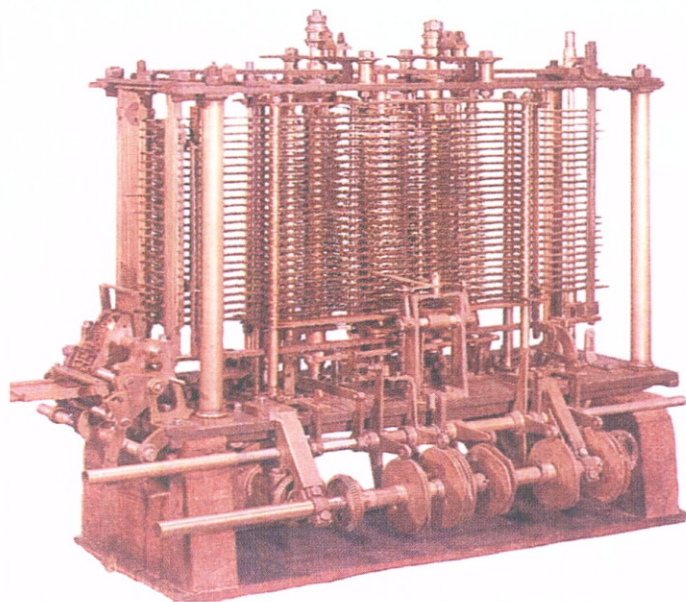
A középkor végén fedezték fel a logarlécet, amellyel bonyolultabb számolási műveleteket is el tudtak végezni. Ezt az eszközt több mint 350 évig használták.

logarléc

Az első fogaskerekes számológépet 1623-ban alkották meg. Ez még csak összeadni és kivonni tudott. 50 évvel később, 1673-ban találták fel a négy alapművelettel dolgozni tudó számológépet.

Az első olyan szerkezetet, amely már „programozható” volt, Babbage (ejtsd: be-bidzs) angol matematikaprofesszor alkotta meg a XIX. század első felében.

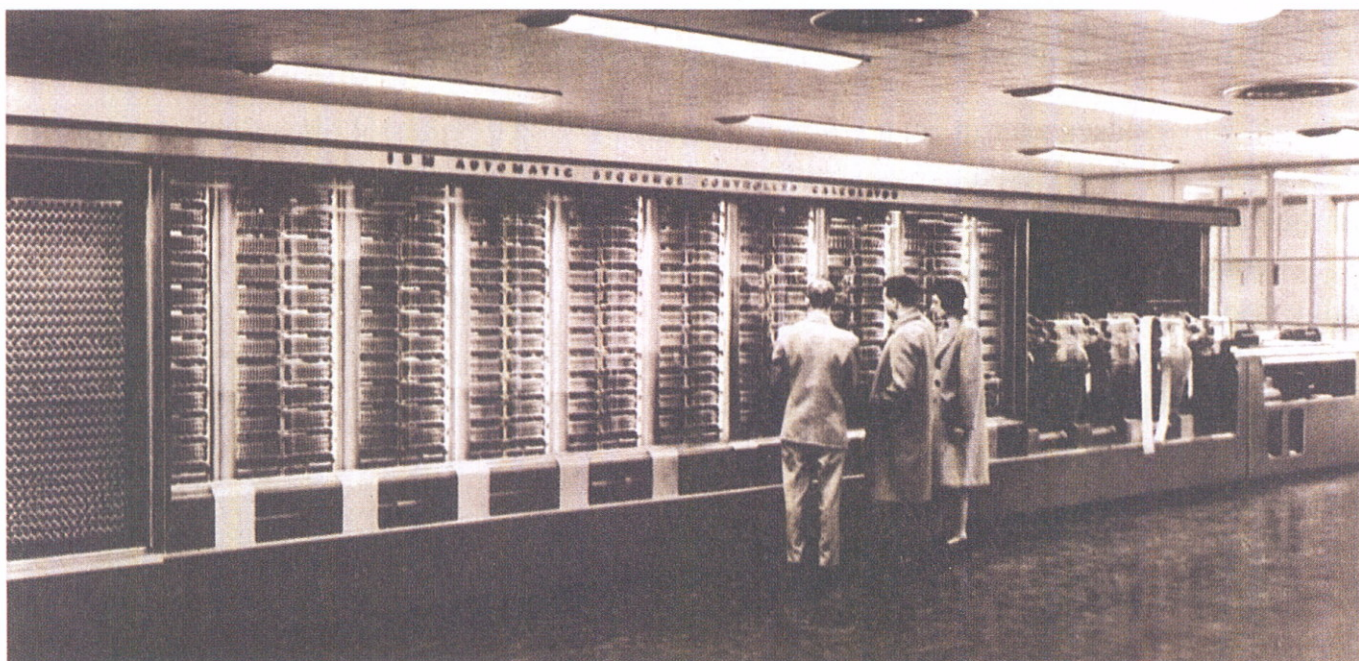
Babbage gépe

Az ő találmánya egy lyukakkal ellátott, szalaggal vezérelt „számítógép” volt. Ez még nem volt elektromos berendezés.

E gép továbbfejlesztett változata képes volt arra, hogy a szövőgyárakban a gépi szövést emberi beavatkozás nélkül is folyamatossá tegyék.

Az elektromos berendezések elterjedése, az elektronika fejlődése meggyorsította a számítástechnika fejlődését.

Az első – mai értelemben vett – számítógépet 1946-ban az Amerikai Egyesült Államokban alkották meg. Ez a gép 30 méter hosszú, 3 méter magas, 1 méter széles és 30 tonna tömegű volt.

Az első számítógép

A mai számítógépek ennél már jóval kisebbek, hiszen elférnek egy íróasztalon is, de működési elvük ugyanaz.

A modern számítógép működéséhez szükséges feltételeket a magyar származású **Neumann János** fogalmazta meg. Őt tekintjük a számítógép „atyjának”.

3. Végezz kutatómunkát a könyvtárban! Keress további adatokat lexikonokból, ismeretterjesztő könyvekből a számolást segítő eszközökről!
Írd le kutatómunkád eredményét!

.....

.....

.....

.....

.....

4. Tedd időrendi sorrendbe a következő kifejezéseket!

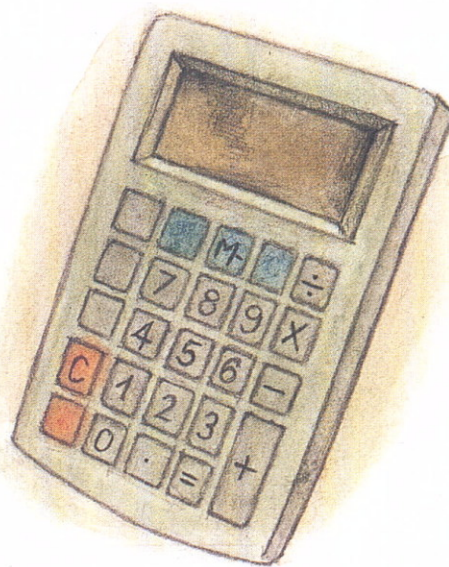
számítógép abakusz logarléc számológép pálcikák lyukkártyák

1.
2.
3.
4.
5.
6.

5. Melyik magyar tudós vett részt a számítógép kifejlesztésében?

.....

A számolást segítő eszközök között az egyik legnépszerűbb az elemes zsebszámológép, mely az 1970-es évektől terjedt el a világon, de ez nem számítógép!

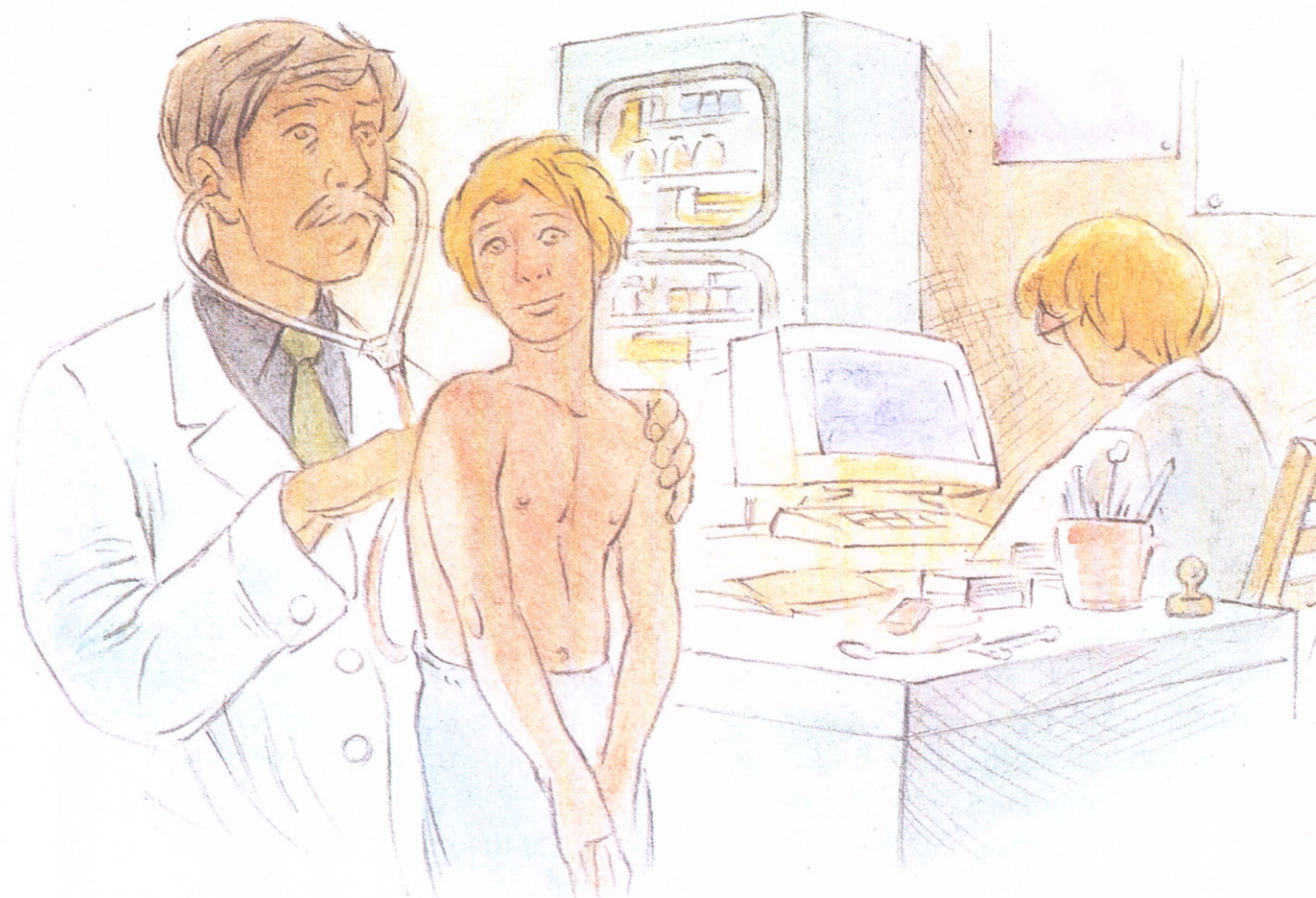
elemes zsebszámológép

A számítógép nemcsak számolásra alkalmas, hanem bonyolult logikai feladatok elvégzésére is. A számítástechnika az 1980-as évek elejétől nagyon gyors ütemben fejlődött. Kialakultak a számítógépes világhálózatok, melyek segítségével a világ bármely pontjával számítógépes kapcsolatba lehet lépni. Ez felgyorsította az emberek közötti információcserét. Bizonyára már te is hallottál az Internetről, mely az egyik legelterjedtebb világhálózat. (A későbbiekben erről még tanulunk.)

Ma már a számítógépek hatással vannak az ipar, a tudomány, a hétköznapi élet szinte minden területére, és alkalmazási területük beláthatatlanul széles. Számítógépek segítik például a tudományos kutatásokat, kísérleteket is.

Számítógépet használnak a bankban ...

... és az orvosi rendelőben is.

NEUMANN JÁNOS

(Olvasmány)

Neumann János az egyik legnagyobb magyar tudós volt. Nevét az egész világon ismerik. A számítógép működési elvének kidolgozásával vált világhírűvé.

1903-ban Budapesten született, tanulmányait is itt végezte. Rendkívüli tehetsége már gyermekkorában kitűnt. Folyékonyan beszélt több idegen nyelven is (görögül, latinul, németül, angolul). Kedvenc tantárgya a matematika volt, de érdeklődött a történelem és a művészetek iránt is. 17 évesen országos matematikaversenyt nyert.

Budapesten, Berlinben, Zürichben folytatott egyetemi tanulmányokat. Tág érdeklődési körét jelzi, hogy a matematikusi mellé vegyészmérnöki diplomát is szerzett.

Már 24 évesen a berlini egyetem matematika tanára volt. Nem sokkal később az Amerikai Egyesült Államokba költözött.

Munkatársai, tanítványai érdeklődéssel hallgatták előadásait, szívesen beszélgettek vele. Közvetlen, barátságos személyisége miatt tanítványai rajongtak érte.

Az 1940-es években részt vett a modern számítógépek működési elvének kidolgozásában, kipróbálásában.

1955-ben megbetegedett, de tudományos munkáját továbbra is folytatta: cikkeket írt, előadásokat tartott. Az egyetemre még akkor is bejárt dolgozni, amikor már csak tolókocsival tudott közlekedni. Gyógyíthatatlan betegségben halt meg 1957-ben, 54 éves korában.

Rövid élete alatt maradandót alkotott. Elméleti munkáját ma is felhasználják a számítógépek gyártásánál.

Az a számítógép is, amit te használsz, a Neumann János által megalkotott elvek alapján működik.

A JELEK VILÁGA

Gyakran előfordul, hogy idegen helyre érkezve – pl. egy vasútállomáson – információra van szükségünk.

1. Hová fordulsz segítségért?

.....

A megfelelő személyt megtalálva sikerül olyan adathoz jutni, például vonatindulás, vágányszám, amely segítségével megoldódhat a probléma.

2. Hol láttál már ilyen jelet?

.....

Ez a jel az információadás, a tájékoztatás jele. Ahol ilyen jelet láatsz, ott érdeklődhetsz és kaphatsz tájékoztatást.

A mindennapi életben sokszor találkozunk olyan jelekkel, amelyek megkönnyítik tájékozódásunkat, segítenek eligazodni tágabb környezetünkben.

3. Sorolj fel olyan jeleket, amelyek az utcán segítenek a tájékozódásban!

.....

.....

.....

4. Milyen jelek találhatók az autókon?

.....

5. Mit jelent számodra

egy szirénázó autó hangja?

Az iskolai csengő hangja?

Jelekkel találkozunk, bármerre nézünk. Jeleket bocsátanak ki a virágok (illatukkal, színükkel, formájukkal), az állatok is (mozgásukkal, hangjukkal, kültakarójukkal).

6. Melyik virágot ismered fel?

A természet jeleit már az ősember is megpróbálta értelmezni és használni.

7. Fejezd be a megkezdett mondatokat!

Tüzet rakott, mert

Füstjelekkel

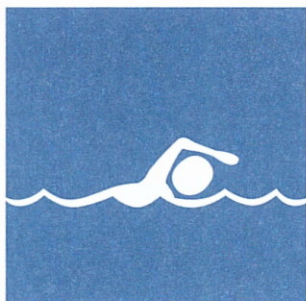
Nagyon sok jelet ismerünk és értünk, de előfordulnak számunkra ismeretlen, érthetetlen jelek is.

PI. BOY – minden betűt ismerünk ebből a szóból, de számunkra mégsem biztos, hogy érthető, mert ez egy idegen szó.

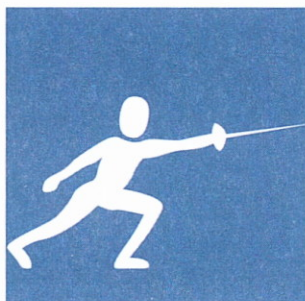
FIÚ – minden betűt ismerünk, értjük a szó tartalmát is, mert ez egy magyar szó.

Vannak jelek, amelyeket mindenki egyformán ért.

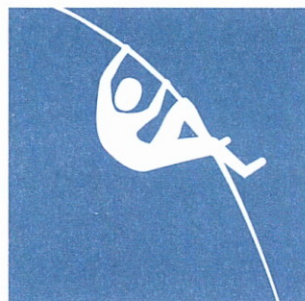
8. Felismered a jelentésüket?

.....

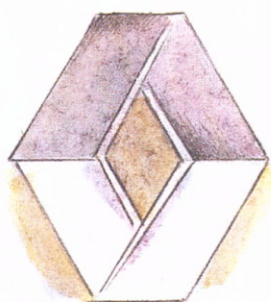
.....

.....

Nagyon sok az egyezményes jel, amelyet mindenhol egyformán értenek.

9. Felismered a jelentésüket?

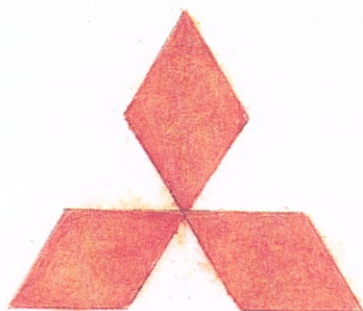
.....

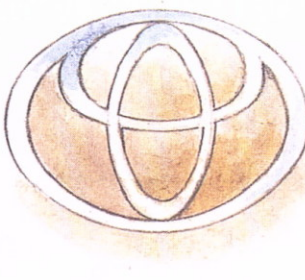
.....

.....

.....

.....

.....

10. Rajzolj általad ismert jeleket!

11. Kösd össze az összetartozókat!

MENTŐK

TŰZOLTÓK

PONTOS IDŐ

RENDŐRSÉG

NEMZETKÖZI TUDAKOZÓ

A JELEK CSOPORTOSÍTÁSA

A környezetünkben található jeleket két nagy csoportba osztjuk:

érzékszervekkel felfogható jelek
(pl. képek, hangok)

érezszervekkel fel nem fogható jelek
(pl. elektromos jelek, rádióhullámok)

A legtöbb jelet **érezszerveink** segítségével tapasztalhatjuk meg.

1. Sorold fel, milyen érzékszerveket ismersz!

.....

.....

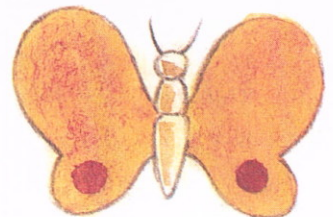
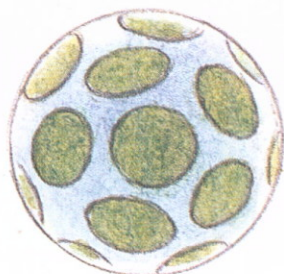
ÉRZÉKSZERVEKEL FELFOGHATÓ JELEK

I. Látással felfogható jelek

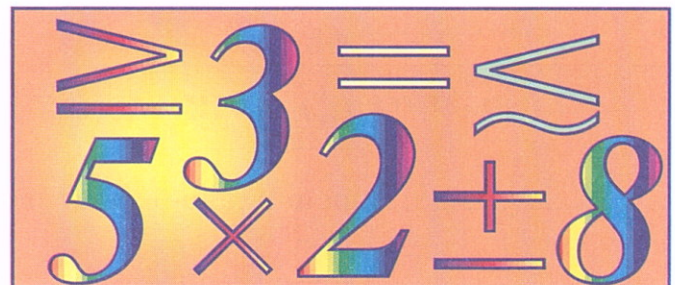
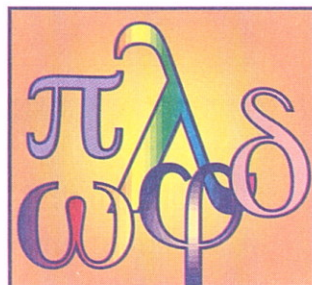
1. Beszélő képek (piktogramok)

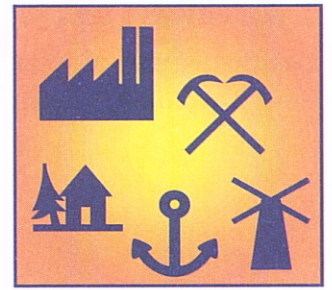
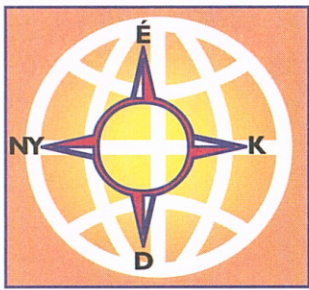
Ezek a jelek a valóságos dolgokat egyszerűsítve, jelképesen ábrázolják.

Óvodai jelek: olyan egyszerű rajzok, amelyek a legkisebbek számára is érthetőek.

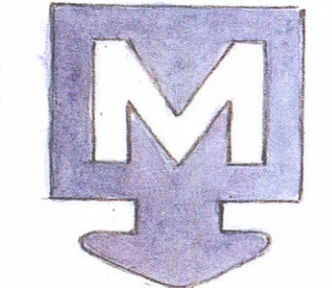
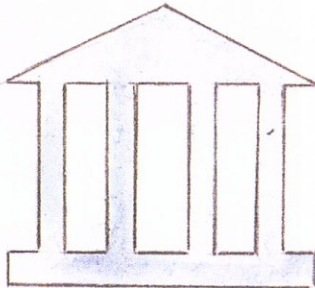
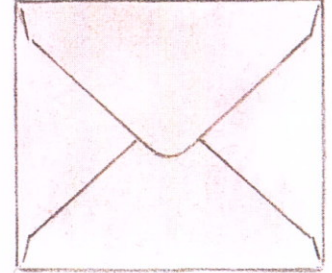
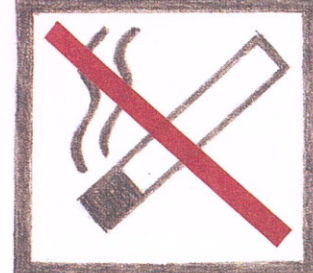
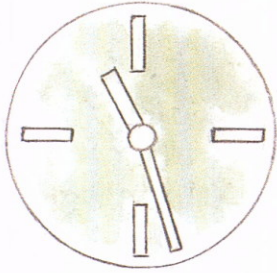

Iskolában használatos jelek: betűk, számok és olyan jelölések, amelyek ismeretét egyes tantárgyakon belül ismeritek meg.

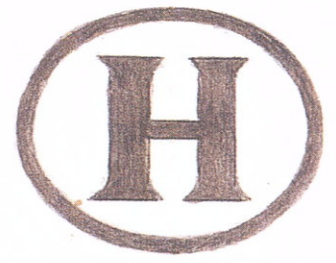
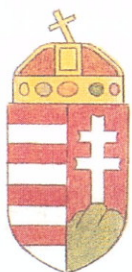
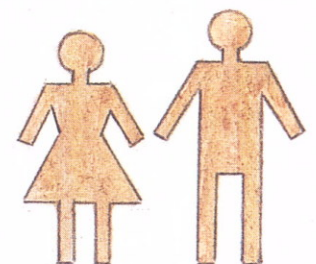

Köznapi információs jelek: a háztartásban, az üzletekben, a közlekedés során tapasztalható egyszerű képi jelek (pénz, óra, árujel, tájékoztató vagy utasításokat jelölő ábrák).

Országos és nemzetközi jelek: olyan jelzések, amelyek egy-egy tájegységre, országra utalnak.

A legegyszerűbb képi jeleket, rajzokat piktogramoknak nevezzük.

2. Az emberi test jelei

Testtartásunkkal eláruljuk, hogy frissek, kipihentek vagy éppen fáradtak vagyunk. Mosolyunk jókedvről árulkodik.

A gesztus, a mimika, a testtartás is jel.

A) Kösd össze a képekhez tartozó kifejezéseket!

ÖRÖM

FÁJDALOM

MEGLEPETÉS

B) Mit fejeznek ki a képeken látható gesztusok? Írd a kép alá!

C) Beszéljétek meg a fenti feladat megoldásait!

Azok az emberek, akik születésük óta vagy betegség során siketté, némává vagy mindkettővé váltak, jelbeszéd útján közlik mondanivalójukat.

3. Színek: A színek is jelenthetnek információt.

A) Mire gondolsz, ha valakit talpig fekete ruhában látsz?

.....

B) Kinek illik piros virágot vinni?

.....

C) Mit jelent a közlekedésben a zöld szín?

.....

D) Érdeklődd meg, mi lakóhelyed labdarúgócsapatának a színe!

.....

E) Mit jelent a menyasszony fehér ruhája?

.....

F) Tudod-e mi a béke színe?

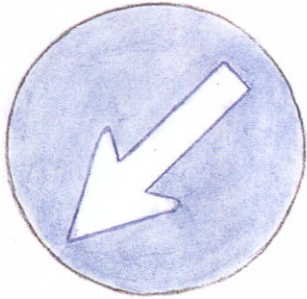
.....

G) Érdeklődd meg, milyen jelentést hordoznak nemzeti lobogónk színei?

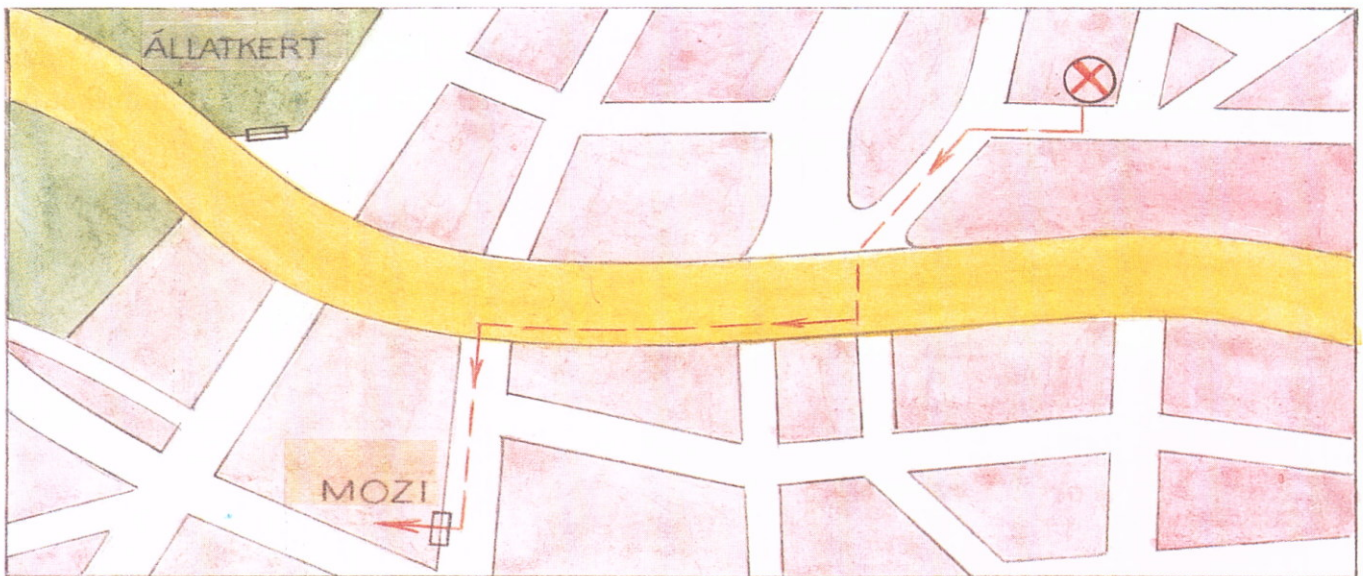
.....

4. Irányok:

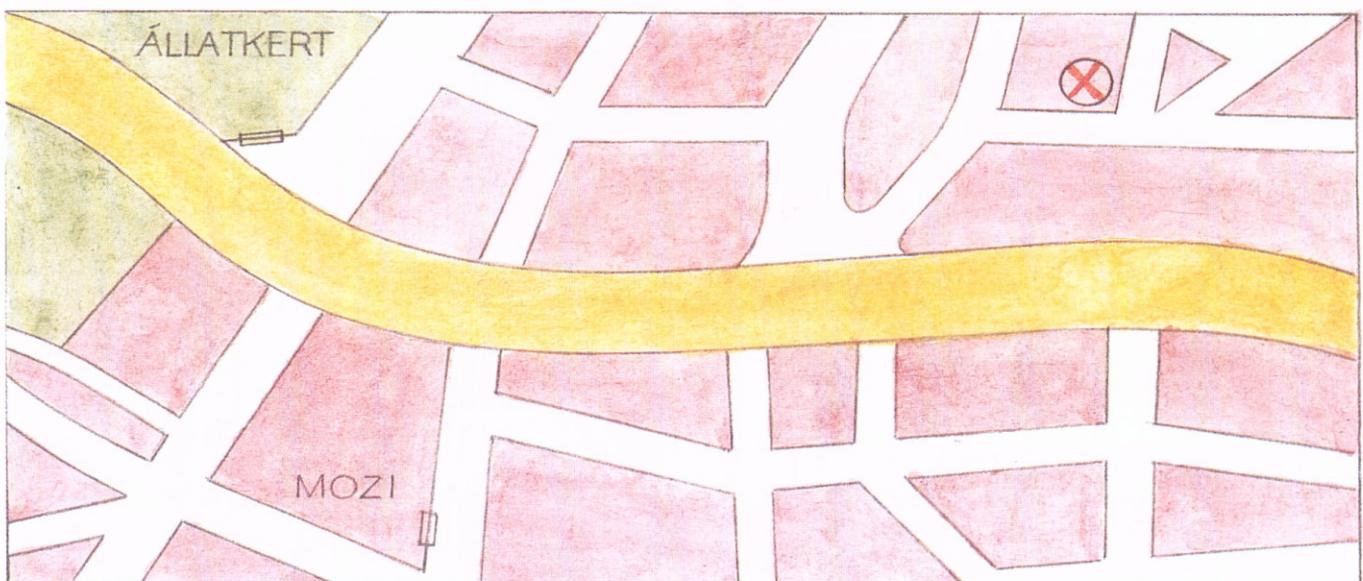
A tájékozódást nagyon sok esetben nyilak segítik. Ilyen jelzéssel találkozunk a közúti közlekedésben, erdei kirándulások alkalmával a turistaösvényeken, de segítheti ez az eligazodást a közintézményekben is.

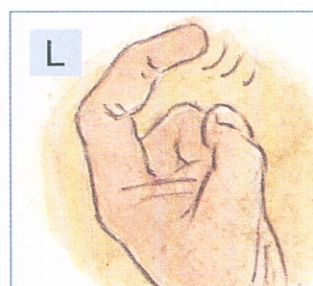
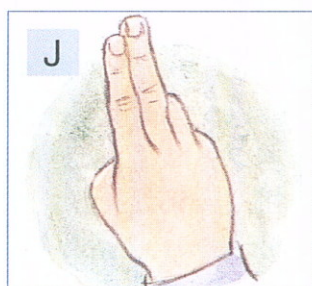
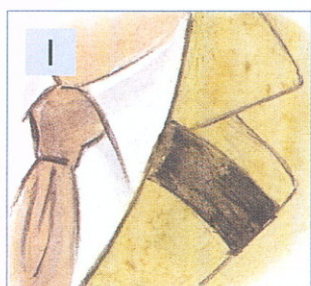
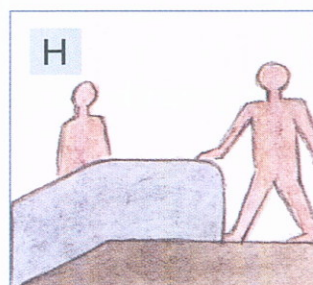
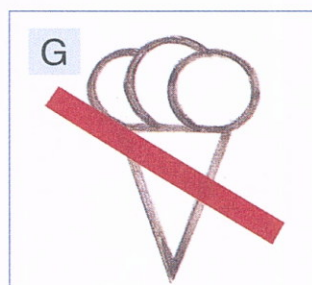
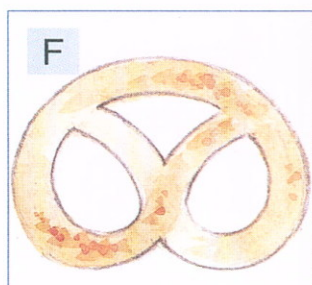
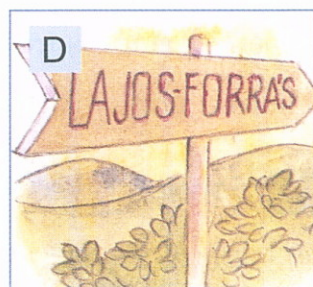
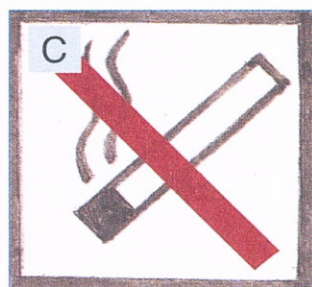
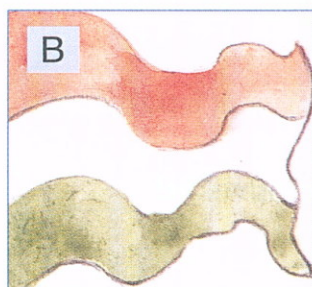
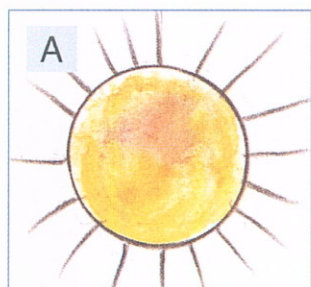
- A)** A nyilakkal jelölt útvonal a moziba vezet. Mondd el, merre kell menni!
Találj több útvonalat is! Jelöld!

- B)** Rajzold be a nyilakat úgy, hogy a megjelölt helyről eljuss az állatkertbe!
Több útvonalat is választhatsz!

C) Csoportosítsd a képeket a mellettük lévő betűk beírásával a halmazábrákba!

Beszélő képek

Testjelek

Színek

Írányok

II. Hallással felfogható jelek

Vannak információk, melyeket nem látunk, de érzékelünk, mert a fülünkkel halljuk.

1. Élő hangok: beszédhang, énekhang, állatok hangja

Próbáljátok ki az osztállyal a következő játékot!

Kössétek be egyik társatok szemét, majd a háta mögött mondja egy gyerek a következő mondatot: „Számítástechnika-óra van.” Felismeri-e bekötött szemű társatok, hogy kinek a hangját hallotta?

Már a kicsi gyermek is képes megkülönböztetni az állatokat hangjuk alapján, s felismeri környezetének legjellemzőbb hangjait. A hangok különbözősége miatt ismerjük fel kedvenc énekeseink, zenészeink, tanáraink, barátaink hangját.

2. Eszközök hangjai:

Hangjuk alapján képesek vagyunk felismerni a különböző közlekedési eszközöket (a repülőgépet, az autót, a trolibuszt stb.).

Vannak járművek, amelyek megkülönböztető jelzést is használnak (pl. szirénáznak).

A) Sorolj fel megkülönböztető jelzést adó járműveket!

.....

.....

A hangszereket is felismerjük a hangjuk alapján (pl. dob, hegedű, zongora).

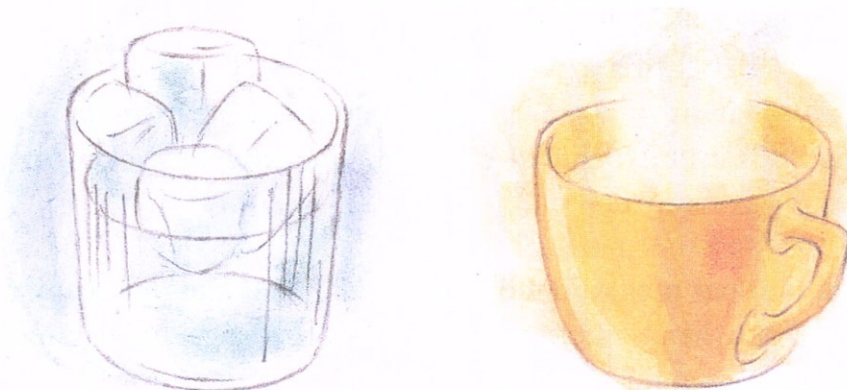

Hallással érzékeljük nemzeti jelképünket, a *Himnusz*t is.

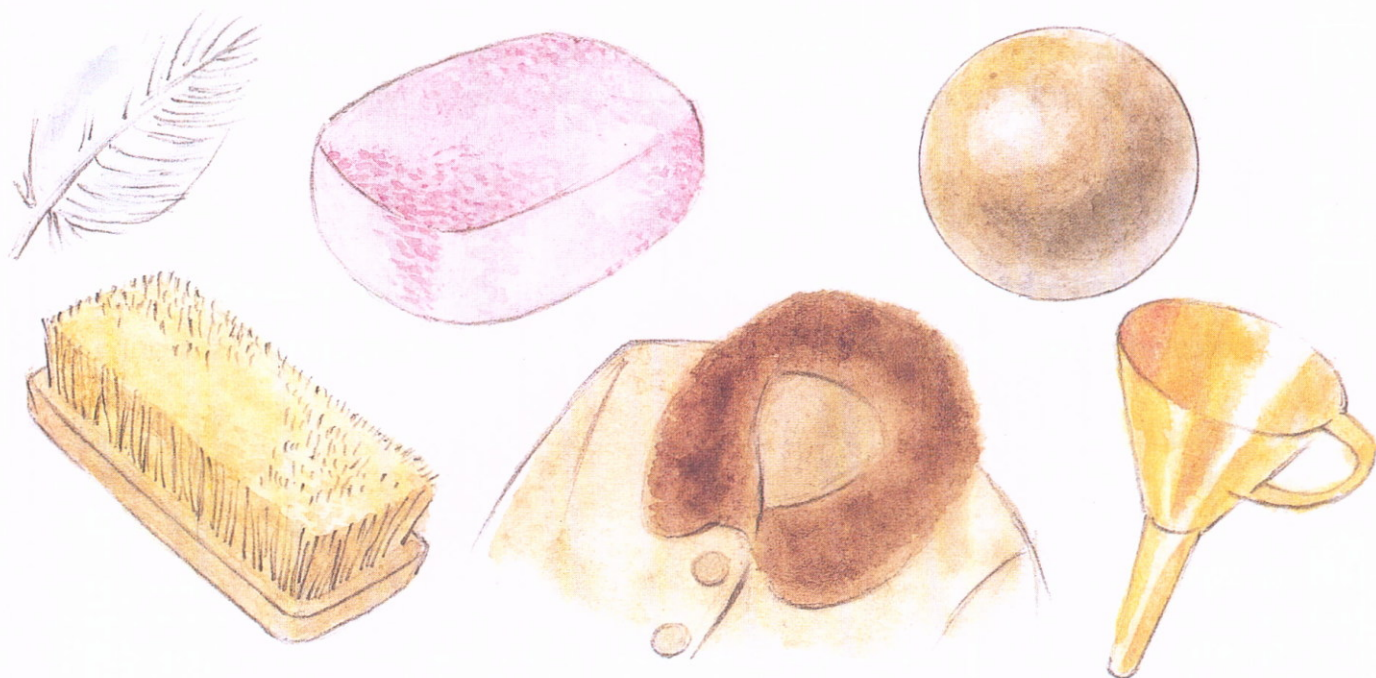
III. Tapintással felfogható jelek

Bőrünk segítségével is képesek vagyunk információhoz jutni.

A) Tegyél egy pohárba jeget, egy másikba forró vizet!
Bekötött szemmel állapítsd meg, hogy melyik pohárban, milyen hőmérsékletű víz van!

B) Fogd meg a különböző anyagokat bekötött szemmel! Mit állapíthatsz meg róluk?

Tapintással is érzékelhetjük a testek formáját, felületét, keménységét, alakíthatóságát. Bőrünk érzékeli a testek hőmérsékletét és nedvességét is.

Vannak olyan emberek, akik elveszítik szemük világát, megvakulnak, nekik különösen fontos a tapintással való tájékozódás. Életvitelük megkönnyítésére pl. fizetőeszközeinket (pénzérmeket, papírpénzt) dombornyomással látták el, így tapintás útján meg tudják különböztetni az egyes címleteket. Könyveket, újságokat is írnak számukra (*Braille-írással*). Speciális számítógépet is készítenek nekik.

IV. Szaglással felfogható jelek

A különböző illatokat, szagokat orrunk érzékeli.

A) Próbáld bekötött szemmel megkülönböztetni a szaguk alapján a következő tárgyakat: szappan, narancs, parfüm, fokhagyma, bors, tejeskávé!

Szaglással is juthatunk információhoz. Ezek lehetnek kellemes vagy kellemetlen jelek (ételek illata, gázok, vegyi anyagok szaga).

B) Csoportosítsd a következő kifejezéseket a megadott szempont szerint!
Hypo, ecet, öblítőszer, benzin, parfüm, pörkölt illata

Kellemes:

.....

Kellemetlen:

.....

V. Ízleléssel felfogható jelek

- A)** Meg tudod-e különböztetni a következő ételeket behunyt szemmel az ízük alapján: savanyú káposzta, narancs, citromlé, cukor, csoki, tea, fagylalt, mogyoró, mazsola? Próbáld ki!

Nagyon sok ízt felismerünk látás és szaglás nélkül is.

- B)** Csoportosítsd a következő kifejezéseket a megadott szempont szerint!
étcsokoládé, ropi, ecetes uborka, puding, olajbogyó, fagylalt, citrom, szalonna

édes

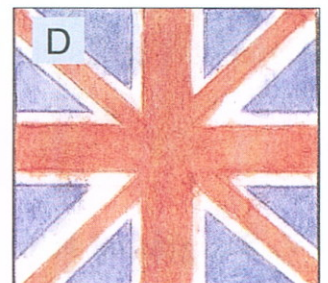
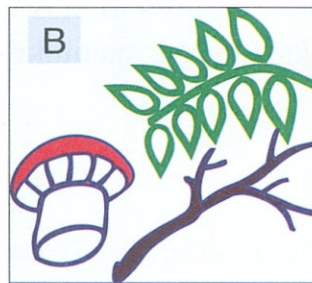
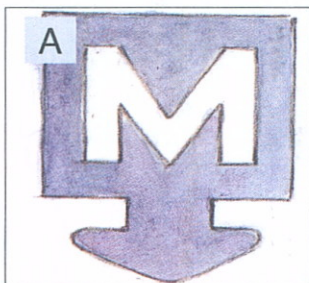
sós

savanyú

keserű

Nyelvünk nemcsak az ízeket, hanem a hőmérsékletet is érzékeli.

- 1.** Csoportosítsd a következő piktogramokat!

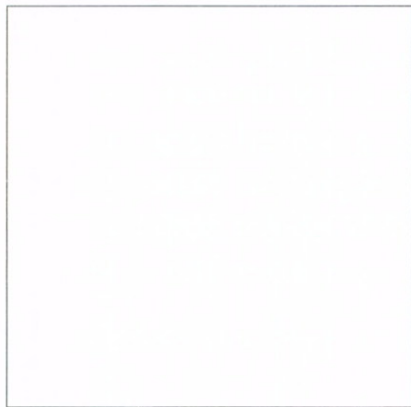
iskolai jelek

köznapi jelek

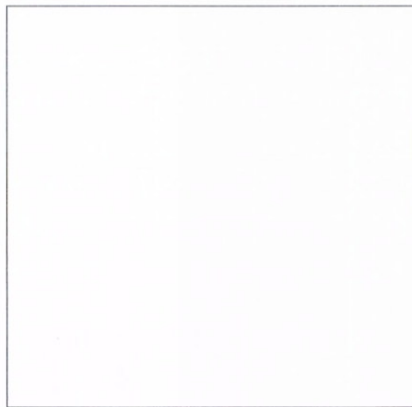
országos,
nemzetközi jelek

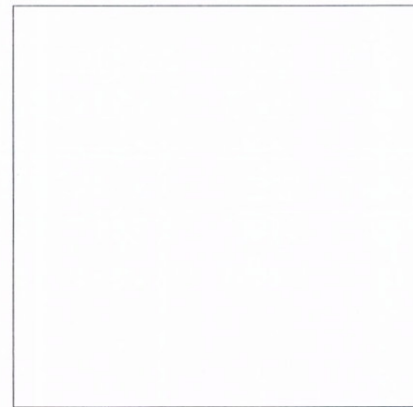
2. Alkoss piktogramokat! Legyen egyszerű, kifejező, felismerhető!

virágbolt

ruhatár

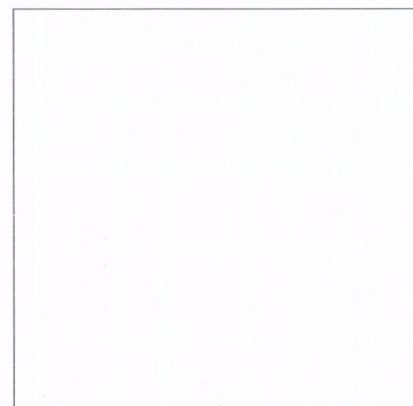
matematikaóra

testnevelésóra

számítástechnika-óra

posta

3. Készítsd el a füzetedbe egy első osztályos gyerek órarendjét piktogramok segítségével! (Gondolj arra, hogy az első osztályosok még nem tudnak olvasni!)

4. Kösd össze!

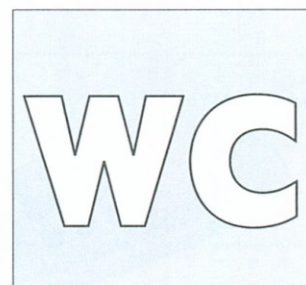

MELLÉKHELYISÉG

PÉNZVÁLTÁS

VONALKÓD

KÖZLEKEDÉSI TÁBLA

5. Milyen érzékszervekkel foghatók fel az alábbi jelek? Írd be a szavakat a megfelelő helyre! Egy szót több helyre is beírhatsz!

csengő hangja, alma, hideg, pörkölt, citrom, sziréna, nedves, labda, ecet, kalapács, ugatás, puha, nyávigás, meleg

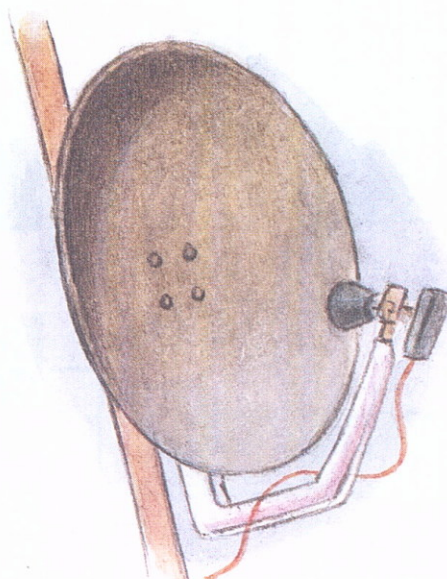
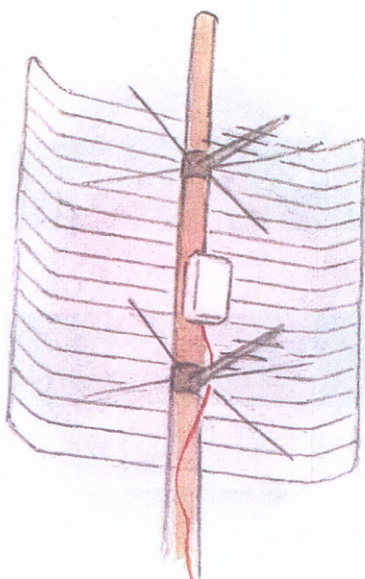
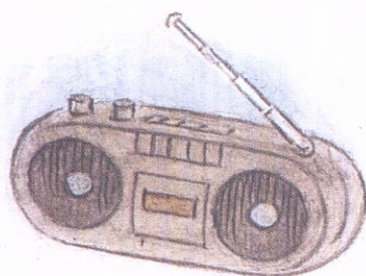
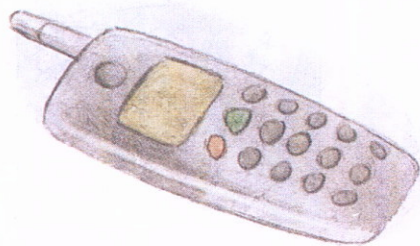
Látással	Hallással	Tapintással	Szaglással	Ízleléssel

6. Írj szavakat az előzőek mintájára önállóan a táblázatba!

Látással	Hallással	Tapintással	Szaglással	Ízleléssel

ÉRZÉKSZERVEKKEL FEL NEM FOGHATÓ JELEK

Vannak olyan jelek is, melyeket érzékszerveinkkel nem tudunk felfogni. Ilyenek például azok a jelek, amelyeket a rádiók, mobiltelefonok, parabolaantennák érzékelnek. Jelek segítségével működnek az elektromos berendezések is (elektromos jelek).

TITKOSÍRÁSOK

A jeleket nemcsak információszerezésre, információátadásra használják, hanem sok esetben az információ elrejtésére is.

Az ember már régóta rákényszerült arra, hogy bizonyos híreket, tudósításokat mások elől eltitkoljon. Ezeket különbözőképpen megpróbálta úgy rögzíteni, hogy a szöveget illetéktelenek ne fejthessék meg. Az ilyen módon rögzített információkat nevezzük **titkosírásnak**.

A visszafelé írt szöveg az egyik legegyszerűbb titkosírás.

1. Fejtsd meg, mit jelenthet a következő néhány betű?

T A D A =

S O K T I T =

Y N É V T J E R =

P É G Ó T Í M Á Z S =

Mi a megoldás kulcsa?

2. Hasonló módon fejtsd meg a következő betűrejtvényt is!

SÁDUT A EYNÉMDERE SÁLUNAT A

Megfejtés:

MATRÍ TIM IK DLÁLAT

Megfejtés:

3. Próbálj te is hasonló feladatot készíteni!

.....

.....

.....

.....

Mi is készíthetünk egyszerű titkosírásokat, de a megoldáshoz meg kell adnunk a megoldás kulcsát vagy kódját.

4. Mit rejtenek a betűk?

Ha a kijelölt helyeken lévő betűket megtalálod és összeolvasod, megtudod az elrejtett kifejezést!

A)

A	T	E	L	M	G	S	É	Z	R
		X			X		X		X

Megfejtés:

B)

M	O	S	N	Á	I	T	S	O	R
X	X		X		X	X		X	X

Megfejtés:

C)

V	S	A	I	Z	Á	M	E	Í	T	Ó	G	Y	É	P
	X			X	X	X		X	X	X	X		X	X

Megfejtés:

D)

E	É	C	T	R	Z	I	L	É	K	S	O	Z	C	A	E	C	B	R	V
	X			X	X			X	X	X		X			X			X	X

Megfejtés:

E)

E	L	R	K	G	Ú	É	P	O	R	Y	B	U	P	S	Ö	A	B	D	I
X				X		X			X				X			X		X	

Megfejtés:

F) Próbálj te is hasonló feladatot készíteni!

Megfejtés:

G)

Megfejtés:

H)

Megfejtés:

5. Fejtsd meg a következő rejtvényt!

T	I	E	A	R	H	L	T	M	O	S	Z	D	I
T	B	E	S	P	A	M	N	K	S	Ö	Z	L	Á
M	H	Í	G	T	I	F	Ó	H	M	S	G	N	O
É	Y	P	K	L	V	T	B	K	E	C	N	R	E
Z	E	Ö	Ü	V	M	K	L	P	O	S	R	T	E
D	E	N	F	D	H	É	J	Ö	Ü	É	Á	T	K

X			X	X			X			X		X	
	X	X			X				X		X		X
X		X		X			X				X		
X		X				X			X			X	X
					X						X		X
		X		X			X			X		X	

Megfejtés:

A titkosírás másféle is lehet.

Pl. minden betű helyére egy jelet rajzoltunk, így olyan titkosírást kaptunk, amelyet csak a jeleket ismerő tud megfejteni.

A	Á	B	C	D	E	É	F	G	H	I	Í	J
V	*	Δ	+	ε	<	Θ	[x	/	!	⊥	⊗
K	L	M	N	O	Ó	Ö	Ő	P	R	S	T	U
#	θ	U	...	⊇	C	⊆	∇	∏	◇		∅	α
Ú	Ü	Ű	X	Y	V	Z						
φ	❖	→	≈	▼	↵	^						

6. Fejtsd meg a következő titkosírást! (Használd a fenti jeleket!)

⊗ < θ < #

Megfejtés:

! ⊃ [⊇ ◇ U * + ! C

Megfejtés:

7. Írd le a „billentyű” szót titkosírással! (Használd a fenti jeleket!)

.....

8. Írd le a következő mondatot a fenti jelek segítségével: „Számítástechnika-óra van.”

.....

Ezzel a módszerrel te is bármikor alkothatsz hasonló titkosírást.

9. Alkoss barátoddal együtt egy titkosírást! Próbáljatok meg a fenti módszerrel üzenetet váltani egymással!

Titkosírást készíthetünk számok segítségével is.

	1	2	3	4	5	6
1	A	É	J	Ó	S	V
2	Á	F	K	Ö	T	W
3	B	G	L	Ő	U	X
4	C	H	M	P	Ú	Y
5	D	I	N	Q	Ü	Z
6	E	Í	O	R	Ű	

Hogyan használjuk ezt a titkosírást?

Minden betűt egy kétjegyű számmal jelölünk. Az első számjegyet vízszintesen, a másodikat függőlegesen kell leolvasni.

(Pl. az M betű jele 43, az A betű jele 11, a C betű jele 41, az I betű jele 52. Így a MACI szót a 43-11-41-52 számokkal tudjuk elrejteni.)

10. Mit rejt a következő számsor?

22-63-41-52

Megfejtés:

43-11-32-53-14

Megfejtés:

25-21-53-41

Megfejtés:

11. Írj a barátodnak titkos üzenetet a számok segítségével!

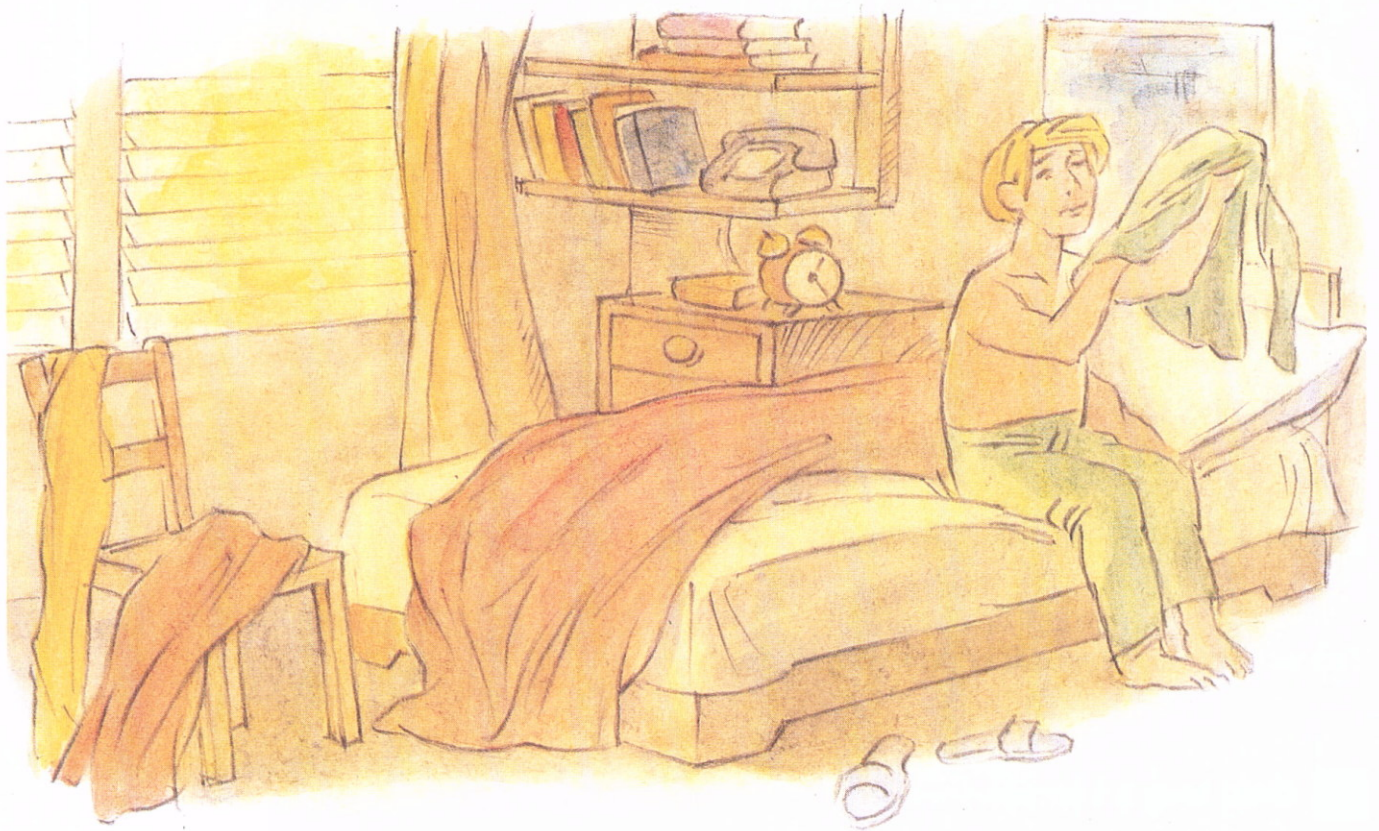
Titkosírások az egyszerű képrejtvények, fejtörők is.

12. Oldd meg a képrejtvényeket!

Megfejtés:

ALGORITMUSOK

1. Beszélj a képről! Milyen eseményt ábrázol?
Milyen mozzanatok előzik meg és követik a képen látható eseményt?
Állíts fel időrendi sorrendet!

A mindennapi életben gyakran oldunk meg olyan feladatokat, amelyek sorrendiségére nem is figyelünk.

2. Ilyenekre gondoltunk. Folytasd a sort!

bezárjuk a lakásunk ajtaját

bevásárolunk az ABC-ben

Gondolkodtál már azon, milyen feladatokat kell elvégezni telefonálás közben?

3. Számozással állítsd sorrendbe a következő kifejezések alapján a telefonálás menetét!

- Beszélgetés
- Tárcsázás
- Pénzbedobás
- A hallgató leemelése
- A hallgató visszatétele

4. Hasonlóképpen történt a telefonálás telefonkártyával is. Írd le a megfelelő sorrendet az előbbi feladat segítségével!

.....

.....

.....

.....

.....

5. Hogyan telefonálsz otthon? Írd le!

.....

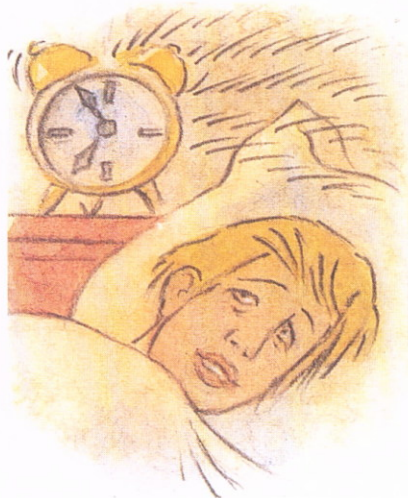
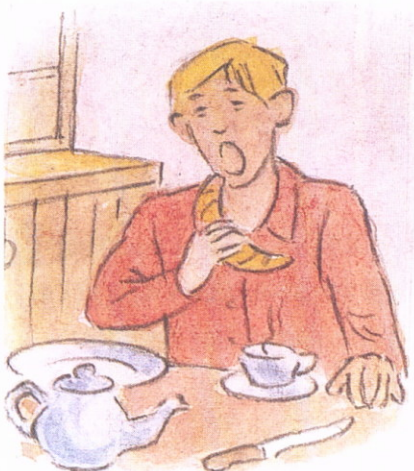
.....

.....

.....

Vannak olyan feladatok, tevékenységek, amelyeket csak szigorú, törvényszerű sorrendben tudsz végrehajtani. Előfordulnak olyanok is, amelyek többféleképpen oldhatók meg.

6. Adj címet a következő képeknek, majd állítsd azokat a megfelelő sorrendbe!

1.
2.
3.
4.
5.
6.

Mondd el a képeken látható történetet az általad meghatározott sorrend szerint!

7. Válaszd ki az oda nem illő képet és húzd át! Állítsd sorrendbe a történetet! Adj címet és írd a megfelelő sorrendbe!

1.
2.
3.
4.
5.
6.

Játsszátok el, jelenítsétek meg a következő eseményeket!

- megérkezés az osztályterembe
- a tízóra elfogyasztása
- a hetes feladatai a szünetben
- kicsengettek az utolsó óráról
- ajándék átadása

9. A 8. feladat eseményei közül válassz ki egyet és írd le lépésenként! Figyelj a megfelelő sorrendre!

- A
- B
- C
- D

10. Hogyan történik az építkezés? Számold a megfelelő sorrend szerint a mondatokat!

- Felhúzzák a falakat.
- Felrakják a tetőt.
- Kiássák a ház alapját.
- Cserepeznek.
- Beköltözik a család.

11. Hogyan vásárolunk? Egészítsd ki a megkezdett folyamat lépéseit!

- A Bemegyek az üzletbe.
- B
- C Kiválasztom a megfelelő árut.
- D
- E Visszateszem az üres kosarat.
- F

Sokszor találkozunk egy-egy feladat sor-
számozásával, amely a végrehajtás sor-
rendjét jelenti. Ilyenek pl. a főzési recep-
tek. Aki a sorrendet felcseréli, nem biz-
tos, hogy a kívánt ételt fogja elkészíteni.

(Próbáld otthon elkészíteni!)

Az ételkészítés receptje olyan utasításo-
kat tartalmaz, amelyek a főzési folya-
matot elemi lépésekre bontják.

BUNDÁS KENYÉR

Hozzávalók:

2 db tojás

1 dl tej

2 dl olaj

4 szelet kenyér

só

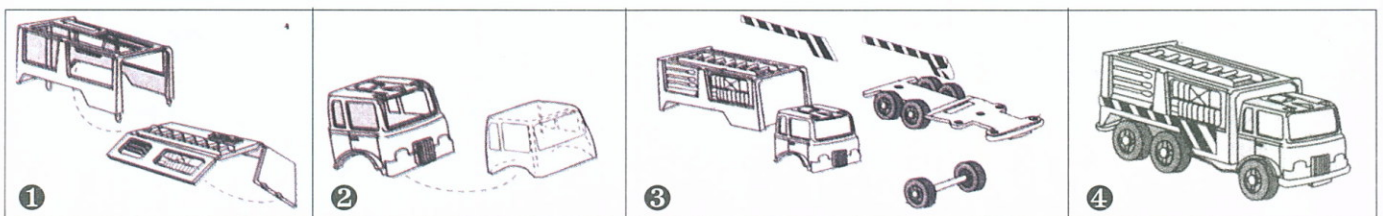
1. Törjük fel a tojásokat!
2. Sózzuk meg!
3. Keverjük össze a fehérjét a sárgájával!
4. Adjuk hozzá a tejet!
5. Hevítsük fel a serpenyőben az olajat!
6. Mártuk a kenyeret a tojásos masszába!
7. Tegyük bele a forró olajba, süssük meg mind-
két oldalát!
8. Forrón tálaljuk!

Egy feladat megoldásához szükséges utasítások sorozatát nevezzük algoritmusnak.

13. Írd le egy általad kedvelt étel (pl. a puding) elkészítésének lépéseit, *algoritmusát!*

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.

14. Bonts fel egy Kinder tojást! Vizsgáld meg a benne lévő játék összeszerelési folyama-
tát! Állítsd össze a játékot az utasítások alapján!

15. Hogyan keljen át az úttesten a fiú? Adj neki tanácsot!

Sokszor előfordul, hogy az általunk végiggondolt folyamat megoldása akadályba ütközik. Ezekben az esetekben a feladat megoldására újabb lehetőségeket kell keresnünk.

16. Hányféle úton juthatsz el a várba?

Útközben a következő akadályokra számíts:

A farkas éhes és támadásra kész.

Vaddisznócsalád közeledik a tóhoz.

A tótól a hegyre vezető út meredek, járhatatlan.

Írd le, milyen utakat választhatsz! Karikázd be, melyik a leggyorsabb!

.....

.....

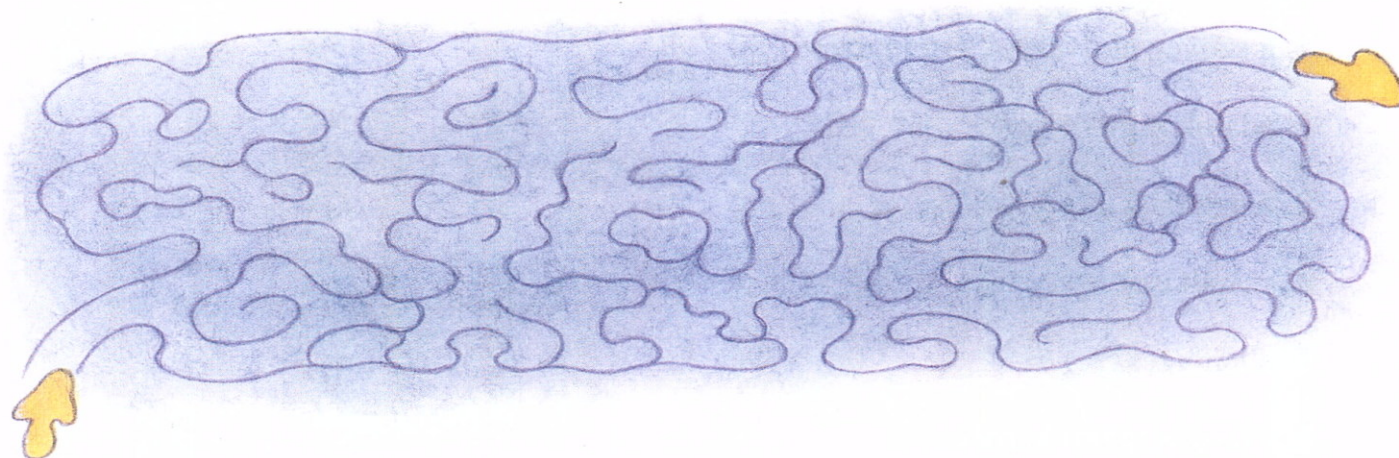
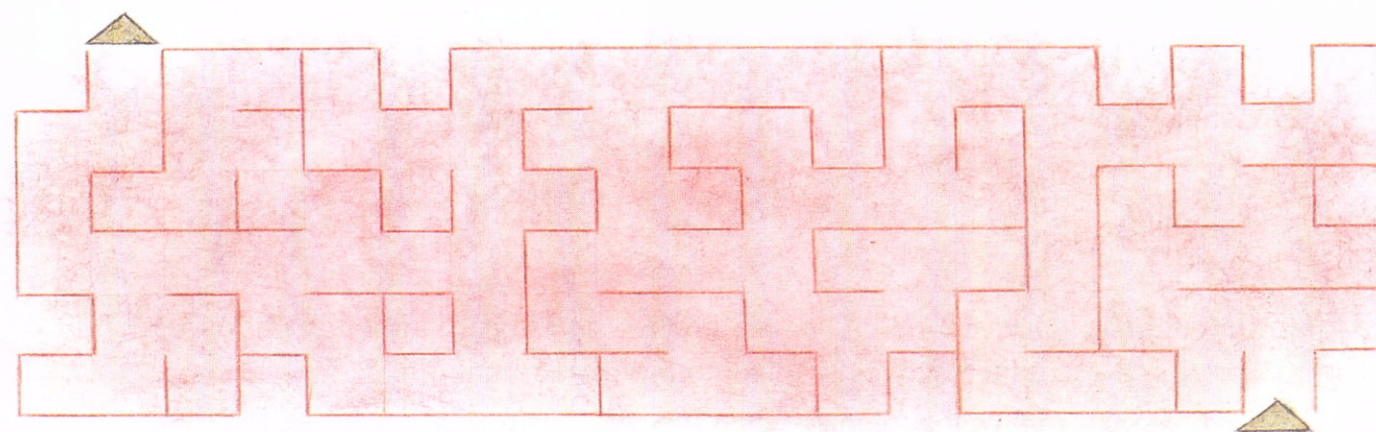
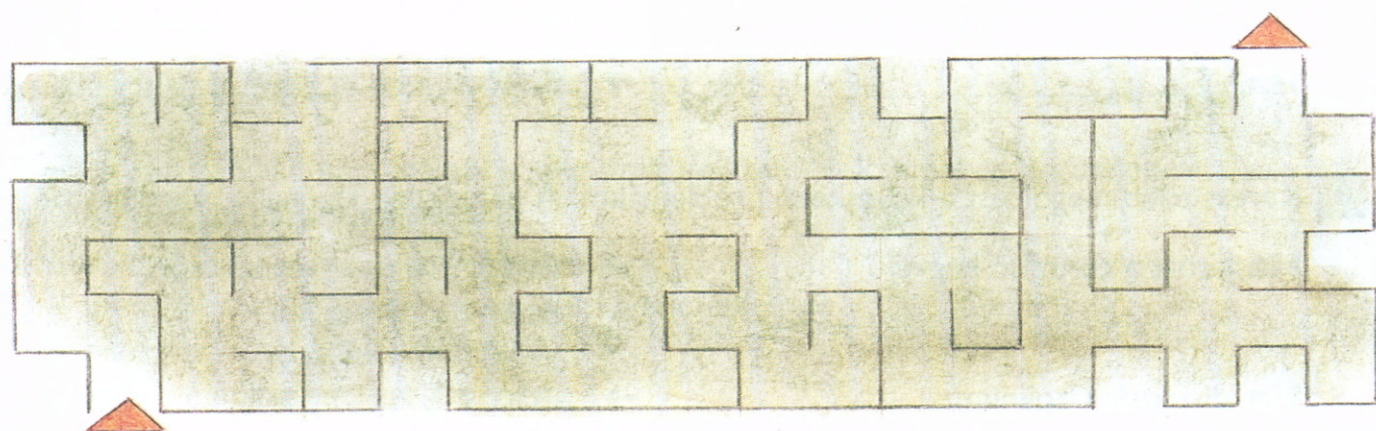
.....

.....

.....

.....

17. Járd végig a labirintusokat! Keresd meg a legrövidebb utat!

18. Válasszatok csoportonként egy-egy tetszőleges társasjátékot! Játsszátok el!
A végén fogalmazzátok meg, milyen lépésekből állt a játék!

19. Keress megoldást a következő problémákra a példákhoz hasonlóan!

Ha vásárláskor otthon hagyjuk a pénztárcát, → **akkor** hazamegyünk a pénztárcáért.

Ha zárva találjuk a boltot, → **akkor** elmegyünk egy másik boltba.

Ha nem veszik fel a telefont, → **akkor** később próbálunk telefonálni.

Ha elfogyott a kenyér, → **akkor**

Ha leszakadt a gomb, → **akkor**

Ha lezárták az utat, → **akkor**

Ha, → **akkor**

Ha, → **akkor**

20. Keress több megoldást a következő problémákra! A példa segít az önálló megoldásban.

Ha kitört a ceruzám hegye, → **akkor** kérek egyet kölcsön.

↳ **akkor** kihegyezem.

Ha kilyukadt a zoknim, → **akkor**

↳ **akkor**

Ha éhes vagyok, → **akkor**

↳ **akkor**

Algoritmussal más tanítási órákon is találkozhatunk. Matematikaórán különösen fontos, hogy minden gyerek tudja a szöveges feladatok megoldásának menetét.

Emlékeztetőül a szöveges feladatok megoldásának algoritmusai:

1. a szöveg elolvasása, értelmezése,

2. adatok kigyűjtése,

3. megoldási terv készítése,

4. számítások elvégzése,

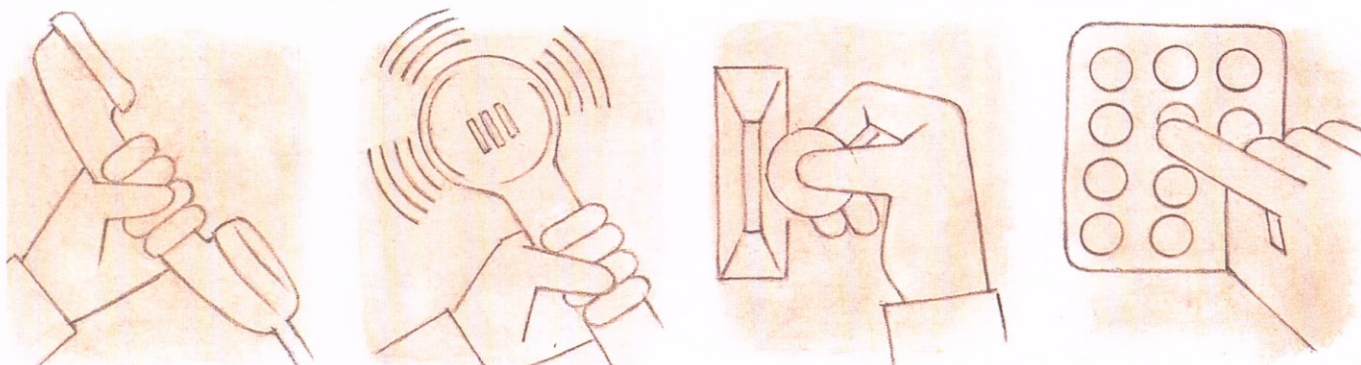
5. ellenőrzés,

6. válasz a feltett kérdésekre.

A JELEK ÉS AZ ALGORITMUS

Mint már tudjátok, a jelek segítenek a tájékozódásban, az információszerzésben.

A mindennapi életben jelsorozatokkal is találkozhatunk.

A jelsorozat is lehet algoritmus.

A jelek sorozatában nem jelennek meg azok az akadályok, amelyek az utasításban szereplő egyes lépéseket befolyásolhatják.

Például:

- nincs megfelelő érménk vagy lejárt a telefonkártya
- nem veszik fel a telefonkagylót
- hibát vétünk a tárcsázásban

1. Figyeld meg a következő képsorozatot!

Írd le a virágültetési folyamat lépéseit!

1.
2.
3.
4.
5.

Mikor nem valósulhat meg a fenti tevékenység? Folytasd a sort!

– nincsen ásóm

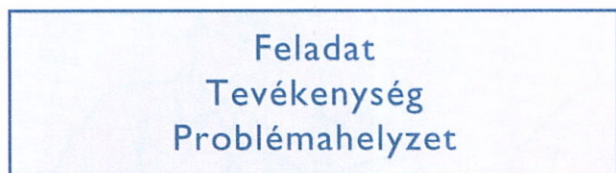
.....

.....

.....

Előfordulhat, hogy egyes feladatokat, tevékenységeket csak bizonyos feltételek mellett tudunk teljesíteni.

2. Folytasd a példához hasonlóan!

Cipőt akarok venni

Pénz
Megfelelő méret
Tetszik vagy nem

Moziba mennék

Pénz
Jegy
Megfelelő film
Szabadidő

Éhes vagyok

.....

.....

.....

Kerékpározás

.....
.....
.....

Főzés

.....
.....
.....
.....
.....

3. Nézz utána a könyvtárban, hogy milyen feltételei vannak a könyvkölcsönzésnek!

.....
.....
.....
.....

4. Érdeklődd meg otthon, hogy milyen feltételei vannak a család közös nyaralásának!

.....
.....
.....
.....

A problémahelyzetek megoldását ábrázolni is tudjuk. Az ilyen ábrákat **folyamatábrának** nevezzük.

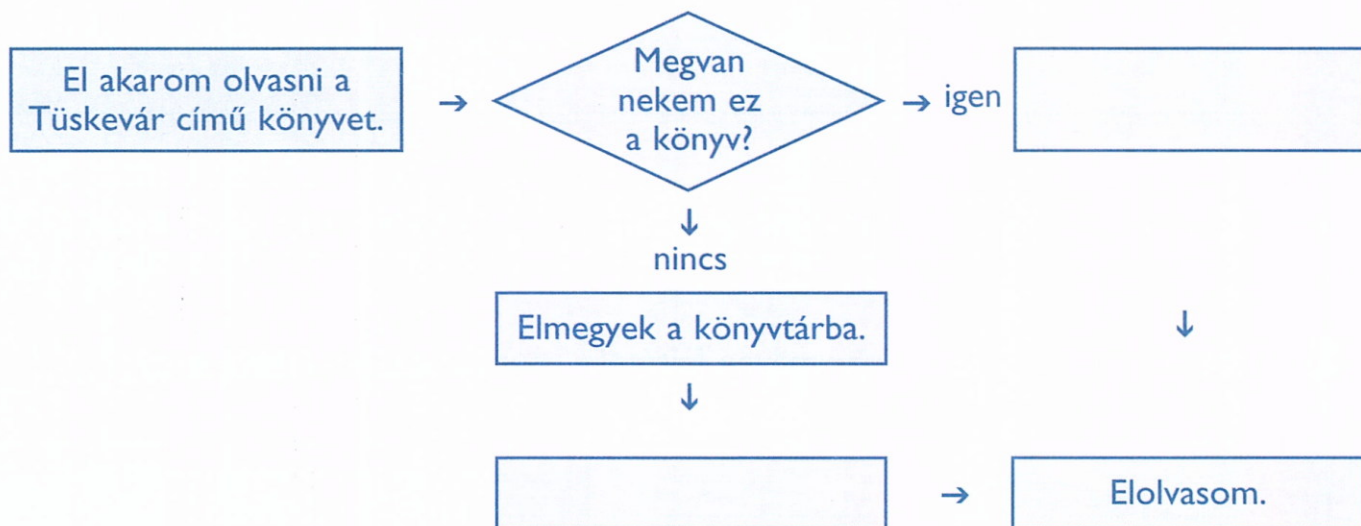

5. Értelmezd az előző ábrát!

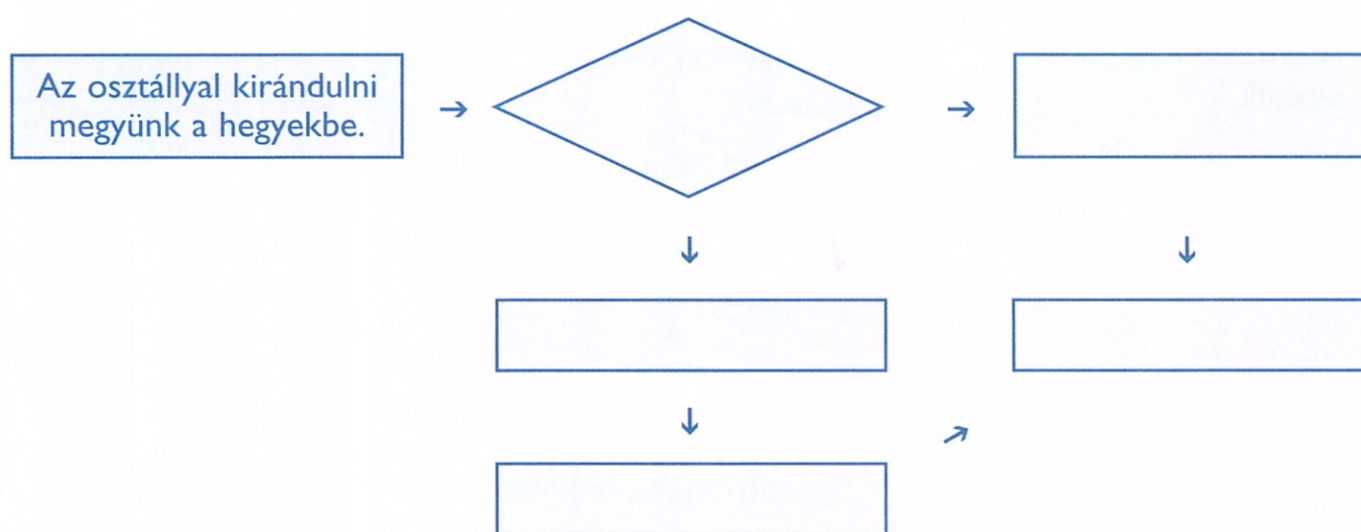
6. Pótold a hiányzó szavakat, és rajzold be a nyilakat!

7. Pótold a hiányzó kifejezéseket!

8. Értelmezd és egészítsd ki az ábrát!

A SZÁMÍTÓGÉPEN MEGJELENŐ JELEK

1. Hogyan csoportosítottuk a tanult jeleket?

A

B

2. Milyen érzékszervekkel foghatók fel a jelek?

.....

.....

.....

A számítógépen megjelenő jelek látással vagy hallással felfogható jelek, amelyek elemi információkat tartalmaznak. Ezek az egyszerű rajzok (piktogramok) vagy hangok segítik a számítógépen való tájékozódást.

A számítógépen megjelenő látható jeleket **ikonoknak** nevezzük.
Néhány ikon:

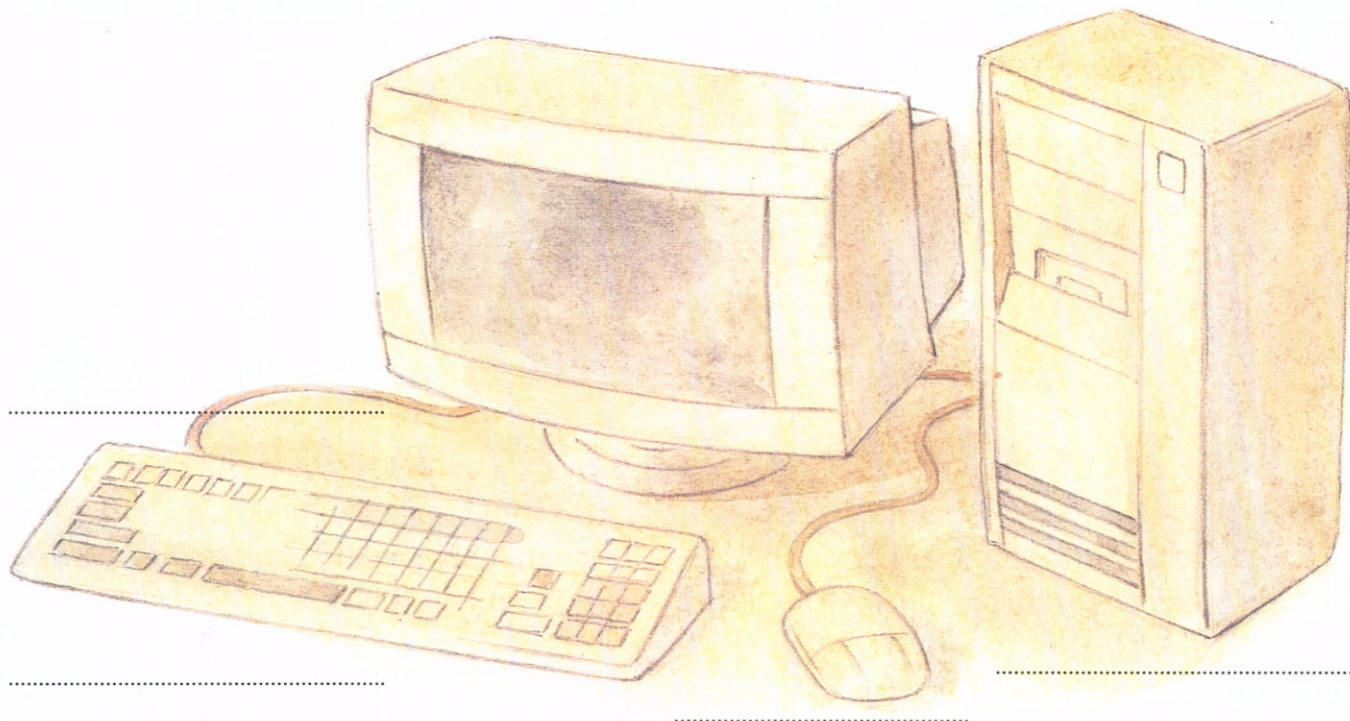

A számítógép hallható jelei legtöbbször valamire figyelmeztetnek bennünket: elindult a program, hibás utasítást adtunk stb.

BEKAPCSOLJUK A SZÁMÍTÓGÉPET

1. Melyek az ábrán látható számítógép részei? Húzd alá!

Hangszóró, monitor, egér, számítógépasztal, egérpad, billentyűzet, tévé, alapgép

2. Írd az ábra megfelelő helyére a számítógép részeinek nevét!

Bizonyára már nagyon szeretnéd önállóan bekapcsolni a számítógépet. Ebben a fejezetben megtanulhatod azokat a lépéseket, amelyek ezt lehetővé teszik.

Emlékeztető:

A számítógép elektromos berendezés. Működéséhez elektromos áram szükséges. Biztonságos használatához be kell tartani a baleset-megelőzési szabályokat!

3. Miért lehet veszélyes az elektromos áram?

.....

4. Idézd fel, milyen baleset-megelőzési szabályokat kell betartanod!

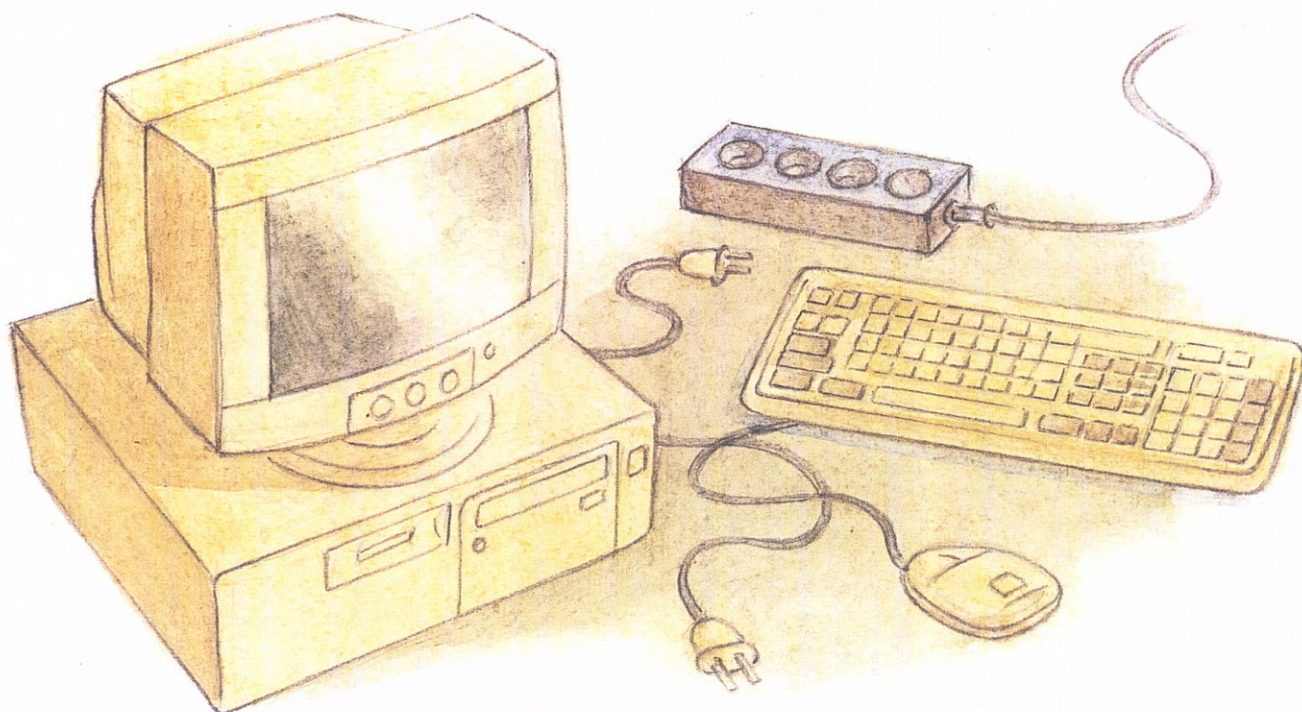
.....

.....

.....

.....

5. Szerinted működőképes-e a képen látható számítógép?

A számítógép működéséhez a gépet az elektromos hálózathoz kell csatlakoztatni.

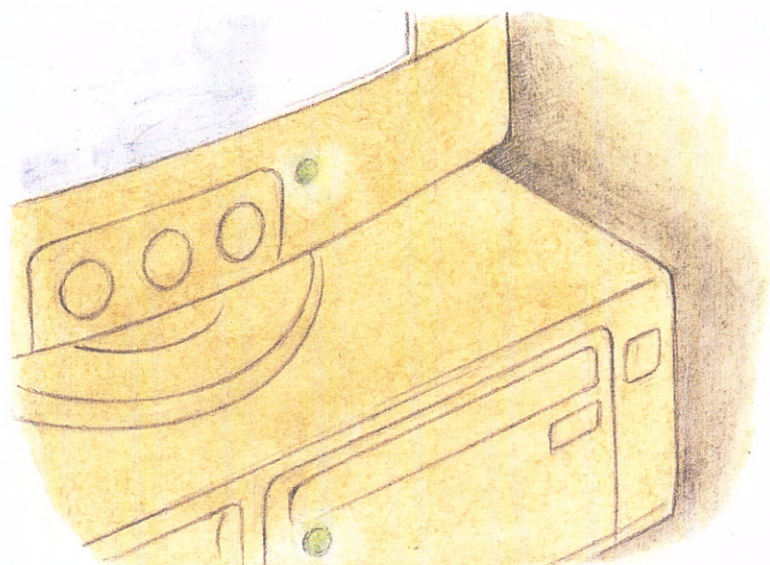
A számítógép bekapcsolásának lépései:

1. Keress az alapgépen egy POWER feliratú gombot! Nyomd be!

Ha nincs felirat a gépen, akkor keress egy bekapcsolójelet:

Ha jól dolgoztál, akkor az alapgépen egy kis zöld lámpa világít. Ez jelzi a számítógép bekapcsolt állapotát.

A számítógép bekapcsolásával általában a monitor is bekapcsol – ezt a monitoron lévő zöld lámpa jelzi.

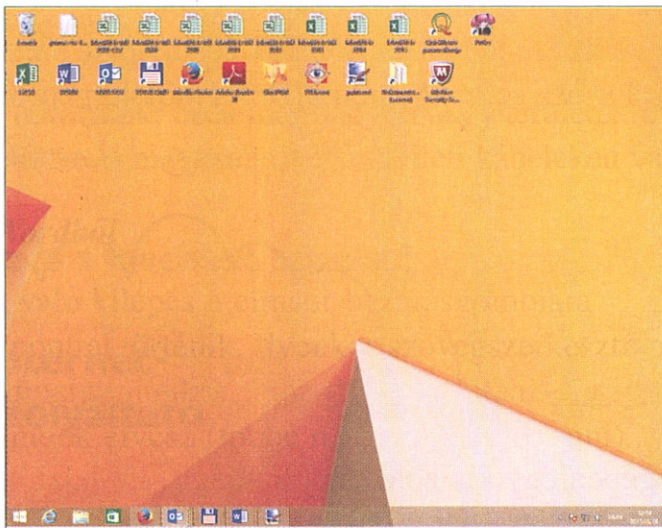
Megjegyzés: Vannak olyan számítógépek, amelyeknél a monitort külön kell bekapcsolni. Ebben az esetben az első lépés a monitor bekapcsolása, és csak a második lépés lesz az alapgép bekapcsolása.

2. A bekapcsolás után a monitoron megjelenő kép különböző lehet.

A) Az újabb Windows rendszerek estén „csempés” kezdőképernyő jelenik meg.

B) A monitoron a munkaasztal jelenik meg.

C) Ha jelszóval védett a számítógép, akkor először a felhasználónevet és a jelszót kell megadni.

6. Milyen sorrendben kell a számítógép részeit bekapcsolni?

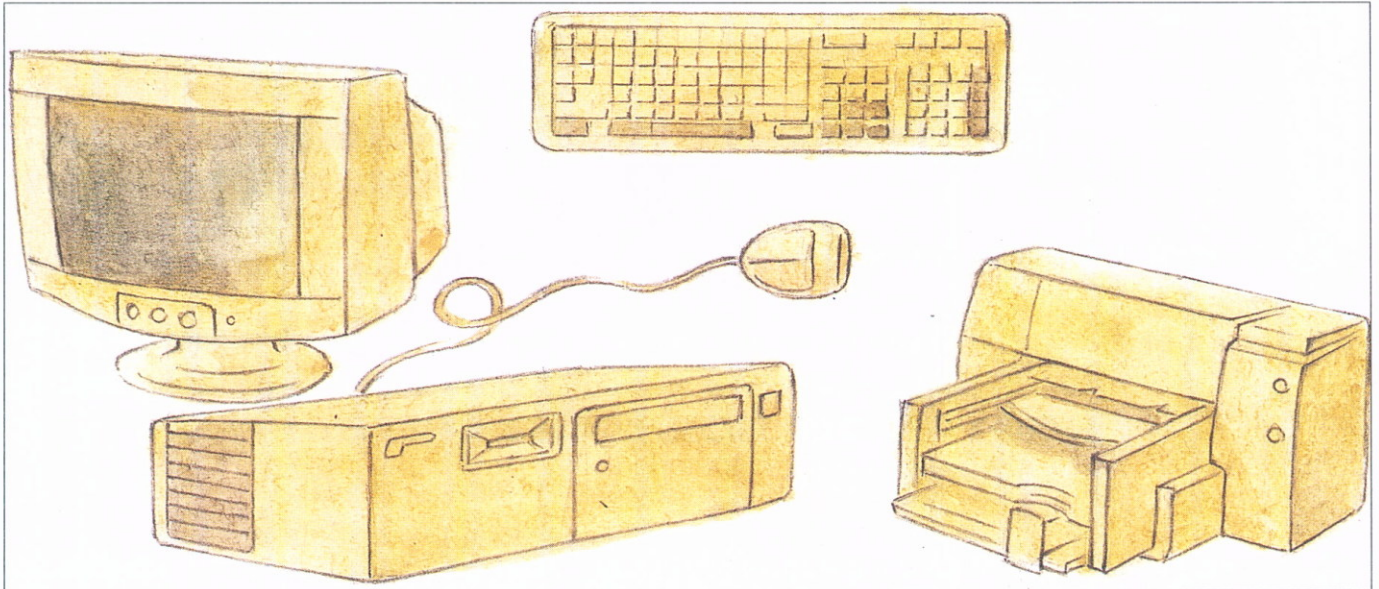
.....

.....

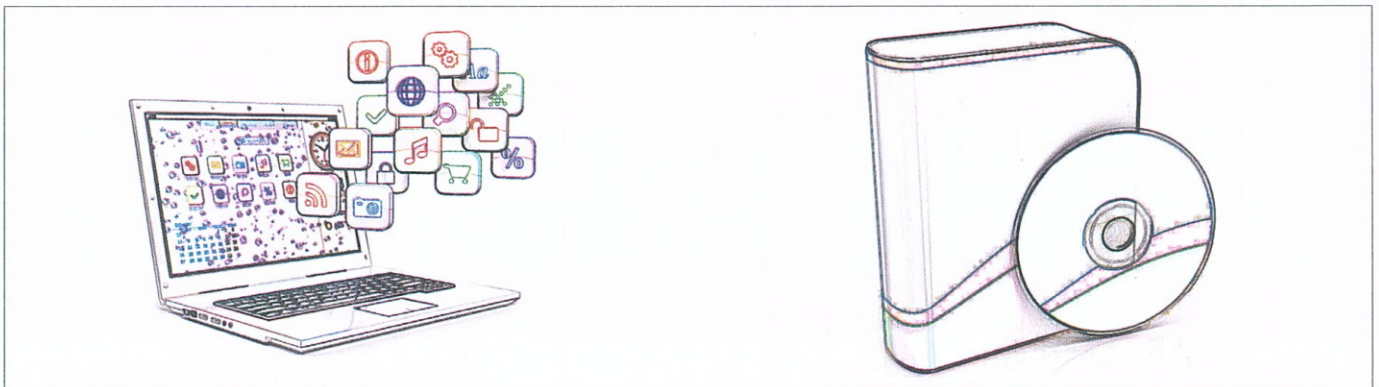
Érdekességek!

A számítógéppel kapcsolatosan gyakran találkozatsz a **hardver** és a **szoftver** kifejezésekkel. Mit jelentenek ezek a szavak?

Hardver: a számítógép és a hozzá kapcsolódó eszközök (tehát amit láatsz és megfoghatsz).

Szoftver: a számítógép által használt programok. A szoftverek kidolgozóit programozóknak hívjuk.

7. Csoportosítsd a következő kifejezéseket a megadott szempont szerint!

Egér, játékprogram, monitor, billentyűzet, programkezelő, alapgép, rajzolóprogram

HARDVER

SZOFTVER

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

A SZÁMÍTÓGÉP MŰKÖDÉSE

A számítógép elektromos áramkörök sokaságából áll. Ahhoz, hogy működjön, programnak nevezett utasításokat kell kapnia.

PROGRAM = UTASÍTÁSSOROZATOK

A programokat idegen szóval **szoftverek**nek is nevezzük.

HOGYAN DOLGOZIK A SZÁMÍTÓGÉP?

A számítógépnek legtöbbször a billentyűzettel vagy az egerrel adunk adatokat, utasításokat. Ez a számítógép **központi egységé**be kerül, amely összegyűjti és feldolgozza az információkat.

A feladatokat (amelyeket a számítógépnek adunk) a számítógép **számoló- és logikai egysége** végzi el. A vezérlő- és a számoló- és logikai egységet egy szóval **processzornak** nevezük. A processzor a gép „agya”, amely az összes tevékenységet irányítja.

**PROCESSZOR =
KÖZPONTI VEZÉRLŐEGYSÉG + SZÁMÍTÓ- ÉS LOGIKAI EGYSÉG**

A számítógépbe került információkat a **memória** tárolja. Az ide került adatok, utasítások egy része a számítógép kikapcsolása után elvész. Lehetőség van azonban arra is, hogy a számítógépre fontos információkat, adatokat hosszabb ideig tároljunk, azaz elmentsük.

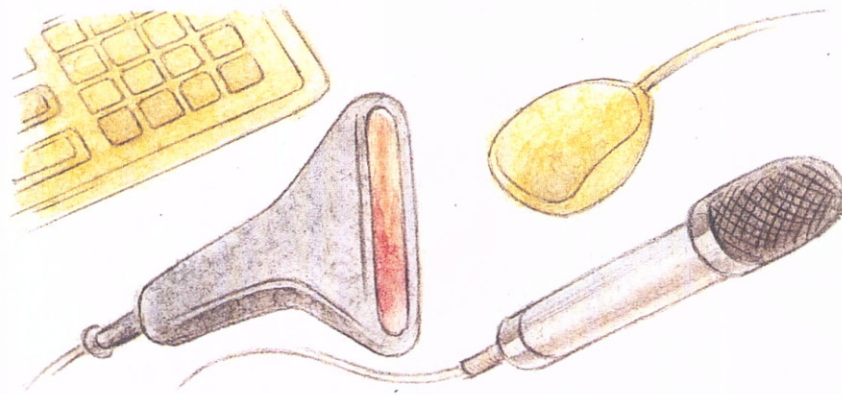
Azokat az eszközöket, ahová adatainkat elmenthetjük, **háttértáraknak** nevezzük.

Az alapgépben található, ezért szabad szemmel nem látható háttértár neve **winchester** (merevlemez-tár). A winchesterrel megegyező külső háttértárat is csatlakoztathatunk gépünkhöz, de írhatunk CD-t, DVD-t is. Azonban napjainkban legnépszerűbb a kis méretű pendrive adattároló.

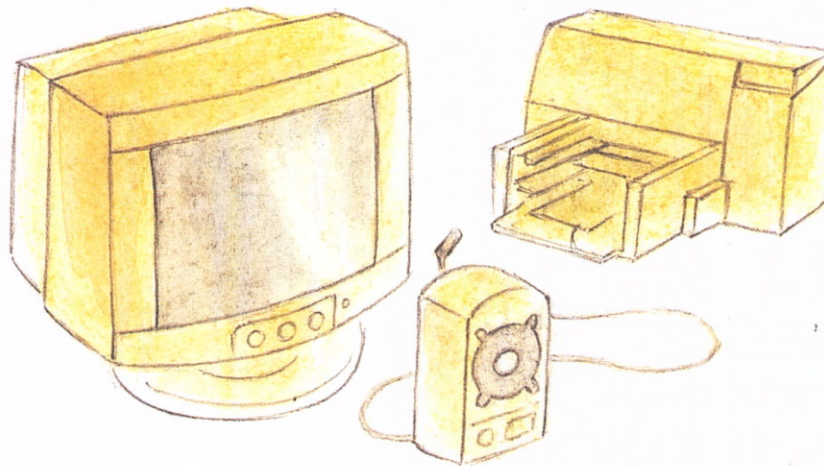
HÁTTÉRTÁRAK = WINCHESTER, PENDRIVE, CD, DVD stb.

Hogy a számítógép az általunk adott utasításokat végezte-e el, a monitorról, a nyomtatóról vagy a hangszórón keresztül tudhatjuk meg.

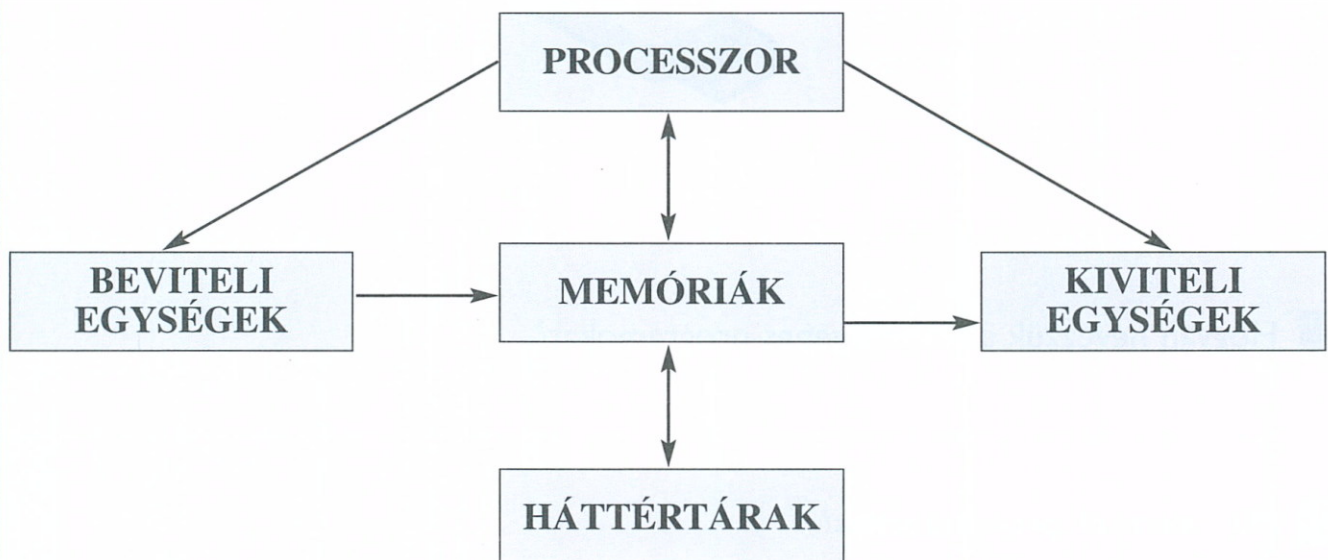
Azokat az eszközöket, amelyekkel utasítást vagy adatokat adunk a számítógépnek, **beviteli egységeknek** nevezzük. Ezek pl. a billentyűzet, az egér, a vonalkód-leolvasó, a mikrofon.

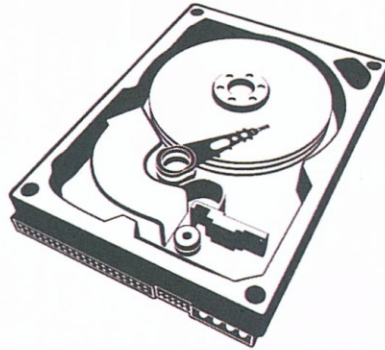
Kiviteli egységeknek nevezzük azokat az eszközöket, amelyeken megjeleníthető a számítógép munkájának eredménye. Ezek pl. a monitor, a nyomtató, a hangszóró.

A számítógép felépítése vázlatosan:

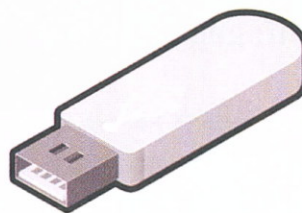
Merev lemezek (winchesterek): Ezek a fémből készült lemezek a számítógép belsejében találhatóak, de külső eszközként is csatlakoztathatunk ilyet gépünkhöz. Az ezeken lévő adatot egy író-olvasó fej kezeli. Az adatok mágneses elven tárolódnak.

CD, DVD: Ezekre a lemezekre az adatokat lézersugár segítségével írják, így ez már nem mágneslemez. Ez egy optikai lemez. A rajta lévő adatokat a számítógép egy fénysugár útján értelmezi.

PENDRIVE: Kis méretű nyomtatott áramkört tartalmazó háttértár, beépített csatlakozóval. Könnyű használhatósága és kis mérete miatt rendkívül népszerű.

1. Hogyan nevezzük a számítógépes programokat?

.....

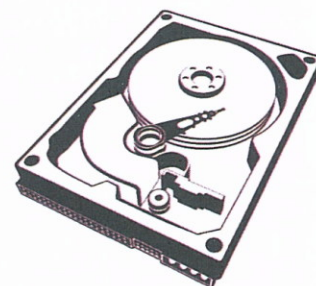
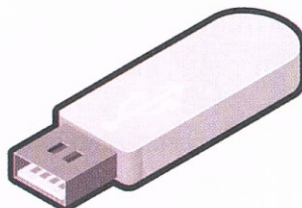
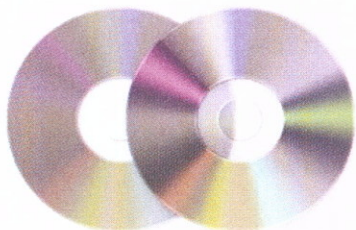
2. Mit nevezünk processzornak?

.....

3. Hol tárolódnak a számítógépbe került adatok, utasítások?

.....

4. Írd a képek alá az eszközök nevét!

.....

5. Mi a következő eszközök összefoglaló neve: billentyűzet, egér, vonalkód-leolvasó?

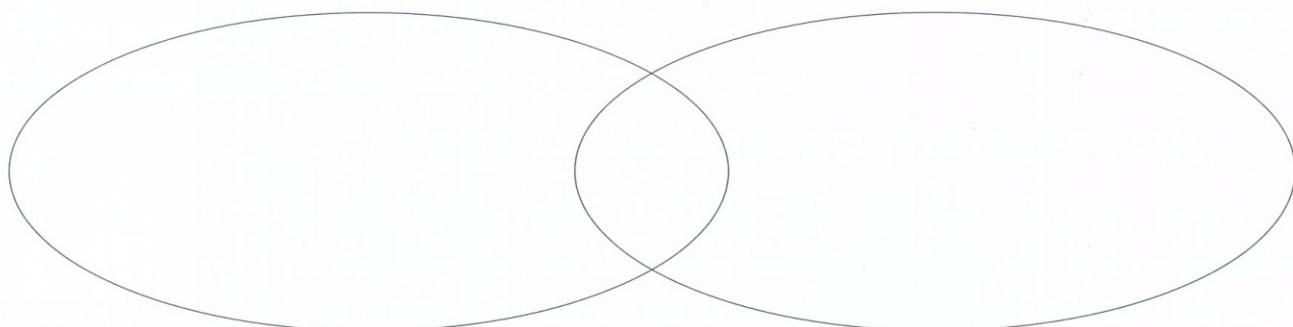
.....

6. Csoportosítsd a megfelelő halmazábrába a következő kifejezéseket!

egér, monitor, billentyűzet, CD, nyomtató, mikrofon, hangszóró, pendrive

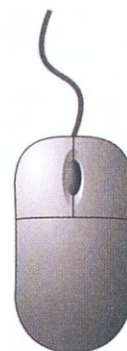
Beviteli egységek

Kiviteli egységek

AZ EGÉR

A számítógép működtetésének egyik közkedvelt eszköze az egér. Nevét jellegzetes alakjáról kapta. Az egérrel való műveletvégzés megkönnyíti a számítógépes programok használatát. A képernyőn az egér helyzetét, mozgását különböző jelek formájában figyelhetjük meg. Ezeket az alakzatokat összefoglaló néven „egérkurzornak” nevezzük.

Az egér aljában egy golyó vagy egy LED lámpa van építve. Ezek segítségével érzékeli, hogyan mozgatjuk az asztalon, és ezt a mozgást közvetíti a számítógép felé.

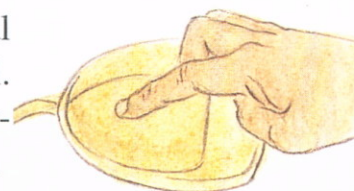
1. Figyeld meg az egérkurzor elmozdulását a képernyőn!
2. Vidd az egérkurzort a képernyő bal és jobb oldalára, közepére, alsó és felső szélére!

Ha a levegőben mozgatjuk az egeret, az egérkurzor nem mozdul el. A legtöbb típus vezetékkel kapcsolódik gépünkhöz, de vannak vezeték nélküli változatok is.

Az egér hátán lévő gombok és a közöttük lévő görgő további műveletek elvégzését teszik lehetővé.

HOGYAN MOZGASSUK AZ EGERET?

Az egeret a kezddel úgy fogd meg, hogy a hüvelykujjad az egér bal oldalán, gyűrűs- és kisujjad az egér jobb oldalán helyezkedjen el. Mutatóujjadat az egér bal gombja fölött kell tartanod. E gomb egyszeri lenyomásával elérheted, hogy a géped az utasítást végrehajtsa. Egy-egy program elindításához szükség van a bal oldali gomb gyors, kétszer egymás utáni lenyomására. Ezt nevezzük **dupla kattintásnak**.

Ha az egér bal oldali gombját lenyomva tartva mozgatjuk, vonszolásról vagy elhúzásról beszélünk. Ezzel a művelettel általában az a célunk, hogy egy tárgyat (ábrát, szöveget) más-hová helyezzünk a képernyőn.

Az egérrel a következő műveleteket végezhetjük el:

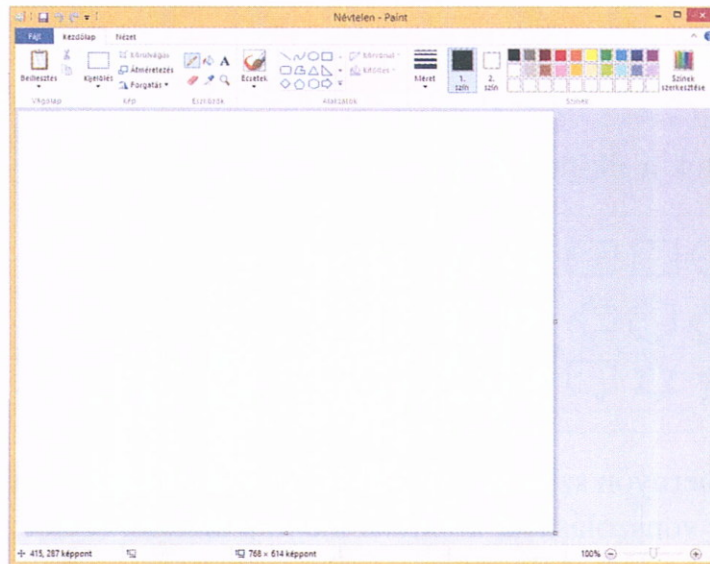
- Egérkurzor mozgatása
- Kattintás
- Dupla kattintás
- Vonzolás, elhúzás

AZ EGÉRHASZNÁLAT GYAKORLÁSA RAJZOLÓPROGRAMMAL

Az egérrel való bánásmódot jól begyakorolhatod rajzolóprogramok használatával.

3. Kapcsold be a számítógépet a tanult módon!

A Keresés segítségével keresd meg a „paint” rajzolóprogramot! Indítsd el!

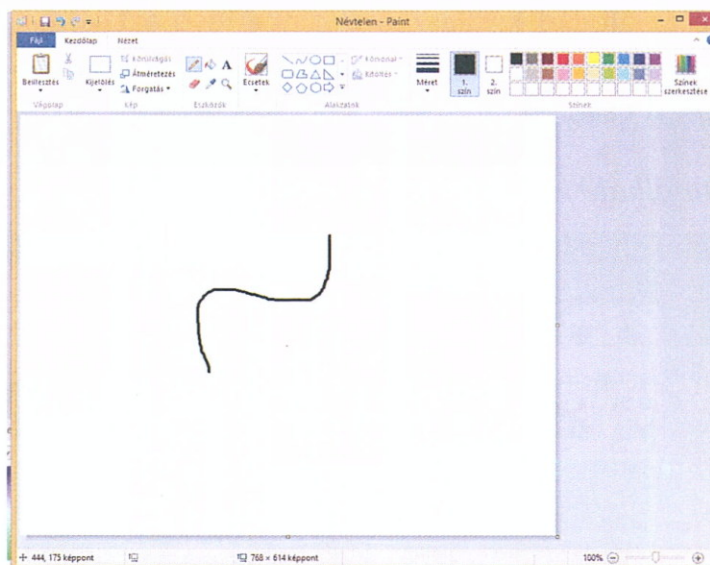

4. Figyeld meg az egérkurzor változásait!

Milyen alakot vesz fel a rajzlapon?

Milyen alakot vesz fel a piktogramokra mutatva?

Szabadkézi rajzoláshoz kattints az ecset (ceruza) ikonra!

5. Az egér húzásával rajzolj kerítést, rácsot, házat, fát, virágot!

Egyenes vonalakat rajzolhatunk a vonal ikonra kattintva. Ez az Alakzatok csoport bal felső ikonja.

Ebben az esetben a rajzlapon célkereszt jelenik meg. (Most ez az egérkurzor.) Az egér mozgásával szabályos vízszintes, függőleges egyeneseket rajzolhatsz.

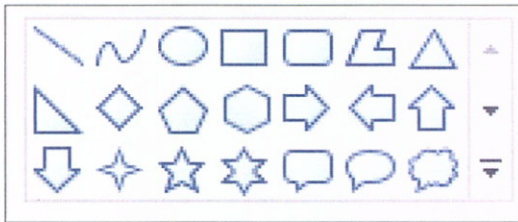

Rajzolás közben a ceruza vastagságát a Méret gombra kattintva tudjuk kiválasztani úgy, hogy a megfelelő vonalvastagságra kattintunk.

6. Rajzolj a vonal ikon segítségével kerítést, rácsot, házat!

7. Rajzolj ritmikus sort vékony és vastag vonalak segítségével!

Síkidomok is rajzolhatók a síkidomok ikonjára kattintva.

Ebben az esetben a képernyőn szintén egy célkereszt jelenik meg. Az egér bal gombjának lenyomásával és az egér vonszolásával könnyen megrajzolhatók ezek az alakzatok.

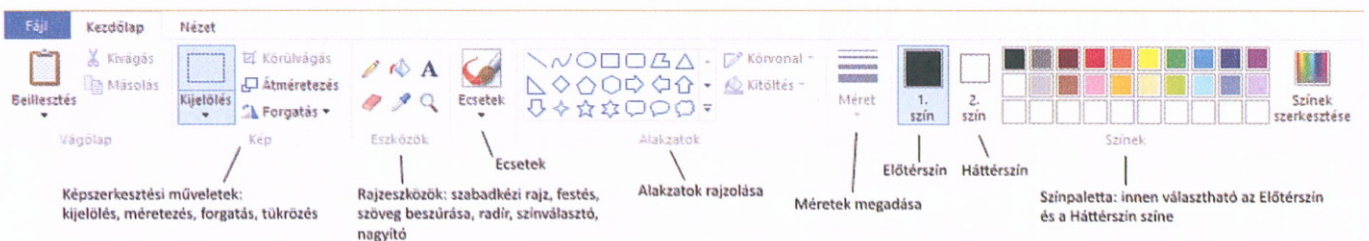
Hogyan színezzük ki a rajzunkat?

A lerajzolt síkidomokból néhány egérkattintással változatos, színes képet kaphatsz.

8. Kattints az eszközök festékes vödör ikonjára, majd válaszd ki a színek csoportból a neked legjobban tetsző színt! Ha ezután valamelyik általad rajzolt síkidomra kattintasz, a számítógép az általad kiválasztott színre festi azt.

A festékes vödör ikonjával csak zárt területet lehet kifesteni.

A rajzóprogramban található rajzeszközök jelentése:

9. Rajzolj pöttyös labdát, léggömböt a rajzolóprogrammal!

Játék a számítógépen

A számítógépes játékokkal nemcsak kellemesen szórakozunk, hanem játszva, észrevétlenül megtanuljuk az eger használatát is.

Valószínűnek tartjuk, hogy már kisgyermek korodban játszottál kártyával.

10. Milyen kártyajátékokat ismersz? Írd le a nevüket!

.....

.....

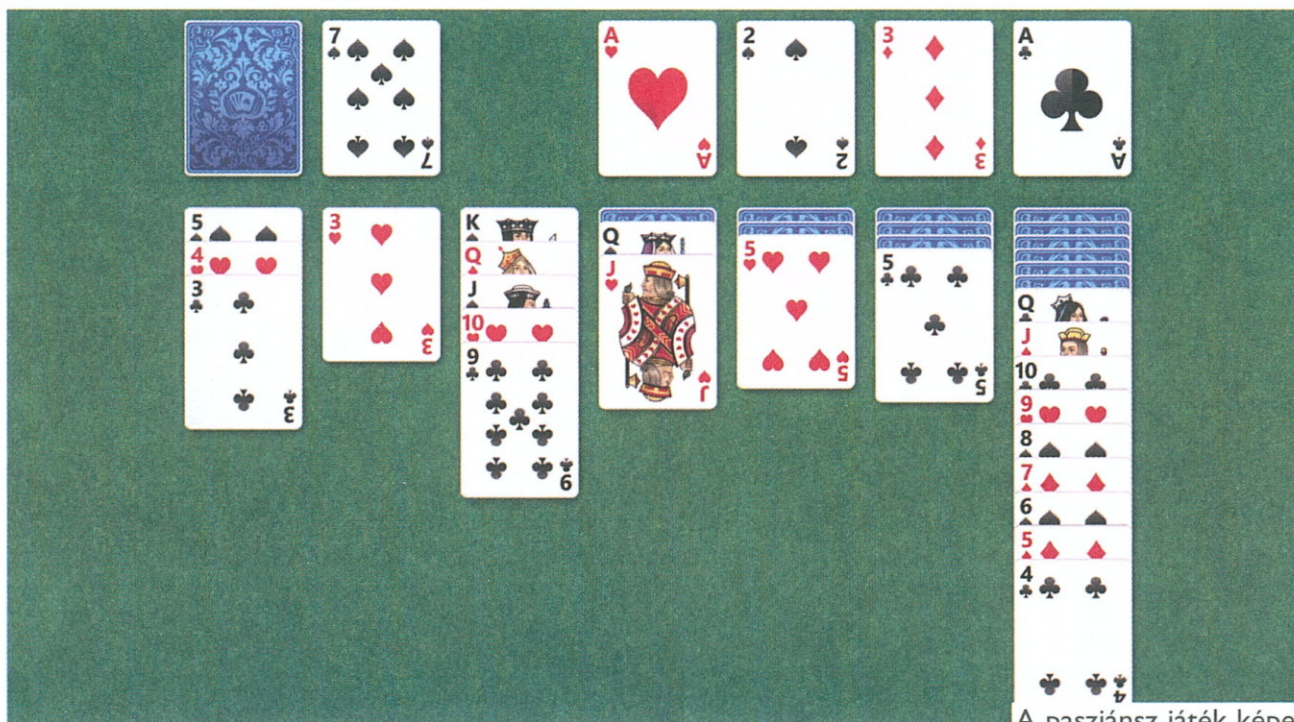
Most egy olyan játékkal fogunk megismertetni, melyet francia kártyával játszanak. A francia kártyában négyféle lapot különböztetünk meg:

A lapok növekvő sorrendben így következnek:

A pasziánsz játék szabályai

A pasziánsz játék képernyője

A bal felső sarokban található a talon (vagy pakli), mely az új kártyalapok előhívását szolgálja. Innen lehet új lapot „kérni”.

A jobb felső négy téglalapba kell a lapokat felhelyezni úgy, hogy az azonos színű kártyák növekvő sorrendben egymásra kerüljenek (A, 2, 3 ... 10, J, Q, K). A kezdőlap minden esetben az A (az ász).

A kártyalapok a képernyő középső részén hét oszlopban jelennek meg. Itt a kártyákat úgy kell elhelyezni, hogy a fekete lapra piros, a pirosra fekete kerüljön csökkenő sorrendben. Törekedni kell arra, hogy az egyes oszlopokban a kezdőlap a K (a király) legyen. Új oszlopot csak a K-val (a királlyal) lehet kezdeni.

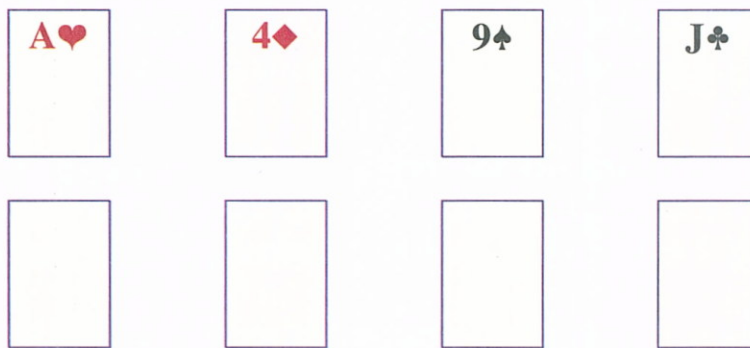
Egérműveletek pasziánsz játék közben:

Kattintás: lapok fordítása (megnézése)

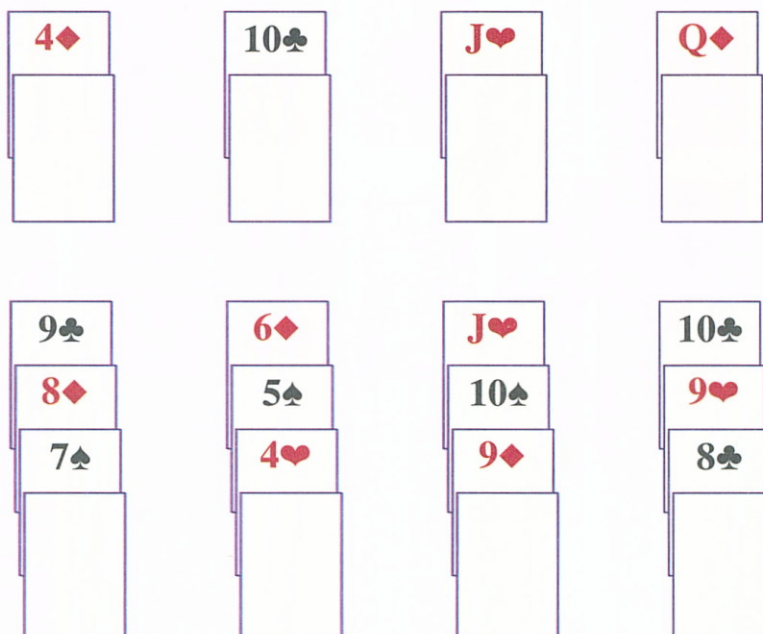
Vonszolás: lapok vagy laposzlopok áthelyezése

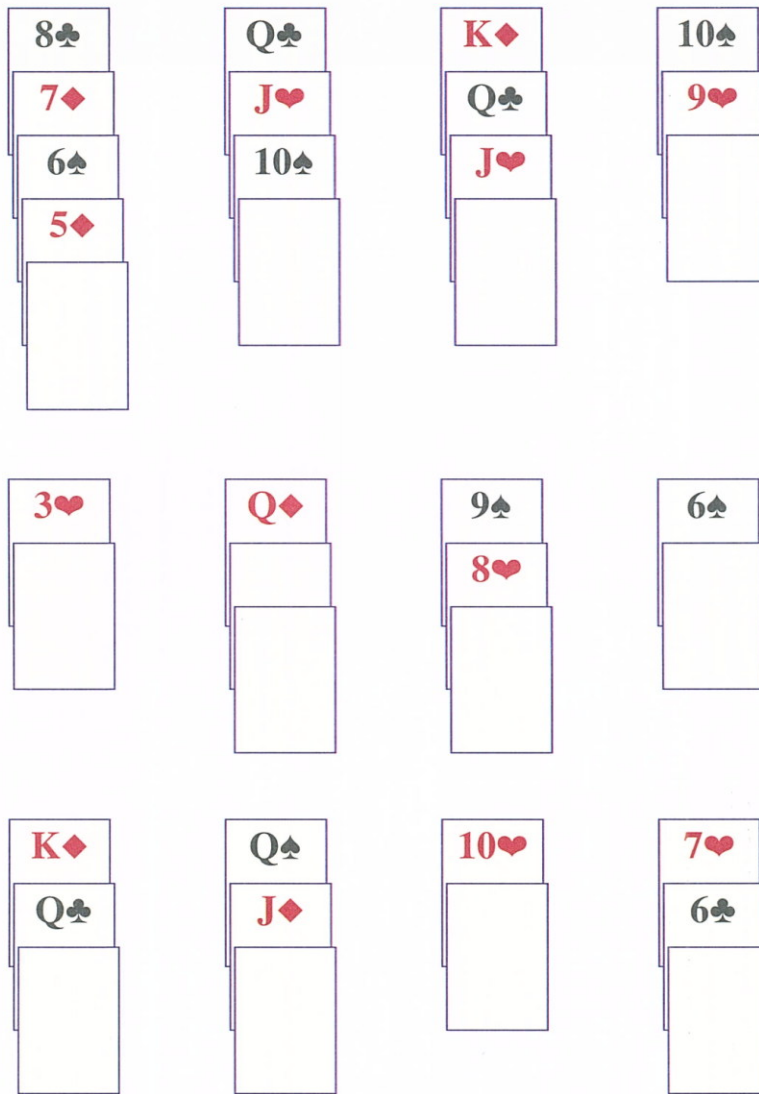
Dupla kattintás: a lapok a jobb felső sarokba ugranak

11. Milyen lap következik a jobb felső sarokban, ha ezeket a lapokat látod?

12. Milyen lapokat tehetünk a következő oszlopokra?

Aknakereső játék

A számítógépes programok másik alapjátéka az aknakereső játék. Nevéből adódóan a játék célja a tengerben található aknák megtalálása. Játék közben a lefedett mezőket kell felnyitnunk úgy, hogy lehetőség szerint ne lépünk aknára.

Hogyan kerülhetjük ezt el?

Ha az induló játékmezőre kattintunk, akkor egy üres vagy egy számmal jelölt négyzetet, vagy egy aknát találunk.

Ha aknára léptünk, sajnos a játék véget ért, újat kell kezdeni.

A szám a négyzetben azt mutatja meg, hogy az adott négyzet hány aknával érintkezik.

		●	●	●			
		●	2	●			
		●	●	●			

A kettős szám azt jelzi, hogy a vele érintkező nyolc négyzet közül kettőben akna van.

Ebben az esetben középen biztosan akna van.

		1	1	1			
		1	□	1			
		1	1	1			

13. Jelöld be, hogy a letakart négyzetek közül melyikben lehet akna!

			1	1	1		
			1	□	1		
			2	□	2		
			1	□	1		

				1	1	1		
				1	□	3	2	1
				1	□	□	□	1

	1	□	□	1			
	2	□	3	1			
	1	□	1				
	1	1	1				

				1	1	1	
				1	□	1	
				1	□	1	
				1	□	2	1
				1	□	□	1

				1	1	1	
				1	□	1	
			1	2	□	1	
			1	□	□	1	1
			1	1	1	1	□
						1	1

				1	1	1	
				1	□	1	
	1	1	2	1	1		
	1	□	1				
	1	□	1				

	1	□	1				
	2	□	2		1	1	1
	1	□	1	1	2	□	1
	1	1	1	1	□	2	1
				2	□	2	
				1	□	1	
				1	1	1	

		1	1	1			
		1	□	1			
		1	2	2	2	1	1
			1	□	□	□	2
			1	1	3	□	2
					1	1	1

A WINDOWS OPERÁCIÓS RENDSZER

A számítógépet működtető programokat **operációs rendszereknek** nevezzük. Ez szervezi és irányítja a gép működését. Értelmezi a billentyűzet, az egér jeleit, előállítja a képet a monitoron, a nyomtatón. Legfontosabb feladata a programok futtatása.

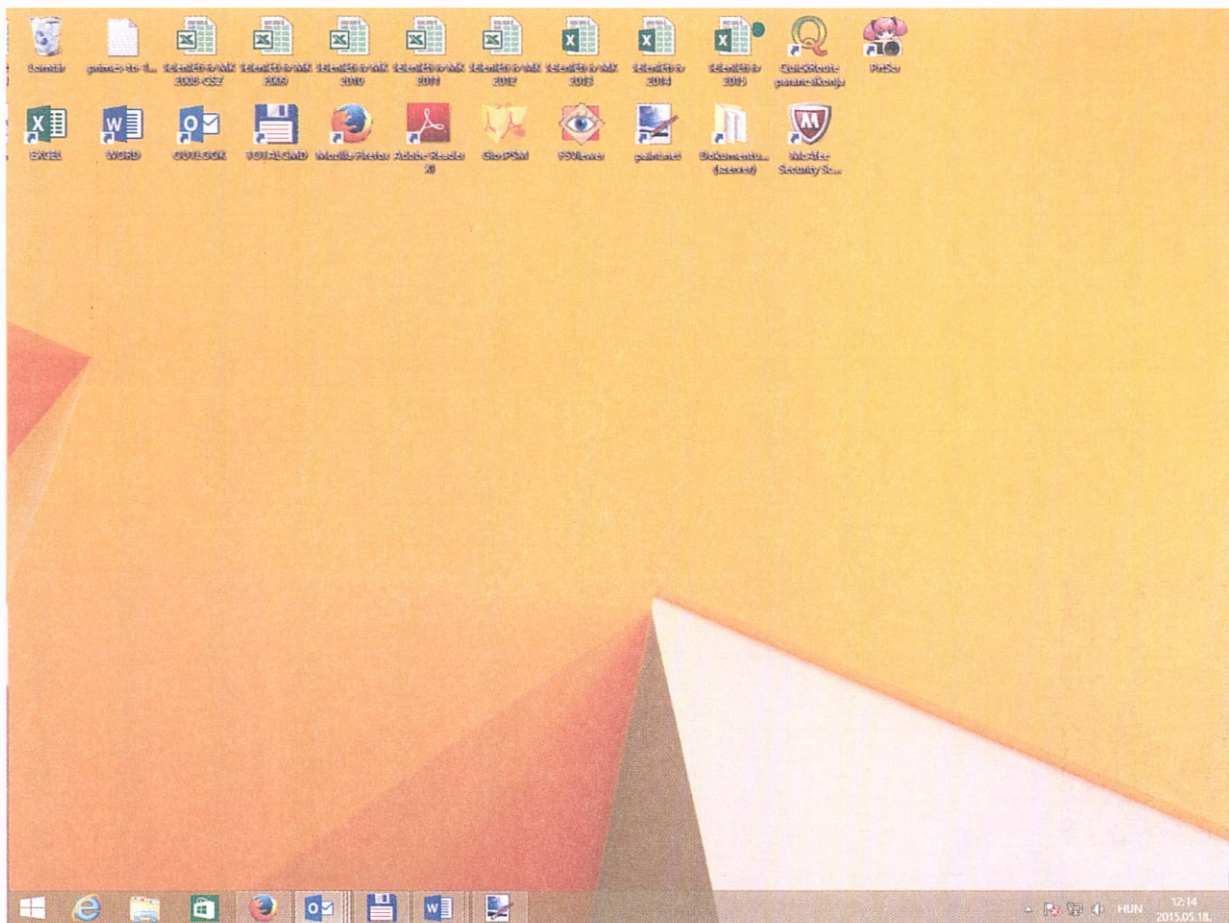
Napjainkban a legelterjedtebb, a leggyakrabban használt operációs rendszer a Windows.

A Windows több számítógépes programot foglal magába. Segítségével sokféle feladatot oldhatunk meg kényelmesen, látványosan. A Windowsban a programok úgynevezett ablakokban futnak. (A windows szó jelentése angolul: ablakok.)

A Windowsnak több változata van forgalomban.

A számítógép bekapcsolása után a gép ellenőrzi egységeit, s ha mindent rendben talál, betölti az operációs rendszert.

Amikor a számítógépben betöltődik a Windows program, megjelenik előttünk a Windows grafikus felülete, az Asztal (vagy a Kezdőképernyő Asztal „csempéjére” kattintva ugorhatunk ide.)

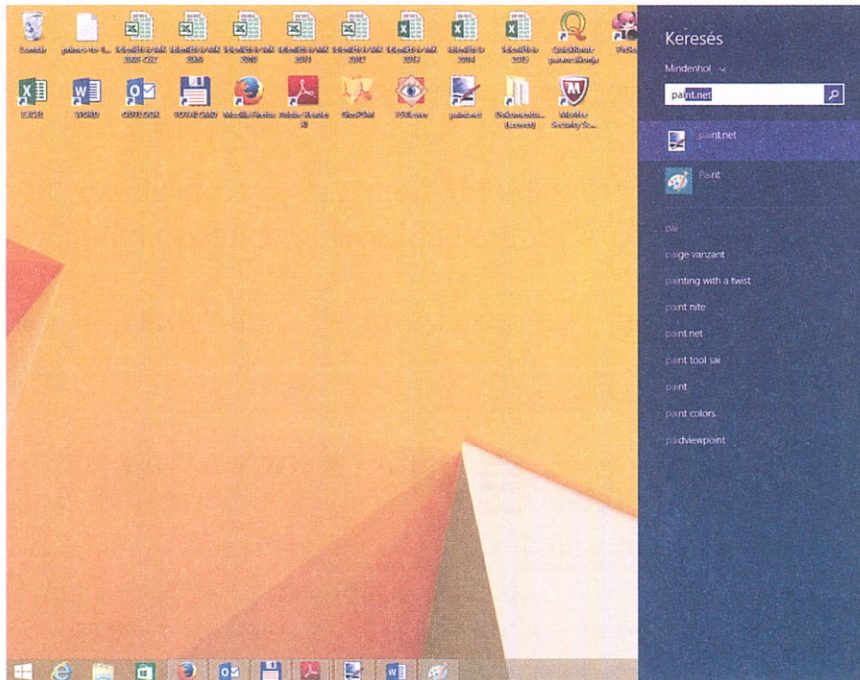

Az asztal legfontosabb részei:

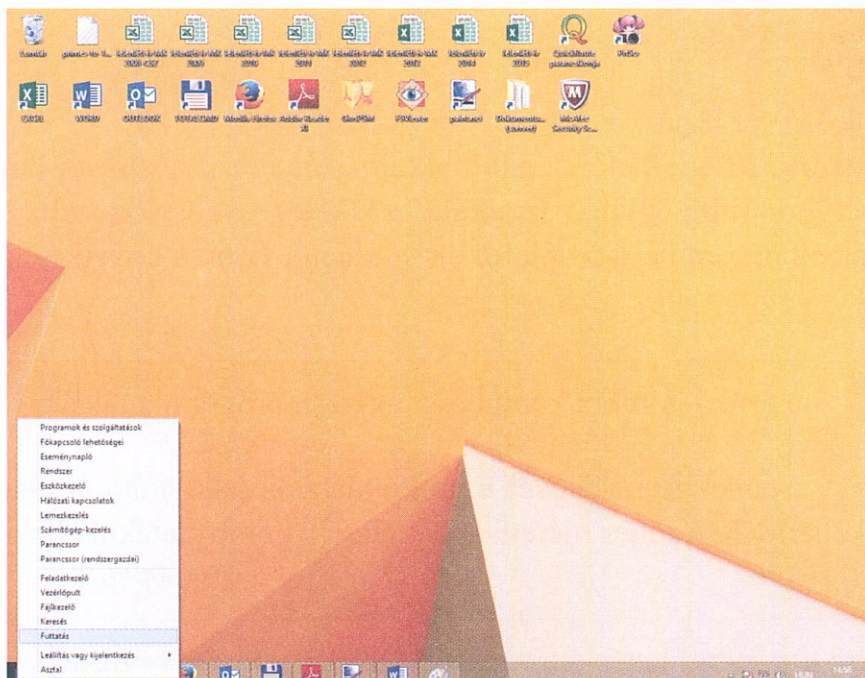
- Tálca
- Különböző ikonok

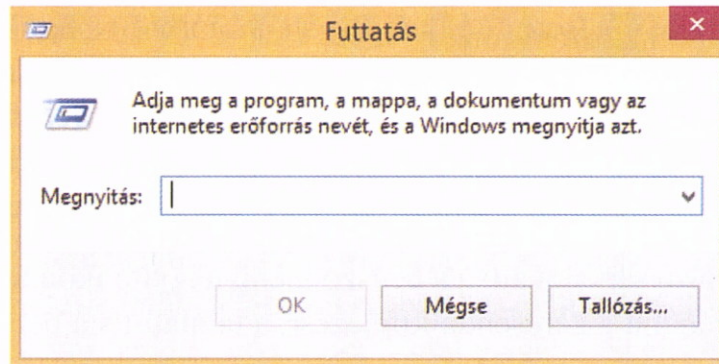
Programok indítására több lehetőségünk is van.

1. Ha van a kívánt programnak parancsikonja az asztalon, akkor duplán kattintsunk rá, és elindul a program.
2. Keressük rá a program nevére. A keresést a Windows+Q billentyűkombinációval, vagy a tálca jobb alsó sarkába állva a beúszó menü nagyító ikonját választva érhetjük el. Ha elkezdjük begépelni a keresendő kifejezést, a találati lista betűnként szűkül.

3. Kattintsunk a jobb egér gombbal a tálca bal sarkában lévő Windows jelre, majd válasszuk a Futtatás gombot. A megjelenő Megnyitás ablakba írjuk be a kívánt program helyét, nevét, majd kattintsunk az OK gombra. A programok ilyen indítását csak a gyakorlott számítógép-kezelők használják.

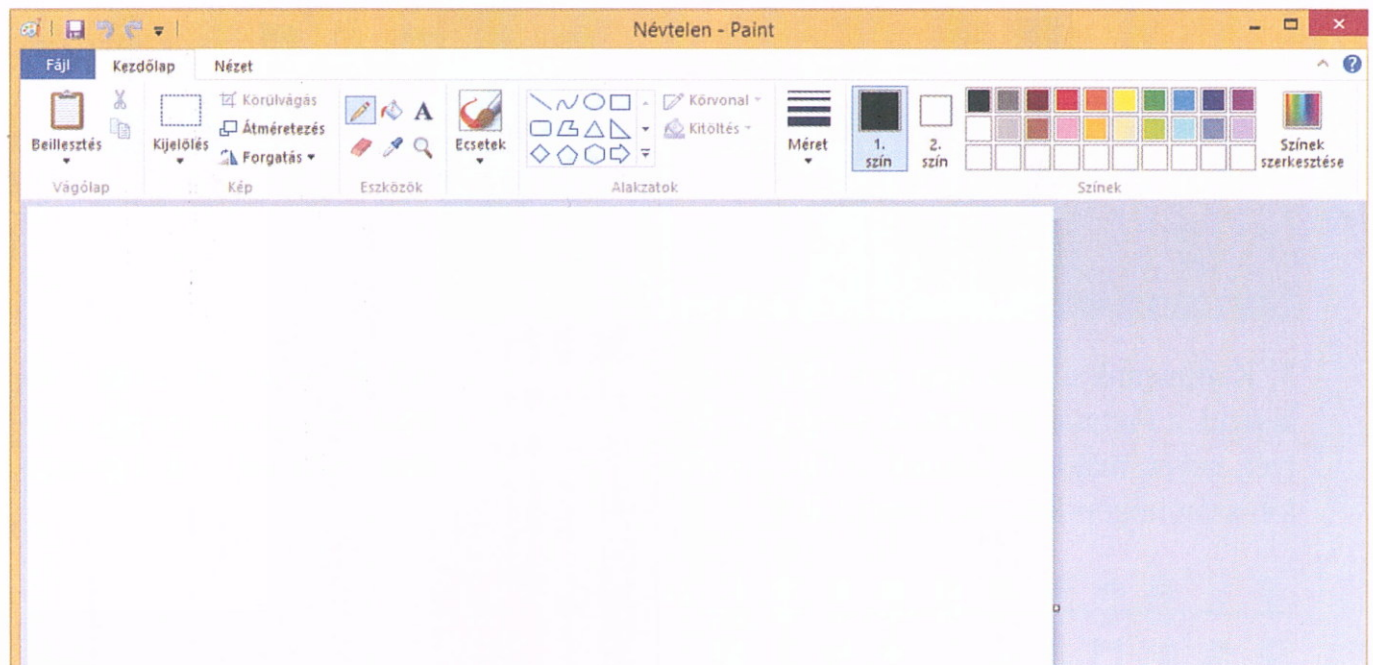

A WINDOWS KÉPERNYŐ

A Windows operációs rendszerben bármilyen programot indítunk, az egy „ablakban” fog futni. Ezt az ablakot **programablak**nak nevezzük. A programablakok felépítése a különböző alkalmazási területeken nagyon hasonló.

Milyen elemeik vannak az ablakoknak?

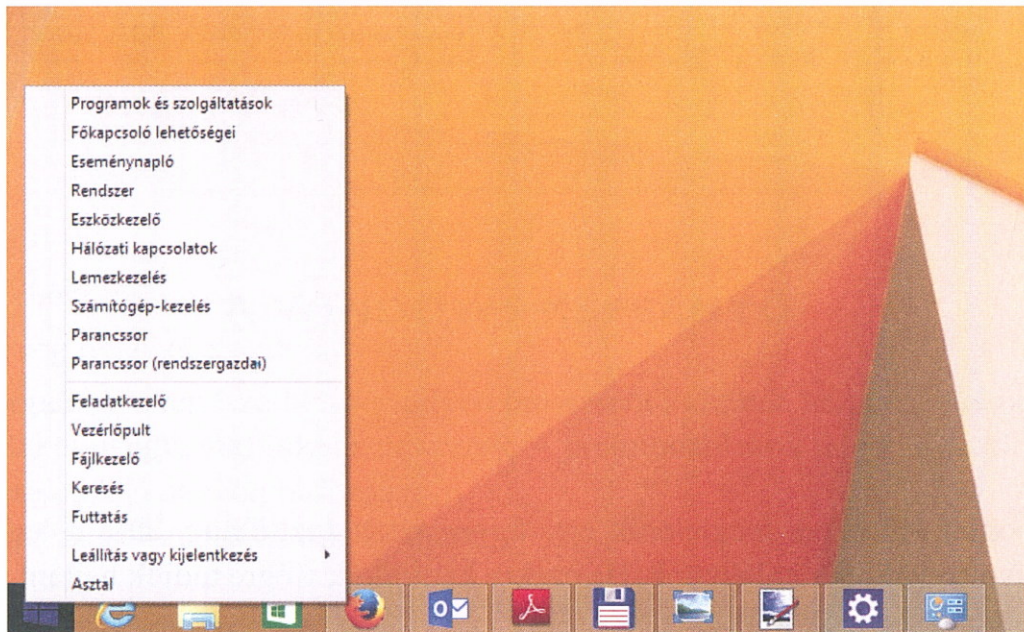

Minden ablaknak van egy **címsora**. Itt található az adott alkalmazás neve. A címsor bal felső sarkában található apró, kicsi ikon (ami egyben az alkalmazás jele) a **vezérlőgomb**.

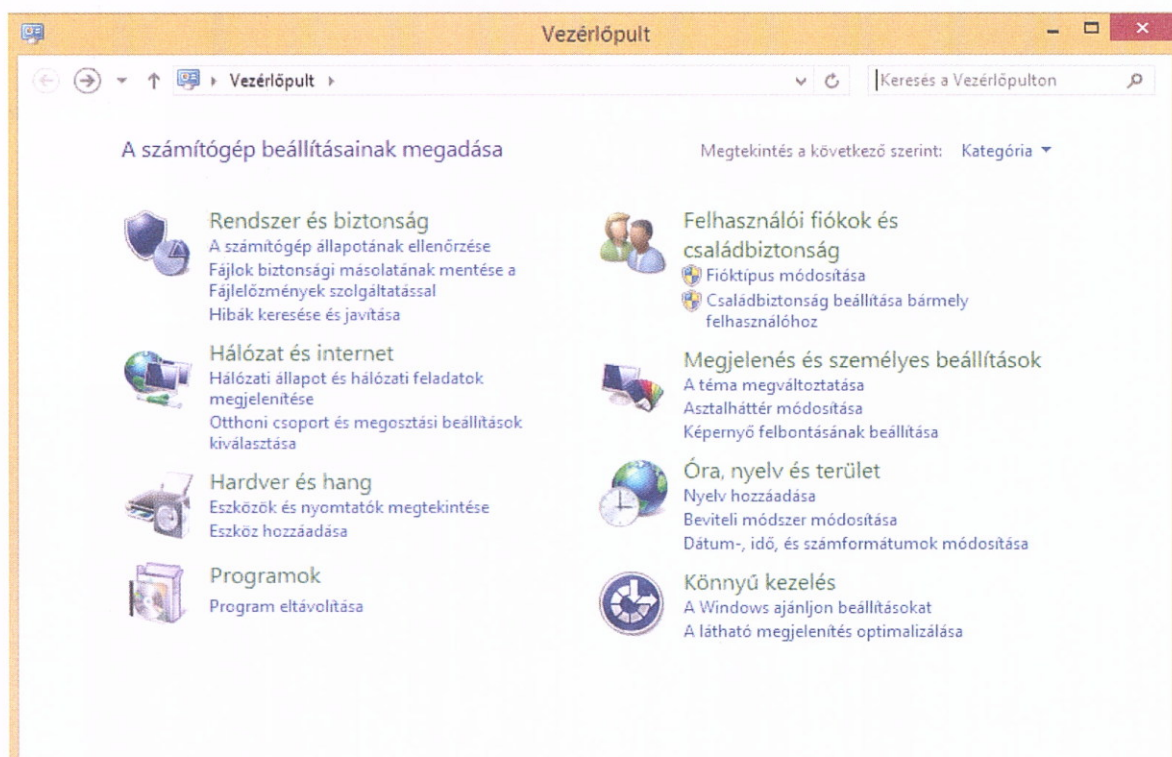
A címsor jobb felső sarkában három nagyon kicsi ikon található. Ezek a következők:

- **Kis méret gomb** : ha erre a gombra kattintunk, akkor a program a tálcára kerül.
- **Teljes méret gomb** : ennek segítségével a programablakot akkorára állíthatjuk, hogy elfoglalja a teljes képernyőt. A teljes méretű ablaknál ez a gomb átalakul **előző méret** gombbá.
- **Bezárógomb** : erre a gombra kattintva tudjuk a futó programot bezárni.

A Windows asztalra különböző ikonok helyezhetők föl. Ezekre az ikonokra kattintva, az ikon tartalmától függően, valamilyen eszközt vagy programot indíthatunk el. A tálca bal alsó sarkában lévő Windows jelre jobb egér gombbal kattintva egy menü ugrik fel.

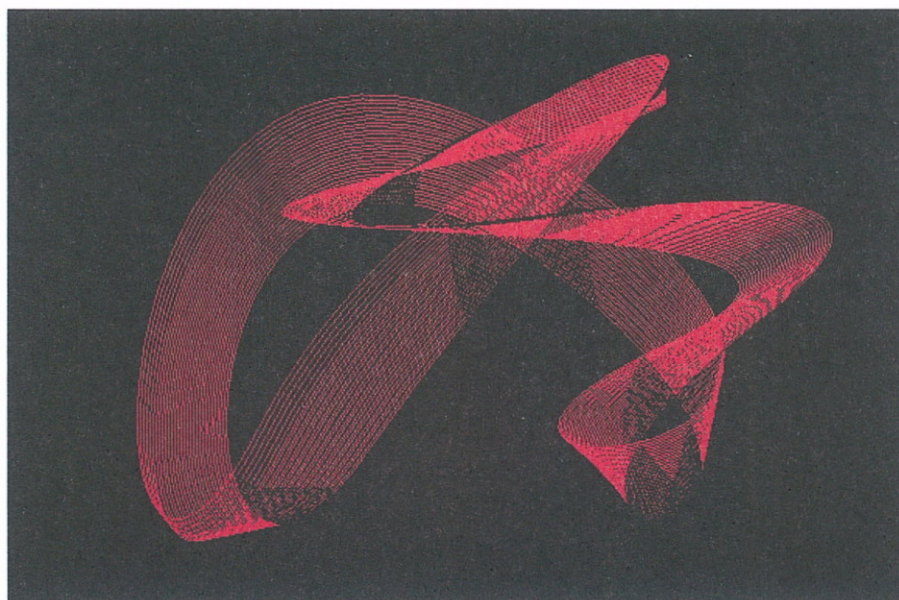

A Vezérlőpult ikonjára kattintva megjelennek a számítógép legegyszerűbb beállítási lehetőségei.

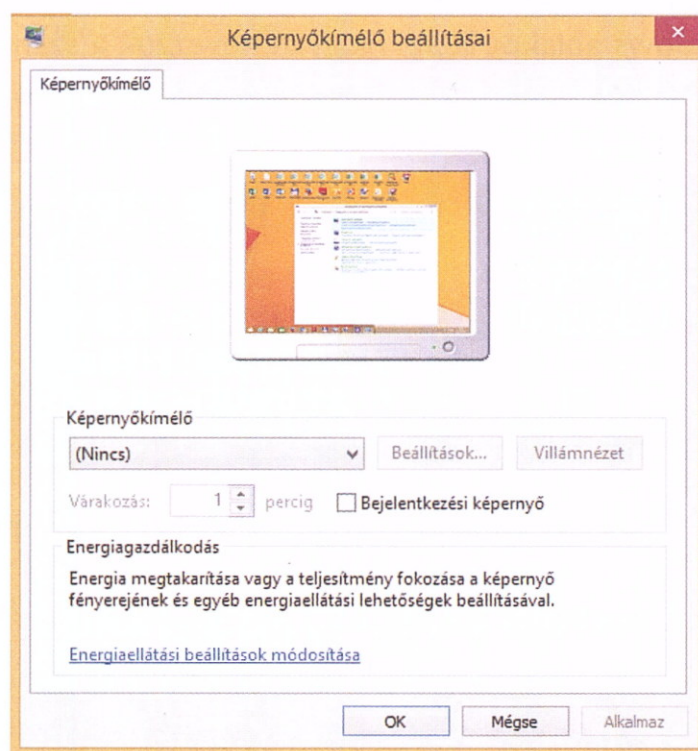
Mi a Képernyőkímélő beállításával fogunk most megismerkedni!

Bizonyos típusú képernyőnek nem tesz jót, ha hosszú ideig ugyanaz a kép jelenik meg rajta. Ennek érdekében a munkaszünetekben képernyőkímélőt használunk. Ez nem más, mint egy meghatározott idő eltelte után megjelenő mozgó, rendszerint vidám kép vagy üzenet.

Ennek megválasztására, beállítására nekünk is lehetőségünk van:

Kattints a Megjelenés és személyes beállítások feliratra. A megjelenő ablakon kattints a Képernyőkímélő megváltoztatása (személyre szabás legalsó pontja) menüpontra! A képernyő közepén találsz egy legördülő listát, melyen különböző képernyőkímélő variációk vannak. Ezek közül egyet kiválasztva, majd a Gyorsnézet (Villámnézet) gombra kattintva kipróbálhatod ezeket.

Kilépés a Windowsból

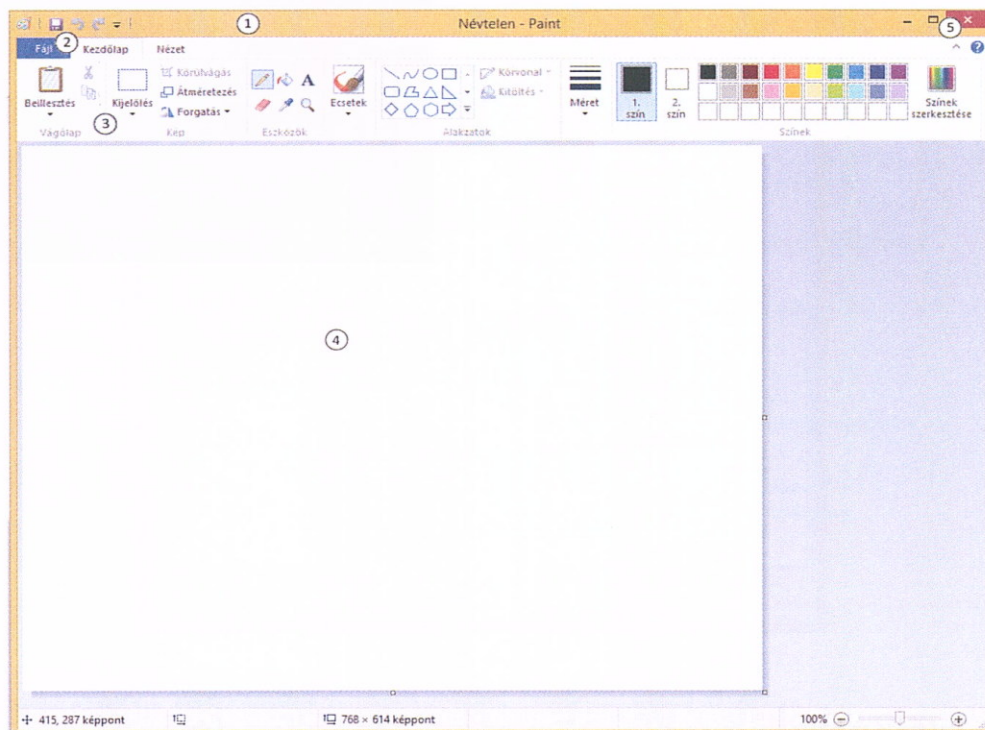
A Windows operációs rendszerből nem szabad egyszerűen csak a gépet kikapcsolva kilépni. A gép kikapcsolása előtt mindig ki kell lépni a Windowsból. Hogyan történjen ez?

1. A tálca bal alsó sarkában lévő windows gombra kattintsunk jobb egér gombbal, majd a felugró menüből válasszuk a Leállítás vagy kijelentkezés menüből a Leállítás parancsot.
2. A tálca jobb alsó sarkába állva a jobbról beúszó ikonos menüből válasszuk a legalsó, Beállítások ikont (fogaskerék).

A megjelenő lehetőségek közül válasszuk a főkapcsolót majd a leállítás gombot.

A képen egy Windows ablakot látsz. Hogyan nevezzük a számozott részeket? Írd a megfelelő helyre!

1.
2.

3.
4.
5.

A BILLENTYŰZET

A számítógép billentyűzete nagyban hasonlít az írógépre. A betűk elhelyezkedése azonos az írógéppel, de itt több jellel, számmal, jelentésmódosító billentyűvel találkozunk.

A magyar nyelvű billentyűzet 102–105 nyomógombos az ékezetes betűk és a speciális jelek miatt.

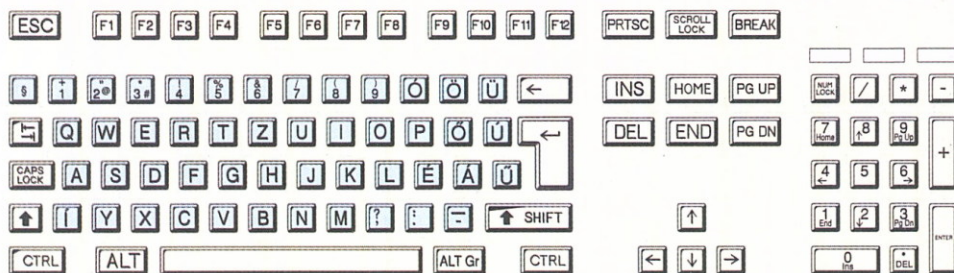
A **billentyűk** egymás utáni **lenyomásával adatokat, utasításokat vihetünk a számítógépbe**. Ha lenyomunk egy billentyűt, a képernyőn feltűnik a neki megfelelő betű vagy szám. A képernyőn villogó vonal jelzi, hogy éppen hová írunk, hol dolgozunk. Ezt a jelet **kurzor**-nak nevezzük.

Ismerkedjünk meg közelebbről a billentyűzet felépítésével!

A billentyűzet gombjait feladataik alapján több csoportba sorolhatjuk.

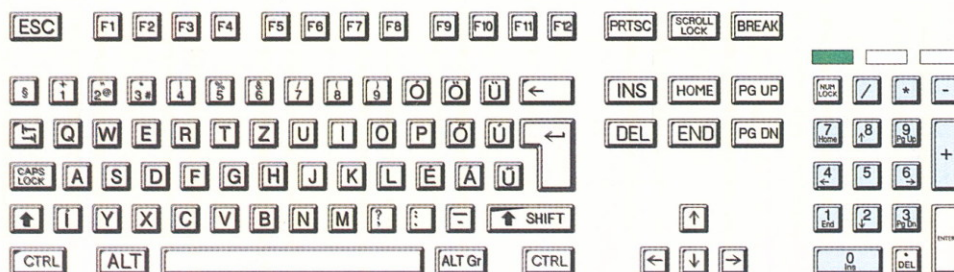
Karakteres és jelentésmódosító billentyűzet

Azok a gombok, amelyekkel betűket, számokat, írásjeleket (karaktereket) írhatunk. Ez a billentyűzet középső részén helyezkedik el.

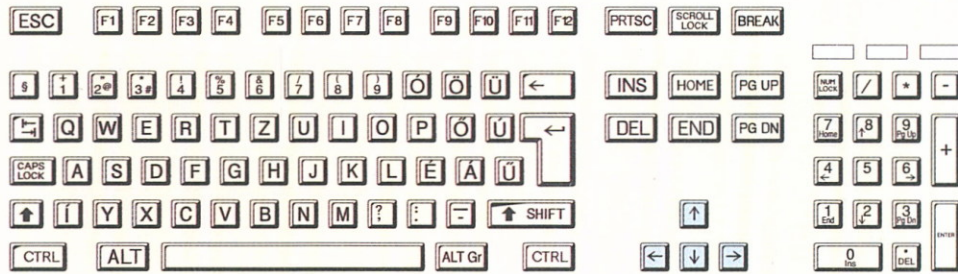
Numerikus billentyűzet

Számok, műveleti jelek beírására szolgál. Csak akkor használható, ha a Num Lock lámpa világít a billentyűzet jobb felső sarkában.

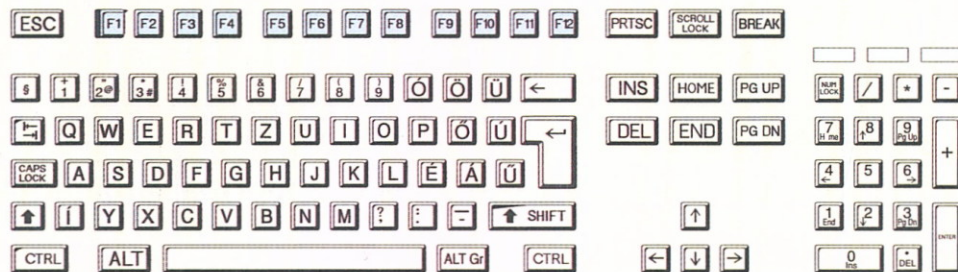
Vezérlő- és kurzormozgató billentyűzet

Kurzorjelünket e billentyűk segítségével tudjuk a leggyorsabban egyik helyről a másikra vinni.

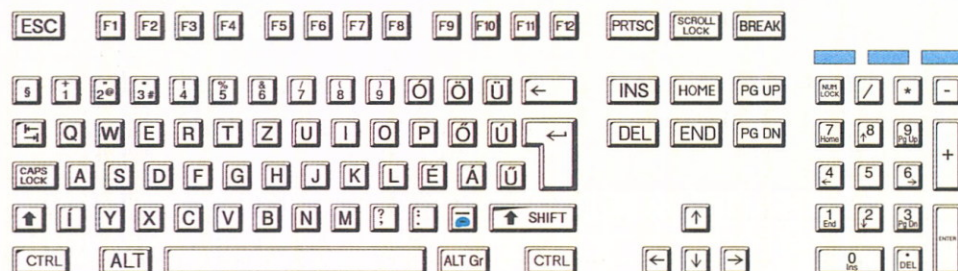

Funkcióbillentyűk

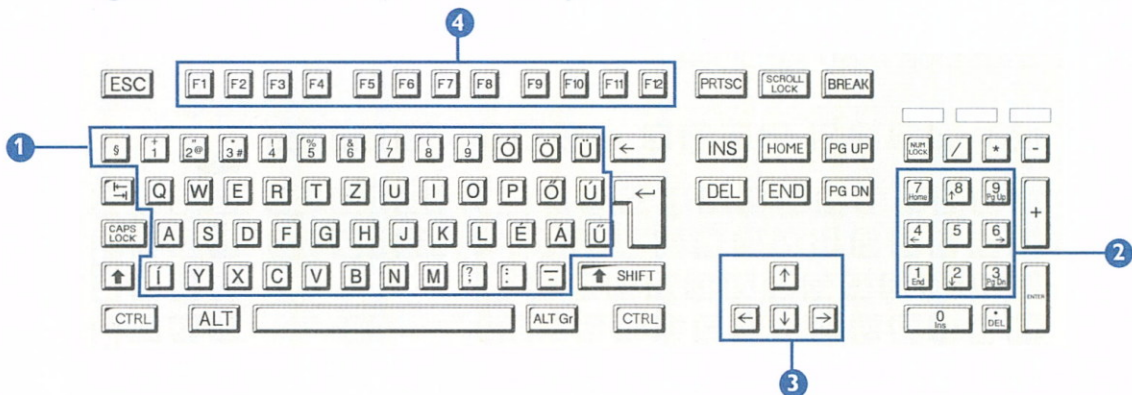
Ezeket az F1, F2, ... F12 névvel jelölik. Különböző számítógépes feladatokat végeznek velük, de ezeket mi nem fogjuk használni.

A billentyűzeten található állapotjelző lámpák is.

1. Mire szolgálnak a számmal jelölt billentyűk?

1.
2.
3.
4.

ISMERKEDJÜNK MEG A BILLENTYŰKKEL!

Ahhoz, hogy a billentyűzetet kipróbálhassuk, jobban megismerjük, szükségünk van egy olyan alkalmazásra, ahol ez lehetséges.

Nyisd meg a Windowsban a Wordpad alkalmazást a következő módon:

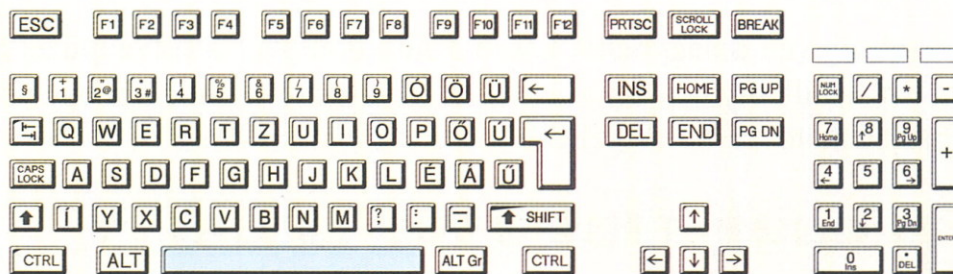
- Tálca jobb alsó sarok -> beúszó menü
- Keresés
- "Wordpad" beírása
- Wordpad indítása

Ezek után a következő feladatok itt már elvégezhetők.

2. Írd le az összes betűt, ami a billentyűzeten található!
3. Írd le a magánhangzókat!
4. Írd le a mássalhangzókat!

Értelmes szavak, mondatok beírásához szükség van a **Space** (ejtsd: szpész), azaz a szóköz-billentyű használatára.

Ezt a billentyűt könnyű felismerni az alakjáról.

5. Írd le a következő szavakat! A szavakat a szóközbillentyű segítségével és vesszővel válaszd el!

fa, ma, só, hó, ég, ló, nap, süt, hoz, láb, főz, vaj, tej, víz, föld, hegy, fény, völgy

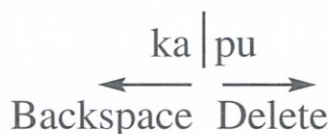
A billentyűk használata közben könnyen ejthetünk hibákat. A radír szerepét a billentyűzetben két nyomógomb látja el.

Backspace (bekszpész): a kurzor mögötti (balra lévő) betűt törli.

Delete (dilit): a kurzor előtti (jobbra lévő) jelet törli.

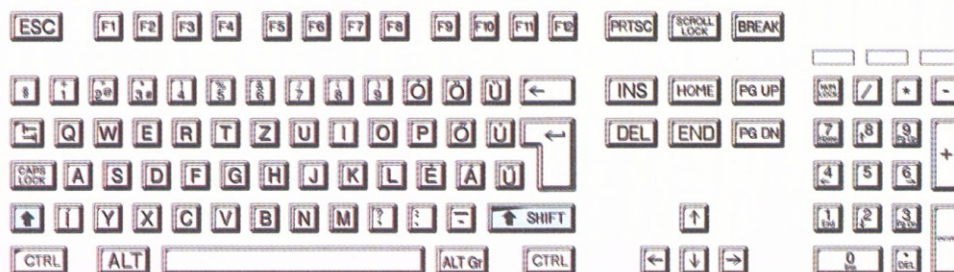
Például:

Ha a kurzor az „a” és a „p” betű között villog, akkor a Backspace billentyűvel az „a” betűt, a Delete billentyűvel a „p” betűt lehet kitörölni.

6. Másold le és folytasd a megkezdett sort!
Ló, macska, liba, tehén, ...
7. Másold le és folytasd a megkezdett sort!
Asztal, szék, heverő, ...
8. Másold le és folytasd a megkezdett sort!
Tulipán, liliom, rózsza, ...
9. Másold le és folytasd a megkezdett sort!
Motor, kamion, kerékpár, ...
10. Gépeld le az otthonotokban található berendezési tárgyak nevét!

Gépelés során szükség van a nagybetűk használatára is. Ehhez a billentyűzet **Shift** gombját kell használni. Ezt a billentyűt a rajta lévő felfelé mutató nyílról könnyen felismerheted. (A könnyebb használhatóság és kényelem miatt kettő van belőle.)

11. Bal mutatóujjaddal nyomd le a billentyűzet bal oldalán lévő Shift gombot, tartsd le nyomva, közben a jobb mutatóujjaddal írd le az összes betűt!
12. Írd le a magánhangzókat nagybetűvel!
13. Írd le a mássalhangzókat nagybetűvel!
14. Írd le a nevedet!
15. Írd le az osztálytársaid nevét!
16. Gépeld le a következő szavakat!
Eger, Pécs, Makó, Pápa, Győr, Szeged, Debrecen, Budapest, Hódmezővásárhely

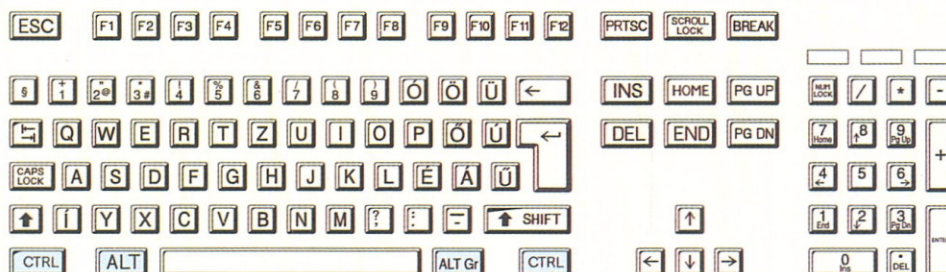
A Shift billentyűt nemcsak a nagybetűk írásához használjuk, szükség van rá bizonyos írásjelek gépelésekor is.

17. A Shift billentyű lenyomása után írd le a karakteres billentyűcsoport legfelső sorát! Mit tapasztalsz?
18. Próbáld ki a felkiáltójel, a kérdőjel, az összeadásjel gépelésével!

Számítógépünk sokszor helyettünk is „gondolkodik”. Magától felismeri például, ha egy szövegbe idézetet akarunk beírni. Különbséget tesz a nyitó és a záró idézőjel között. Próbáld ki!

19. Tedd idézőjelbe a következő kifejezéseket!
„Isten, áldd meg...”
„Már egy hete csak...”
„Egy gondolat bánt engemet...”

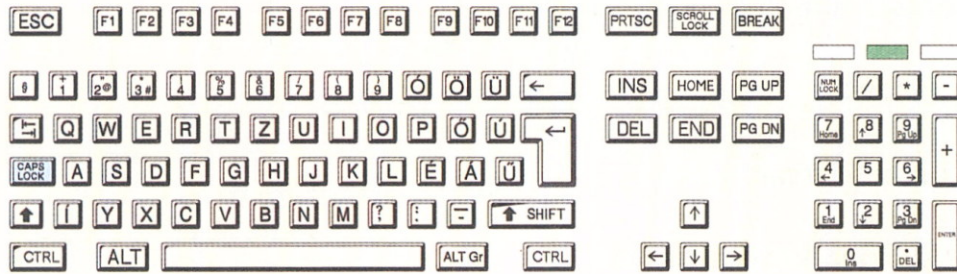
Vannak olyan billentyűk is, amelyeknek a jobb alsó sarkában is található különböző jelek. Ezeket az ALT vagy az ALT Gr gomb lenyomásával tudod leírni.

20. Próbáld ki a pontosvessző, a csillag, a relációs jel, a kukac begépelésével!

Sokszor előfordul, hogy bizonyos nyomtatványok írásakor minden betűt nagybetűvel szeretnénk írni. Ezt könnyíti meg a **Caps Lock** billentyű.

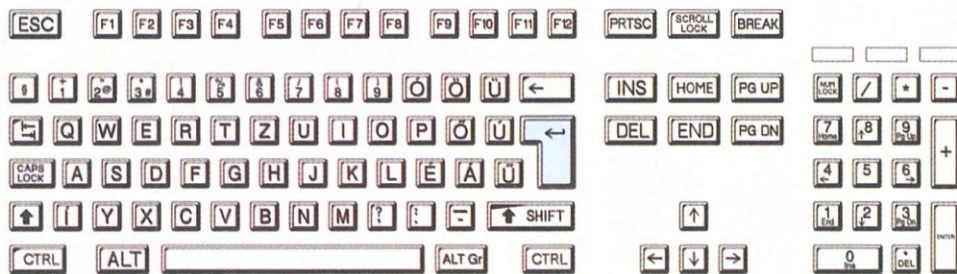
A Caps Lock billentyű lenyomásakor a hasonló nevű kontroll-lámpa világít. Ebben az esetben a nagybetűk írásakor nem kell lenyomni a Shift gombot.

21. Írd le a következő szavakat úgy, hogy a Caps Lock lámpa világítson!
 MEGHÍVÓ, HIRDETMÉNY, FALIÚJSÁG, HÍREK, FELHÍVÁS, ÉRTESÍTÉS, KÖZLEMÉNY, NÉVSOR, PÁLYÁZAT, EREDMÉNYHIRDETÉS

Hosszabb szöveg gépelése esetén a számítógép magától kezd új sorokat.

Amennyiben mi akarunk új sort kezdeni, az **Enter** billentyűt kell lenyomni, azután gépelhetünk.

22. Gépeld le a következő verssorokat! Használd az Enter billentyűt!

Tavaszi szél vizet áraszt,
 Virágom, virágom.
 Minden madár társat választ,
 Virágom, virágom.

23. Keresd meg a numerikus billentyűk között a **Num Lock** gombot! Nyomd le! Milyen változás történik a klaviatúrán?

.....

.....

- A) Írj számokat a numerikus billentyűzeten úgy, hogy világítson a Num Lock lámpa!
 B) Írj számokat a numerikus billentyűzeten úgy, hogy ne világítson a Num Lock lámpa!

A számítógép bekapcsolásakor általában világít a Num Lock lámpa. Ez jelzi számunkra, hogy a billentyűzet minden nyomógombját használni tudjuk.

Számokat nemcsak a numerikus, hanem a karakteres billentyűzeten is írhatunk.

24. Írd le a számokat a karakteres és a numerikus billentyűzeten is!

25. Írd le számjegyekkel a következő számokat:

Hét, huszonhat, háromszáztizennyolc, hatezer-hétszázhusz, tízezer, ötvenezer-kettőszázhat

A számítógépen nagyon sok vezérlő-, jelentésmódosító billentyű található.

Ezek közül számunkra a legfontosabbak:

Enter: parancslezáró, új sort kezdő billentyű.

Space: szóközbillentyű.

Shift: váltóbillentyű a kis- és nagybetűk, illetve az alsó és felső sor jelei között.

ALT és ALtGr: váltóbillentyű. A nyomógomb jobb alsó sarkában lévő jelet írja le.

Backspace: a kurzortól balra lévő jelet törli.

Delete: a kurzortól jobbra lévő jelet törli.

Caps Lock: bekapcsolt állapotban minden betűt nagybetűvel ír.

Num Lock: minden billentyűt használni tudunk.

Ne felejtse el!

Számítógéped a képernyőn mindig ott dolgozik, ahol a kurzor villog!

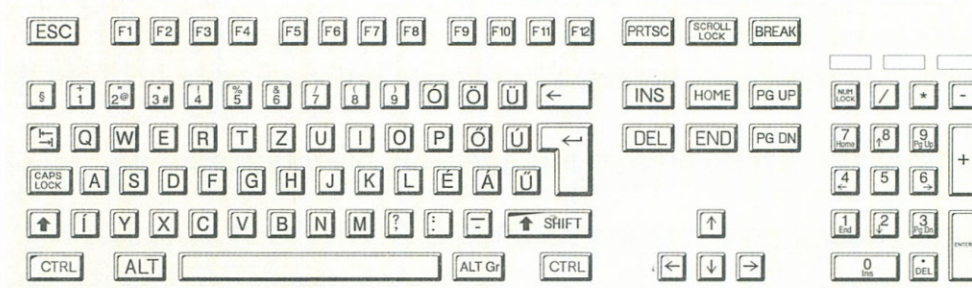
26. Színezd ki az ábrán a karakteres billentyűket!

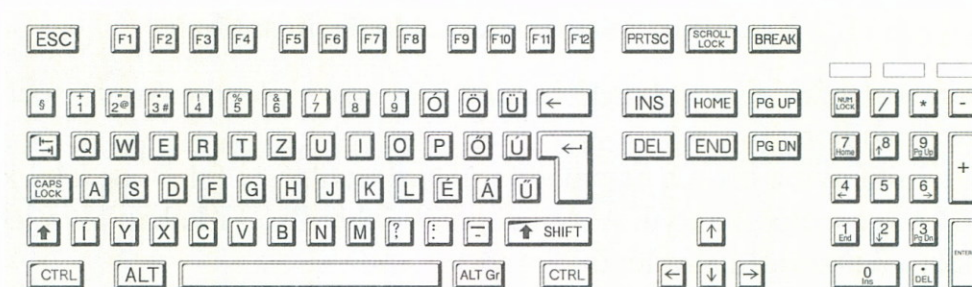
27. Színezd ki az ábrán a kurzormozgató nyilakat!

28. Színezd ki az ábrán a numerikus billentyűzetet!

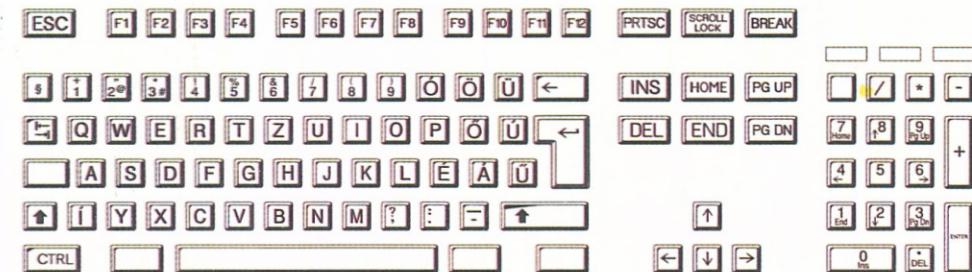

29. Színezd ki az ábrán a kontroll-lámpákat!

30. Nyíllal jelöld az ábra megfelelő helyére a következő szavakat!

Shift, Enter, NumLock, Backspace, Space, Delete, CapsLock

31. Az alkalmazási területen való gépeléskor mely billentyűk segítségével lehet javítani a már beírt szöveget?

.....

32. Milyen irányban töröl a Delete és a Backspace billentyű?

Delete: Backspace:

33. Melyik betűt törli a Delete billentyű, ha a kurzor a jelölt helyen van? Karikázd be!

e | ste, reg | gel, hajna | l, d | él, éjsz | aka, délu | tán

34. Húzd össze a meghatározást a billentyű nevével!

DELETE

Szóközbillentyű

ENTER

Új sor beírására szolgál

SPACE

Jobbra törlő billentyű

BACKSPACE

Csupa nagybetűt ír

A kezdőbetű nagybetű

SHIFT

Balra törlő billentyű

CAPS LOCK

35. Mire szolgál a Num Lock billentyű?

Húzd alá a helyes választ!

Minden billentyűt használni tudunk.

Csak számokat lehet írni.

Számokat nem lehet írni.

36. Milyen jeleket tudunk gépelni az ALT Gr billentyű lenyomásával?

Húzd alá a helyes választ!

A billentyű bal alsó sarkába írt jelet.

A billentyű bal felső sarkába írt jelet.

A billentyű jobb alsó sarkába írt jelet.

Egészséged érdekében:

Ha nem vigyázol, egy idő után a számítógépes munka fárasztó is lehet. A szakemberek ezért a számítógépterem berendezésekor különböző szabályokat vesznek figyelembe:

- a képernyőt úgy helyezik el, hogy az a szemmagasság alatt legyen,
- a billentyűzet előtt kényelmesen elférjen a csukló,
- olyan széket helyeznek el, amely megtámasztja a hátat.

A hosszabb ideig tartó ücsörgés megerőltetheti a válladat és a derekadat, ezért javasoljuk, hogy egészséged érdekében a következő tanácsokat vedd figyelembe!

- Óránként tarts rövid szünetet, állj fel, mozgassd meg a karodat, lábadat!
- Ügyelj a gép mellett a helyes testtartásra, könyököd és térded legyen derékszögben behajlítva, lábad legyen teljes talppal a padlón!
- Törzsed legyen egyenes, derekad simuljon a szék támlájához!

Gyakorlófeladatok a billentyűzet használatához

37. Gépeld le, majd fejezd be a megkezdett közmondásokat!

Addig jár a korszó a kútra, ...
Ki korán kel, ...
Aki másnak vermet ás, ...
Ki mint vet, ...
Hamarabb utoléri a hazug embert, mint ...

38. Gépeld le és fejtsd meg a következő találós kérdéseket!

Ha feldobják fehér, ha leesik sárga. Mi az?
A világot átéri, mégis egy tyúk átlépi. Mi az?
Szó, fon, nem takács. Mi az?
Zöld istállóban fekete lovak piros szénát legelnek. Mi az?
Folt hátán folt, tű benne sosem volt. Mi az?

39. Olvasd el figyelmesen, majd másold le a következő nyelvtörőket! Néhányat meg is tanulhatsz belőlük!

Jó nyár jár rája.
Gyere Gyuri gyárba, győri gyufagyárba.
Sárga bögre, görbe bögre.
Öt gödörben öt török öt görögöt dögönyöz.
Öt csökönös kölyöktücsök ötvenöt törött köcsög között sündörög.

40. Másold le a következő szöveget! (Melyik órán tanultál róla?)

1823-ban, a nemzeti újjászületés hajnalán írta Kölcsey Ferenc a Himnuszt. A címben szereplő himnusz szó a költemény műfaját is meghatározza: emelkedett, ünnepélyes, imádságos mű, melyet az ókori görög költők az istenekhez írtak, hogy megnyerjék jóakarataikat és támogatásukat.

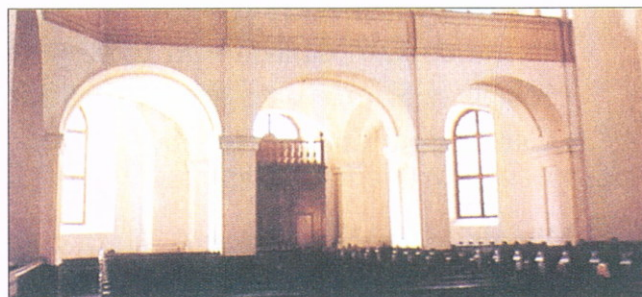
41. Másold le a következő szöveget, amelyet Lengyel Dénes írt anyanyelvünk hányatott sorsáról!

„Mindenki szereti az anyanyelvét, hogyné szeretné, hiszen az édesanyjától tanulta, életének legszebb emlékei fűződnek hozzá. De leginkább azok becsülik, tisztelik, féltik az édes anyanyelvet, akiktől el akarják ragadni a nép közös kincsét. Magyarországon a latin nyelv uralkodott, latinul írták a törvényeket, kérvényeket s a többi iratot. Ha meg versenytársa akadt, az a német nyelv volt, ezenkívül

legfeljebb franciául lehetett megszólalni előkelő körben. És a magyar anyanyelv? Parasztnak való az, művelt ember nem használja.”

42. Másold le a következő szöveget! Hol tanultál róla?

A debreceni Református Kollégium fenállása óta felsorolhatatlanul sok nagyszerű férfiút adott nemcsak a városnak, hanem az egész magyarságnak. Lelkészeket, tanítókat, jogászokat, orvosokat, mérnököket. A magyar irodalom nagy alakjai közül a debreceni kollégium egykori diákjai voltak: Csokonai Vitéz Mihály, Fazekas Mihály, Kazinczy Ferenc, Kölcsey Ferenc, Arany János, Ady Endre, Móricz Zsigmond.

43. A következő szöveg Debrecen város címerét mutatja be. Másold le!

A fönix csodás madár, az ókori egyiptomi mondavilágból ismert. A hiedelem szerint ötszáz évenként elégeti magát, majd hamvaiból újjászületik. A halhatatlanság, a megújuló élet jelképe. Debrecen maga a FÖNIX, a lángokból, pusztulásokból újra és újra megelevenedő, élni akaró város.

44. A következő szöveg a Parlament épületéről szól. Másold le!

A Parlamentet számtalan kis csúcsos torony díszíti, a hatalmas kupola két gótikus torony között magasodik. Maga a kupola 96 méter magas, feltehetően a honfoglalás évét (896) hivatott hangsúlyozni. Az építmény 268 méter hosszú és 118 méter széles. Belsejében 10 udvar, 29 lépcsőház és 691 terem van.

45. Írd le Weöres Sándor Galagonya című versét! Használd az Enter billentyűt! (Ha a gép az új sorokat nagybetűvel kezdi, akkor használd a törlőgombokat!)

Őszi éjjel
izzik a galagonya
izzik a galagonya
ruhája.
Zúg a tüske,
szél szalad ide-oda,
reszket a galagonya
ruhába.

Hogyha a hold rá
fátylat ereszt:
lánnyá válik,
sírni kezd.
Őszi éjjel
izzik a galagonya,
izzik a galagonya
ruhája.

46. Írd le Petőfi Sándor Szülőföldemen című versének ezt a részletét! Figyelj az új sorok kezdésére, a versben található idézetre!

Itt születtem én ezen a tájon,
Az alföldi szép, nagy rónaságon,
Ez a város születésem helye,
Mintha dajkám dalával vón tele,
Most is hallom e dalt, elhangzott bár:
„Cserebogár, sárga cserebogár!”

47. Másold le Petőfi Sándor A Tisza című költeményének részletét! Figyelj a verssorok között található írásjelekre!

Többek között szóltam én hozzájuk:
„Szegény Tisza, miért is bántjátok?
Annyi rosszat kiabáltok róla,
S ő a föld legjámborabb folyója.”

Pár nap múlva fél szendergésemből
Félrevert harang zúgása vert föl.
Jön az árvíz! Jön az árvíz! – hangzék,
S tengert láttam, ahogy kitekinték.

48. Másold le a következő szavakat!

Kulcs, bors, fals, hajó, hajít

Javítsd ki a fenti szavakat a következőkre! (Figyeld meg, hol villog a kurzor!)

Kulacs, borsó, falas, hajtó, hajlít

49. Másold le a következő szavakat!

kép, ör, fű, fő, ló, vár, sejt, birs, lép, fal, mos, kap, szarv, baj, méz, kér, tej, fagy, ront

Javítsd ki a fenti szavakat a következőkre! (Használd a Delete és Backspace billentyűket!)

gép, úr, fa, nő, lő, vér, sajt, bors, lap, fél, más, kúp, szerv, báj, máz, kár, táj, fogy, bont

50. Másold le a következő szavakat!

Képes, kenyér, hozat, számol, szalad, liba, kendő, rétes, lila, majom, ragaszt, menő,
korsó, kaptár, hűtő, üzem

Javítsd ki a fenti szavakat a következőkre! (Használd a Delete és Backspace billentyűket!)

Lépes, tenyér, huzat, vámol, szabad, hiba, bendő, rémes, liba, bajom, dagaszt, manó,
borsó, naptár, fűtő, üzen

51. Másold le a következő szavakat!

Szerény, kemény, kabát, adat, lovagol, fenyő, máglya

Javítsd ki a fenti szavakat a következőkre! (Használd a Delete és Backspace billentyűket!)

Remény, termény, lapát, feladat, lovagias, ernyő, kártya

A DOKUMENTUMKÉSZÍTÉS ALAPJAI

A napi munkában a személyi számítógépeket leggyakrabban szövegek begépelésére, ezekkel való műveletekre használjuk. A számítógépes szövegfeldolgozást **szövegszerkesztésnek** nevezzük. Az ehhez használatos programokat **szövegszerkesztő programoknak** hívjuk. A legelterjedtebb szövegszerkesztő program, amivel mi is dolgozunk, a **Microsoft Word** (röviden Word).

Ennek a programnak is nagyon sok változata van. Mi az egyik legújabb változatot mutatjuk be, mely az Office 2013 programcsomagban található.

Mit várhatunk el egy modern szövegszerkesztőtől?

- oldalbeállítást
- szöveg bevitelét, tárolását, másolását
- mozgást a szövegben, a szöveg megnyitását, javítását
- szövegformázást
- nyomtatást

Ezek a szövegszerkesztő programok legfontosabb feladatai (funkciói), de ezek a programok ezenkívül még nagyon sok műveletre képesek.

A következőkben lépésről lépésre megismerkedünk a szövegszerkesztés legfontosabb elemeivel, algoritmusaival.

Ahhoz, hogy ezt elkezdhessük, néhány alapfogalmat meg kell ismerni.

Dokumentum: egy teljes, összefüggő szöveg. Ez bármilyen hosszú lehet, akár egy néhány soros üzenet, vers, de lehet levél, hosszabb (akár több száz oldalas) írásmű is.

Dokumentumok voltak azok a gyakorlófeladatok is, amelyeket a billentyűzet megismerésekor gépeltetek a számítógépbe.

A dokumentum több kisebb egységből áll. Ezek közül a bekezdésről és a karakterről tanulunk részletesen.

Bekezdés: ez a fogalom nem azonos a fogalmazásórán tanultakkal. Szövegszerkesztésnél bekezdésen **a szövegek tagolását** értjük. Ez egy formai egység, melyet a gyakorlatban az Enter gomb lenyomásával fejezünk be.

Szövegszerkesztés esetén bekezdésnek a szöveg két Enter közötti részét nevezzük.

Karakter: ez lehet betű, szám, írásjel, műveleti jel, különleges jel (kukac, relációs jel stb.). Tulajdonképpen ami a monitoron megjelenik, az mind karakter vagy karaktorsorozat.

A karakterek között vannak olyanok is, amelyeket papíron (nyomtatásban) nem lehet megjeleníteni, de a képernyőn igen: ezek a szóköz (·) és a bekezdés vége (¶) jelek. Ha a Word szövegszerkesztő eszköztárában rákattintunk a (mindent mutat) ikonra, akkor ezek is láthatóvá válnak.

Vannak különleges karakterek is, amelyek a billentyűzeten nem találhatók meg, de a Be-szúrás/Szimbólum menüpontok segítségével a szövegbe illeszthetők. Pl.: ☒ ☎ ➔

1. Hogyan nevezzük a számítógépes szövegfeldolgozást?

.....

2. Mi a Microsoft Word?

.....

3. Húzd alá az igaz állítást!

A bekezdés

- egy teljes dokumentum
- a szöveg bevezetője
- szövegek tagolása

4. Melyik állítás igaz? Húzd alá!

A dokumentumban többnyire csak egy bekezdés van.

A dokumentumban többnyire több bekezdés is található.

5. Egészítsd ki a következő hiányos mondatot!

Bekezdésnek a szöveg két közötti részét nevezzük.

6. Húzd alá a karaktereket!

A = 6 @ Fájl menüpont f ? Címsor 8 & + K

7. Sorolj fel olyan karaktereket, amelyeket nyomtatáskor nem lehet látni!

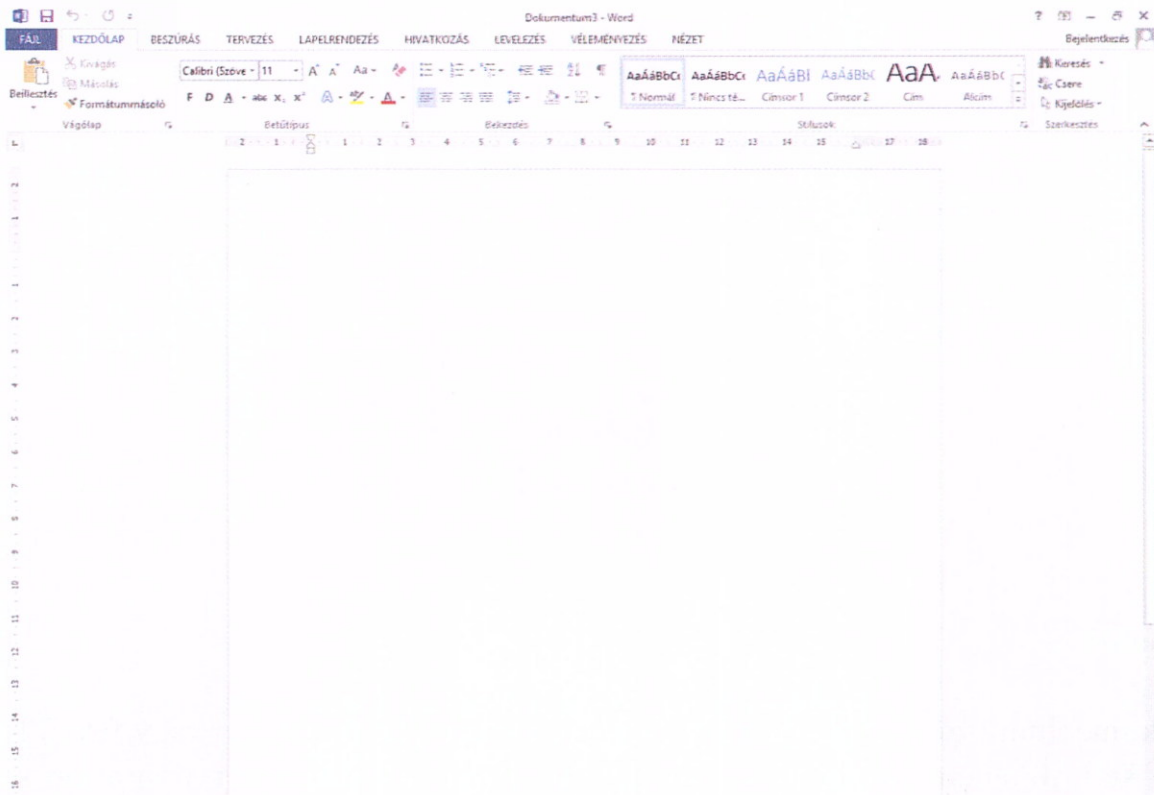
.....

A WORD KÉPERNYŐ RÉSZEI

A munkaasztalon található Microsoft Word ikonra duplán kattintva indíthatjuk el a szövegszerkesztő programot.

Indítás után a Word egy már megismert Windows programablakban jelenik meg.

A címsor jobb szélén található a **kis méret** gomb. A kis méret gombtól jobbra van a **teljes méret** gomb. Célszerű mindig teljes méretben dolgozni. A sor végén található a **bezáró** gomb.

kis méret gomb

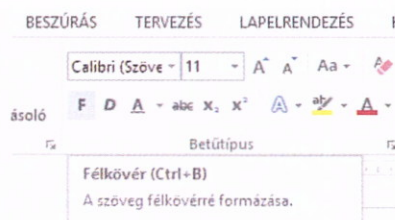

teljes méret gomb

bezárógomb

A címsor alatt található a menüsor s ez alatt az eszköztár. Ha az egérkurzorra rámutatunk valamelyik ikonra, egy kis idő múlva megjelenik az ikon neve.

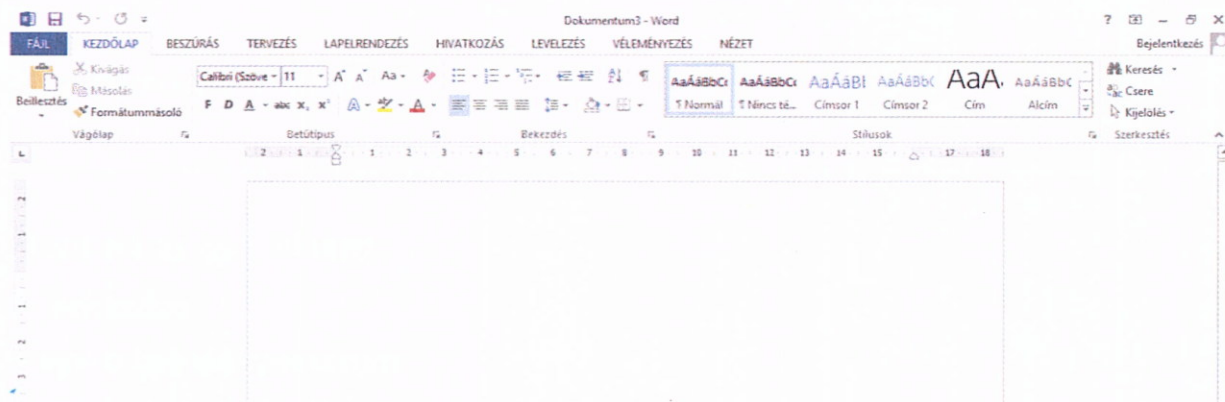

A Word programablakának legalsó sora az **állapotsor**.

Ez tájékoztatást ad az ablakban éppen látható dokumentum állapotáról (pl. hányadik oldal, hányadik sor).

A dokumentumablak tetején és bal oldalán láthatók a vonalzó.

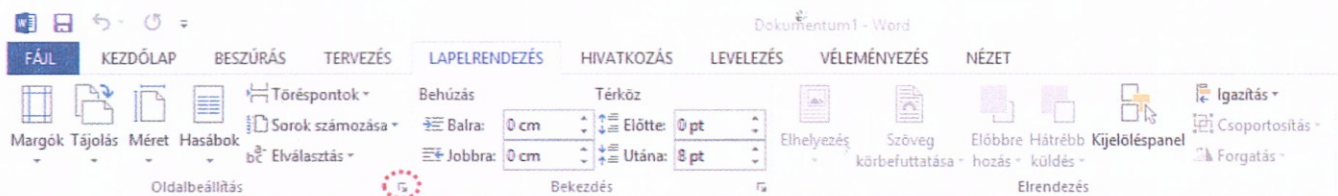

Oldalbeállítás

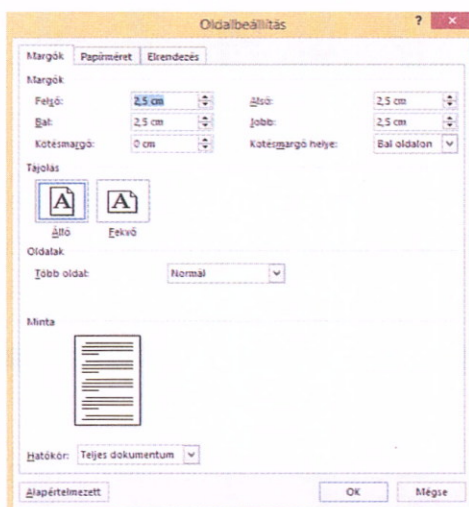
Egy dokumentum (szöveg) megírásánál fontos eldönteni, hogy ezt álló vagy fekvő lapra írjuk. Be kell állítanunk azt is, hogy szövegünk milyen távolságra kerüljön a lap szélétől. (Gondolj arra, hogy az iskolai füzetekben is van margó!)

A margók a szövegszerkesztőben olyan láthatatlan vonalak, amelyek a papír széle és a dokumentum széle között vannak.

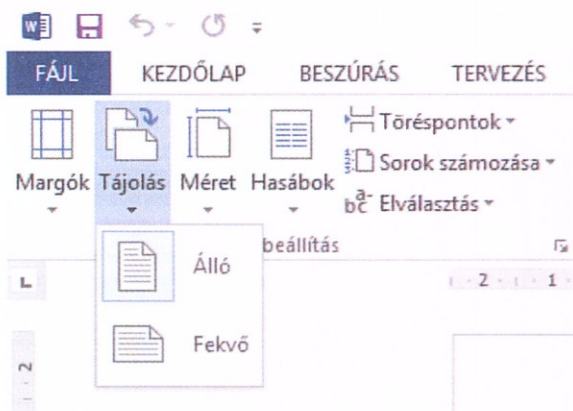
1. Kattints a laprendezés menüpont Oldalbeállítás menüpontjának jobb alsó sarkában lévő nyilacskára!

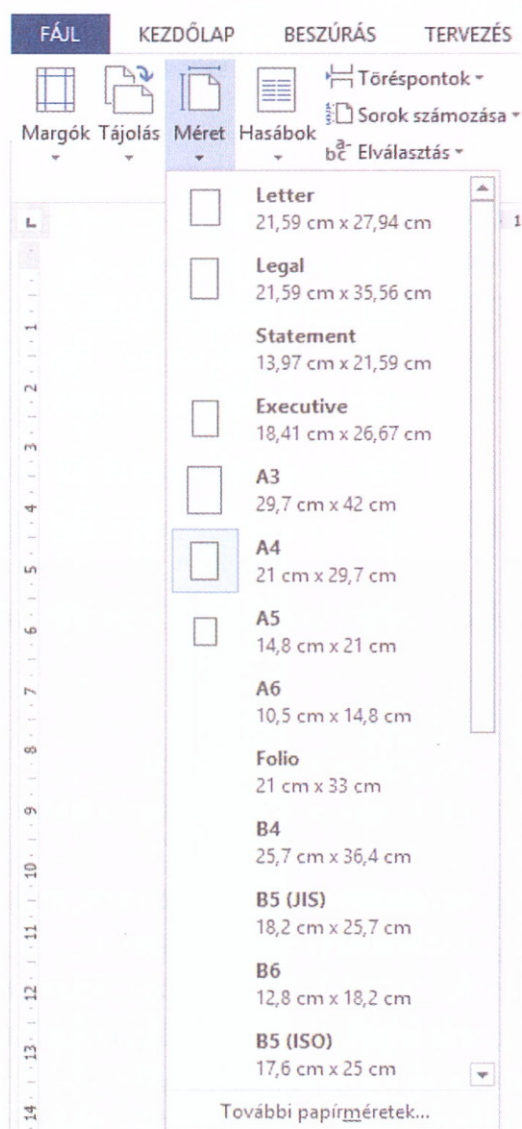
2. Az előtted megjelenő képernyőn a Margók felírra kattintva beállíthatjuk papírunk fenti, lenti, bal és jobb oldali margóját. (A megjelenő mintán nyomon követheted a beállításodat.)

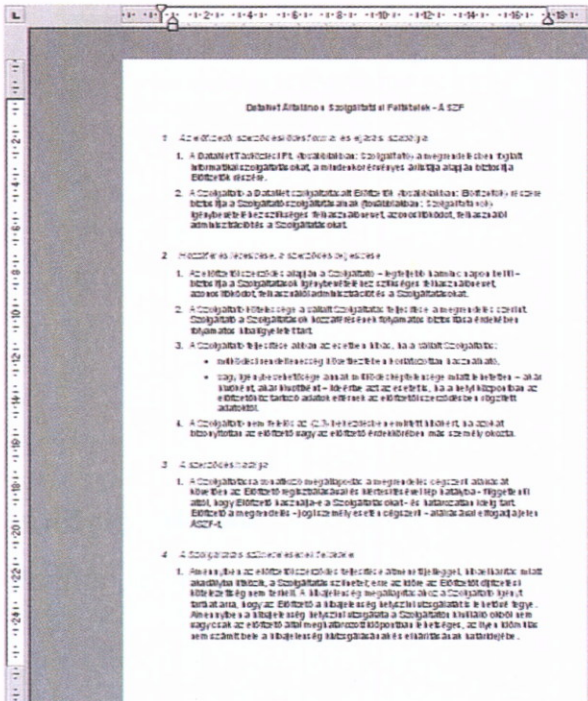
3. A Lapelrendezés menüpont Oldalbeállítás csoportjában a Tájolás segítségével adhatjuk meg, hogy lapunk álló, vagy fekvő helyzetű legyen.

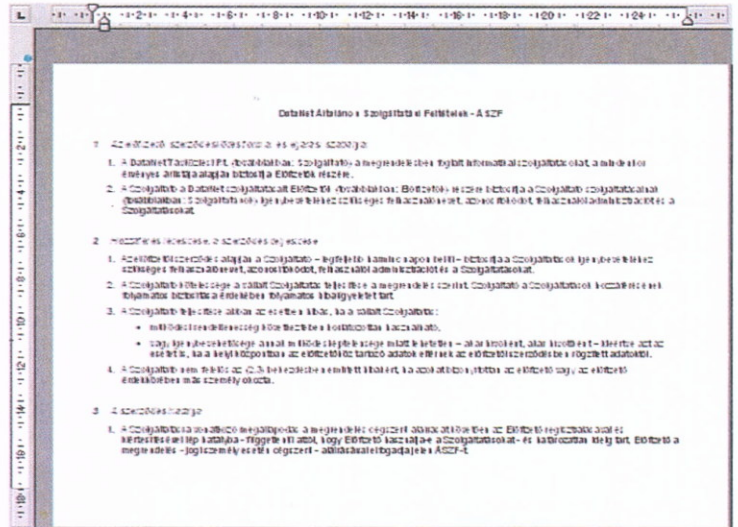
4. A Lapelrendezés menüpont Oldalbeállítás csoportjában található a Méret gomb is, amivel a lap mérete választható meg.

A margók beállítása után megkapjuk a szövegtükröt, vagyis azt a munkafelületet, ahová dolgozhatunk.

Álló szövegtükör

Fekvő szövegtükör

SZÖVEGSZERKESZTÉSI ISMERETEK

Szövegbevitel

A Wordpad program megismerésekor már gyakoroltuk a számítógépen a szövegek begépelését (bevitelét).

A Word szövegszerkesztő programnál a szövegbevitel ugyanolyan módon történik.

Emlékeztetőül néhány fontos tudnivaló:

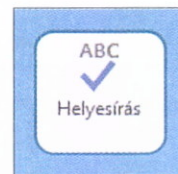
- A szöveg begépelésének helyét mindig a villogó írókurzor jelzi!
- Ha a szöveg begépelése folyamatosan történik, akkor a számítógép tudni fogja, hogy mikor kezdjen új sort!
- A sorok végén nem kell elválasztójelet használnunk, mert azt a szót, ami nem fér be, a szövegszerkesztő program teljes egészében átviszi az új sorba.
- Nem szabad szóközt tenni a következő jelek: . , ; : ! ? % és a bezárójelek:) }] elé.
- Szóközt kell tenni a ,, ({ [jelek elé (a gondolatjel [-] elé és után is kell a szóköz).
- Ha új sort akarunk kezdeni, akkor nyomjuk le az Enter billentyűt!
- A szövegben a javításokat a Delete és a Backspace billentyűkkel végezheted.

Dokumentumunk begépelése után lehetőségünk van a szöveg helyesírás szerinti ellenőrzésére.

Helyesírás-ellenőrzés

A Word tartalmaz egy helyesírás-ellenőrző programot. Ezt a Véleményezés menüpont Helyesírás ikonra kattintva tudjuk használni.

Az ellenőrző program akkor is hibát jelez, ha a szótárából hiányzik egy-egy szó (pl. a személynevek).

Jegyezd meg!

Mindig végezz helyesírás-ellenőrzést a dokumentumodban!

A helyesírási hibákat a gép piros,
a nyelvhelyességi hibákat kék hullámvonallal húzza alá.

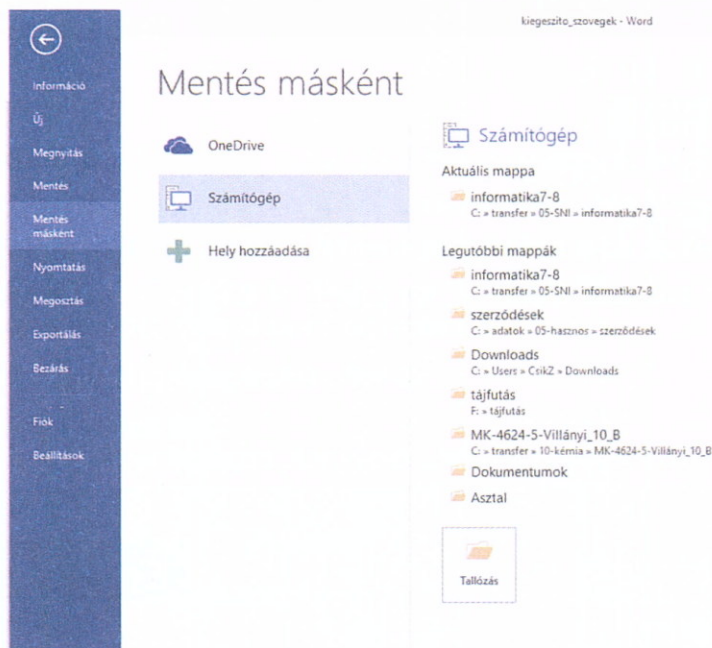
Hogyan lehet a begépelte szöveget tárolni?

Mentés

A számítógépbe írt szövegeket, ábrákat, rajzokat, számításokat, táblázatokat hosszabb ideig is megőrizhetjük, azaz tárolhatjuk. Ezt a műveletet a számítástechnikában **mentés**nek nevezik.

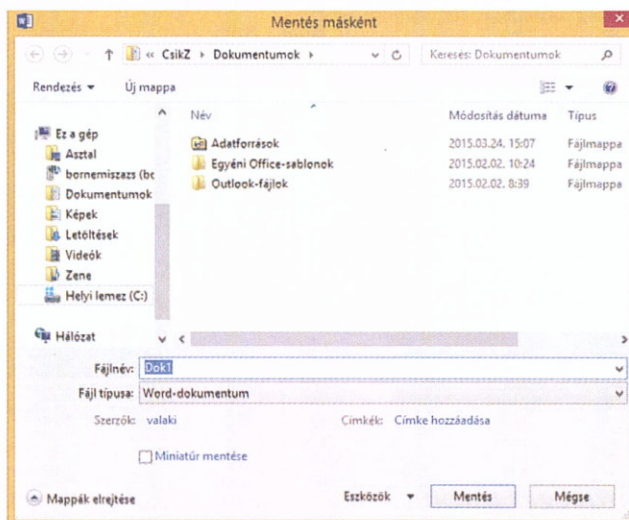
Lehetséges, hogy begépelte szövegünket többször is szeretnénk felhasználni: kiegészíteni, átírni, módosítani. Ahhoz, hogy ezt megtehesük, a dokumentumot egy háttértárra kell mentenünk. Az elmentett dokumentum bármikor elővehető. (Erről hamarosan tanulni fogunk.)

A Fájl menüpont Mentés másként menüpontjára kattintva az alábbi párbeszédablak jelenik meg előttünk.

A jobb oldali oszlopból választhatjuk ki, hogy hová szeretnénk a dokumentumunkat menteni. Ha nem az aktuális, és nem a legutóbbi mappák egyikébe, akkor a Tallózás ikonra kattintva kiválaszthatjuk az új helyet. Ez lehet a számítógép winchestere, de külső háttértár is. Ha kiválasztottuk a megfelelő helyet, adjunk nevet dokumentumunknak. Ezt a Fájlnév sorba kell megadni.

(A Word indításkor mindig megnyit egy új dokumentumot, amelynek a Dokumentum1 nevet adja. Ez egészen addig így marad, amíg dokumentumunknak nem adunk egy nevet, címet.)

Ha mindent megfelelőnek találtunk, a Mentés szóra kattintva az általunk begépelte szöveget elmentettük.

Kilépés a Wordből

A Wordből való kilépés a címsor bezárógombjára való kattintással vagy a Fájl/Bezárás menüpontra történik. Ilyenkor szövegszerkesztő programunk megkérdezi tőlünk, hogy megírt dokumentumunkat el akarjuk-e menteni. A gép figyelmeztet, hogy mentés hiányában dokumentumunk elvesz (többé nem tudjuk elővenni).

Másolás

Előfordul, hogy készülő dokumentumunkban bizonyos sorok ismétlődnek, pl. egy vers, dal refrénje vagy egy megszólítás, elköszönés.

Ezek gyorsabb beírására a szövegszerkesztő másolási lehetőséget biztosít. Ahhoz, hogy szöveget tudjunk másolni, meg kell tanulnunk a szövegkijelölés módjait.

Kijelölés

A kijelölés olyan számítógépes művelet, melynek eredményeképpen a beírt szöveg háttérrel eltérő színű lesz.

Szövegszerkesztő

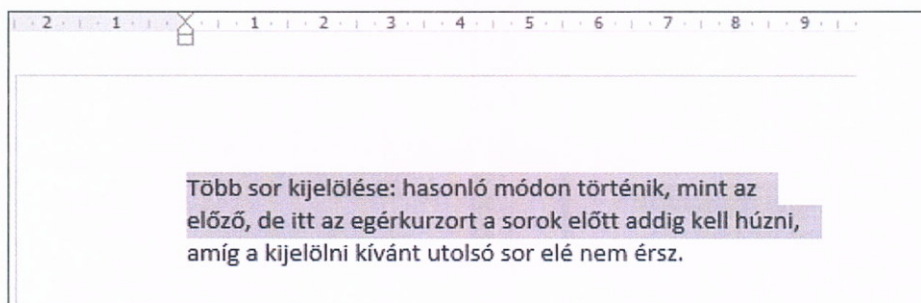
Beírt szöveg

Szövegszerkesztő

Kijelölt szöveg

Hogyan végezhető el a kijelölés?

1. *Egy sor kijelölése:* egérkurzorral menj a sor elejére úgy, hogy az egérkurzor nyíl alakot vegyen fel. Ha a sor előtt kattintasz, akkor a sort kijelölted (az egész sor háttere más színű lesz).
2. *Több sor kijelölése:* hasonló módon történik, mint az előző, de itt az egérkurzort a sorok előtt függőlegesen addig kell húzni, míg a kijelölni kívánt utolsó sor elé nem érsz.

3. *Egy szó kijelölése:* vidd az egérkurzort a kijelölni kívánt szó elé, kattints az egér bal gombjával a szó előtt, tartsd lenyomva a gombot és húzd addig, amíg a szó végére nem érsz.

Hogyan lehet szöveget másolni?

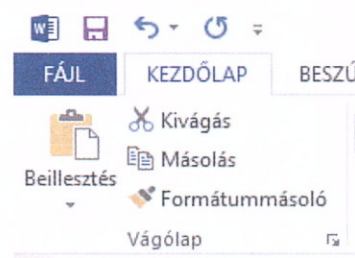
Írd le a következő néhány sort!

Tavaszi szél vizet áraszt,
Virágom, virágom.
Minden madár társat választ,

Hogyan tudnánk a vers negyedik sorát egyszerűen folytatni?

Egérkurzorral menj a második sor elé, és jelöld ki a tanult módon!

Kattints az eszköztár másolás ikonjára (Kezdőlap menü, Vágólap csoport.), majd menj az írókurzorról a vers negyedik sorához. Kattints az eszköztár beillesztés ikonjára. Ha jól dolgoztál, a vers refrénje a helyére került.

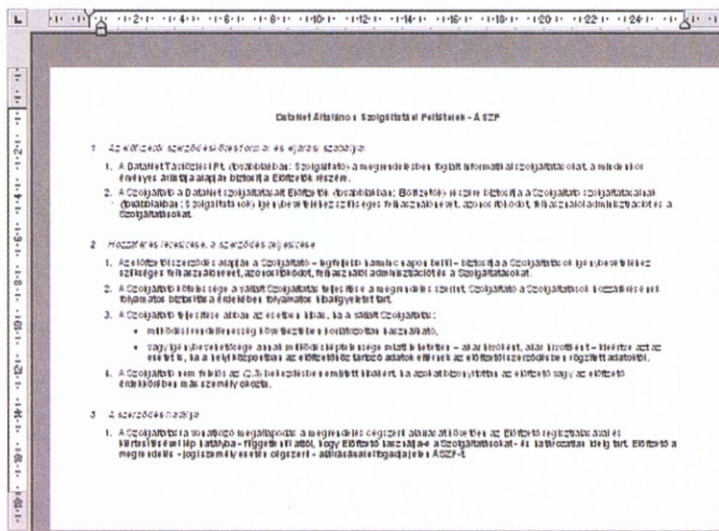
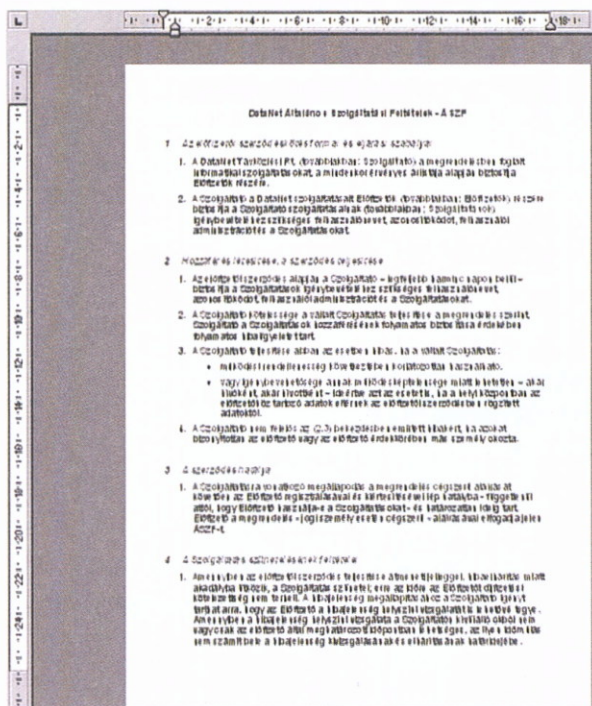
A másolás lépései a következők:

1. kijelölés,
2. kattintás a másolás ikonra (vágólapra helyezés),
3. a beillesztés helyének megkeresése,
4. a beillesztés ikonra kattintás.

Jegyezd meg!

Csak kijelölt szöveget tudunk másolni.

1. Jelöld be a lap ábráján a jobb oldali, a bal oldali, az alsó és felső margót! Színezd be a szövegtükröt!

2. Hová lehet a dokumentumokat elmenteni?

3. Gépeld le a következő szöveget!

Ha táncolunk, magunk is részeseivé válunk a zenének. A diszkózene például arra ösztönöz, hogy pattanj föl és perdülj táncra. A tánc egyes formái olyan bonyolult tudást igényelnek, hogy csak képzett táncosok képesek előadni. Az ügyesen és kecsesen mozgó táncosok látványa igen élvezetes a közönség számára. Minden táncnál a zene adja a mozgás szerkezetét.

A beírt szöveget mentsd el A zene világa néven!

4. Írd le a következő szöveget!

A fókák melegvérű emlős állatok, ami azt jelenti, testüknek egyenletes a hőmérséklete. Mivel gyakran úsznak nagyon hideg vízben, meg kell őrizniük testük melegét. De a fókák nem vehetnek magukra télikabátot, mint te, ha fázol. Ehelyett rövid szőrű bunda és vastag zsírréteg védi testüket. Néha, amikor a fókák melegebb vízben úsznak, annyira felforrósodnak, hogy a parton legyezve hűsítik magukat.

A leírt szöveget mentsd el Fókák néven!

5. Gépeld le Weöres Sándor Csiribiri című versének néhány sorát. A hiányzó sorokat másolással helyezd a szövegbe!

Csiribiri, csiribiri
Zabszalma –
Négy csillag közt
Alszom ma.

.....
Bojtorján –
Lélek lép a
Lajtorján

.....
Szellő-lány –
Szikrát lobbant,
Lángot hány.

Mentsd el a verset Csiribiri néven!

6. Írd le az alábbi népdalt! A hiányzó refrént másold a tanult módon!

Hull a szilva a fáról,
Most jövök a tanyáról.
Ej, haj, ruca-ruca
Kukorica derce.

Egyik ága lehajlott,
Az én rózsám elhagyott.

.....
.....

Kis kalapom fekete,
Páva tolla van benne.

.....
.....

Mentsd el a verset Hull a szilva néven!

Érdekesség:

Másoláskor a kijelölt dokumentum, karakter az úgynevezett „vágólapra” kerül. Ez a memória olyan része, mely ideiglenesen elraktározza a másolnivalót. Innen annyiszor vehetjük azt elő, ahányszor akarjuk mindaddig, amíg egy másik dokumentumot nem teszünk vágólapra.

Előfordulhat az is, hogy a dokumentum egy részét el akarjuk távolítani úgy, hogy az később még felhasználható legyen. Ebben az esetben „kivágjuk” a nemkívánatos részt. Most a kivágott dokumentum kerül a vágólapra.

Ez a piros **alma** szép, érett. Az öreg fa a ház mellett áll.

Ez a piros szép, érett. Az öreg fa a ház mellett áll.

alma

Ez a piros szép, érett. Az öreg **almafa** a ház mellett áll.

Kivágás (töröljük az eredeti helyéről)

vágólapra kerül

beillesztjük

Ez a piros **alma** szép, érett. Az öreg fa a ház mellett áll.

Ez a piros **alma** szép, érett. Az öreg fa a ház mellett áll.

alma

Ez a piros **alma** szép, érett. Az öreg **almafa** a ház mellett áll.

Másolás (az eredeti helyén marad)

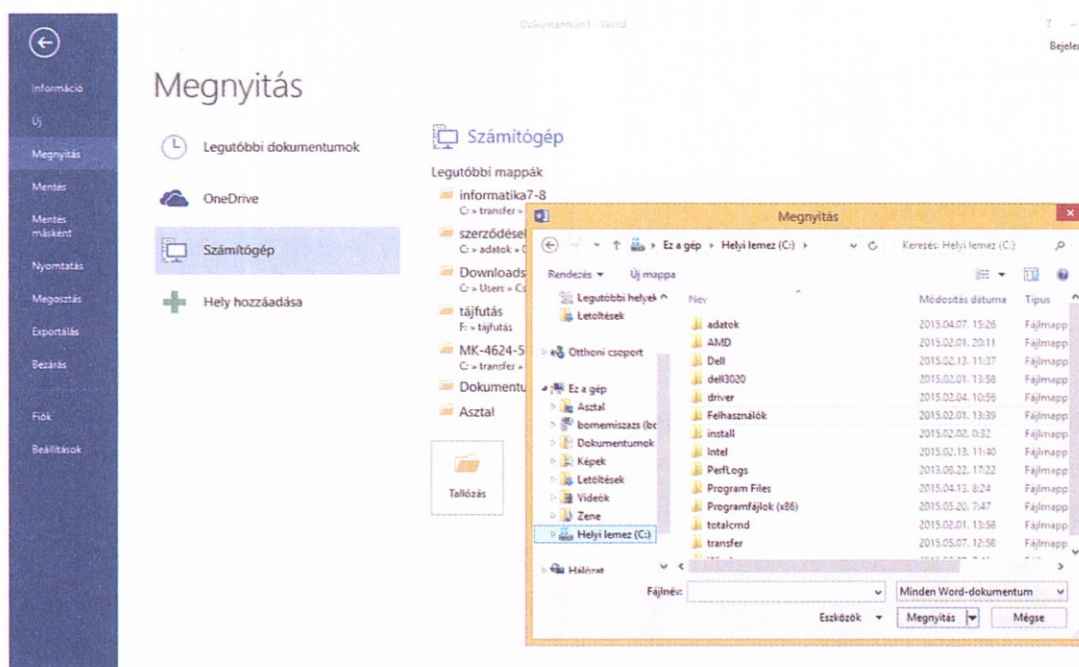
vágólapra kerül

beillesztjük

Dokumentumok megnyitása, szövegek javítása

Hogy a számítógépben lévő dokumentumainkat megtekinthessük, meg kell keresnünk, meg kell nyitnunk azokat.

A dokumentumok megnyitása a Fájl/Megnyitás menüponttal történik. Ha nincs a legutóbbi dokumentumok között amit keresünk, akkor a Számítógép/Tallózás ikonra kattintsunk.

A megjelenő ablakban meg kell adnunk, hogy a számítógép hol keresse a megnyitni kívánt dokumentumot. A bal oszlopból kell kiválasztani a megfelelő háttértárat, a jobb oszlopból a megfelelő mappát, a Fájlnév sorba pedig a dokumentum nevét gépelhetjük be. Ha a megjelenő

listán találkozunk dokumentumunk nevével, akkor elég arra rákattintani. Ha a keresett dokumentumot a gép megtalálta, akkor a Megnyitás szóra való kattintással megnyitja számunkra.

7. Nyisd meg a Fókák nevű dokumentumot!

Égészítsd ki a szöveget a következő mondatokkal:

Az apró fókakölykök a szárazföldön születnek. Némelyik faj békéjét néhány héten át fehér, pihés bunda borítja.

Mentsd el a kiegészített dokumentumot!

8. Nyisd meg a Csiribiri nevű dokumentumodat, majd gépeld hozzá a hiányzó versszakokat! (Használd a másolás műveletet!) Mentsd el a kiegészített dokumentumot!

Csiribiri csiribiri
Fült katlan –
Szárnyatlan szállj,
Sült kappan!

Csiribiri csiribiri
Lágy paplan –
Ágyad forró,
Lázad van.

Csiribiri csiribiri
Zabszalma
Engem hívj ma
Álmodba.

Formázás

Munkánk során törekednünk kell arra, hogy az általunk leírt szövegek, dokumentumok a lehető legszebb kivitelűek, tetszetősek legyenek.

A számítógép leginkább abban különbözik az írógéptől, hogy beírt dokumentumunkat a számítógéppel tetszőlegesen átalakíthatjuk. Ha kedvünk tartja, akkor írhatunk vékonyabb és vastagabb betűvel, feketével vagy színessel, kicsiben vagy nagyban. A számítógéppel írt dokumentumok így sokkal változatosabbak, érdekesebbek, figyelemfelhívóbbak lehetnek.

A szövegek ilyen átalakítását **szövegformázásnak** nevezzük.

A szövegformázást mindig a teljes dokumentum begépelése után végezzük el.

A számítógép lehetőséget ad arra, hogy szövegünket több egységben is formázhassuk:

- formázhatunk karaktereket (betűket, számokat, írásjeleket, szimbólumokat stb.), szavakat,
- formázhatunk bekezdéseket.

Hogyan tudunk karaktereket, szavakat megformázni?

Erre is többféle lehetőséget ad a számítógép. Formázhatunk a menüsor Formázás menüpontjának segítségével, de az eszköztárban lévő formázóikonok segítségével is.

Próbáljuk ki mind a kettőt!

Formázás az eszköztár segítségével

A szöveg formázásának első lépése a kijelölés. Ezután kiválaszthatjuk a megfelelő **betűtípust** (betűformát), **betűnagyságot**, **betűstílust**.

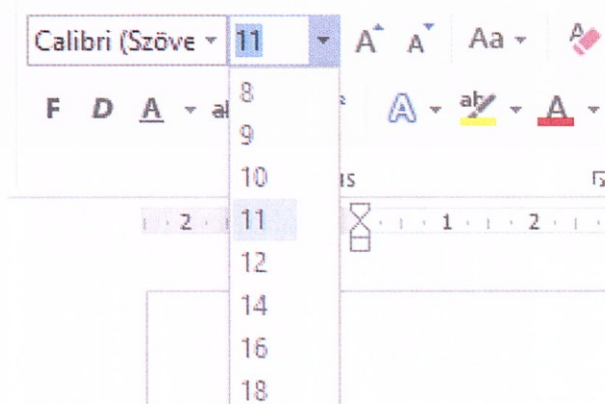
Válasszuk ki a megfelelő betűtípust a **Betűtípus** legördülő listájából. Itt nagyon sok lehetőség van a megfelelő betűforma kiválasztásához.

Példák a különböző betűtípusokra:

Betűtípus	Times New Roman
Betűtípus	Arial
Betűtípus	Courier New
Betűtípus	Impact
Betűtípus	Garamond
Betűtípus	Helvetica

A kiválasztott betűtípusra kattintva a kijelölt szöveg betűi átformálódnak.

A beírt szöveg méretét is lehet változtatni a **Betűméret** gombbal.

A betűk méretét (nagyságát) pontokban szokták megadni.

Betűméret	8 pontos betű
Betűméret	12 pontos betű
Betűméret	16 pontos betű
Betűméret	22 pontos betű

A választott betűméretre kattintva kijelölt betűink megfelelő nagyságúak lesznek.

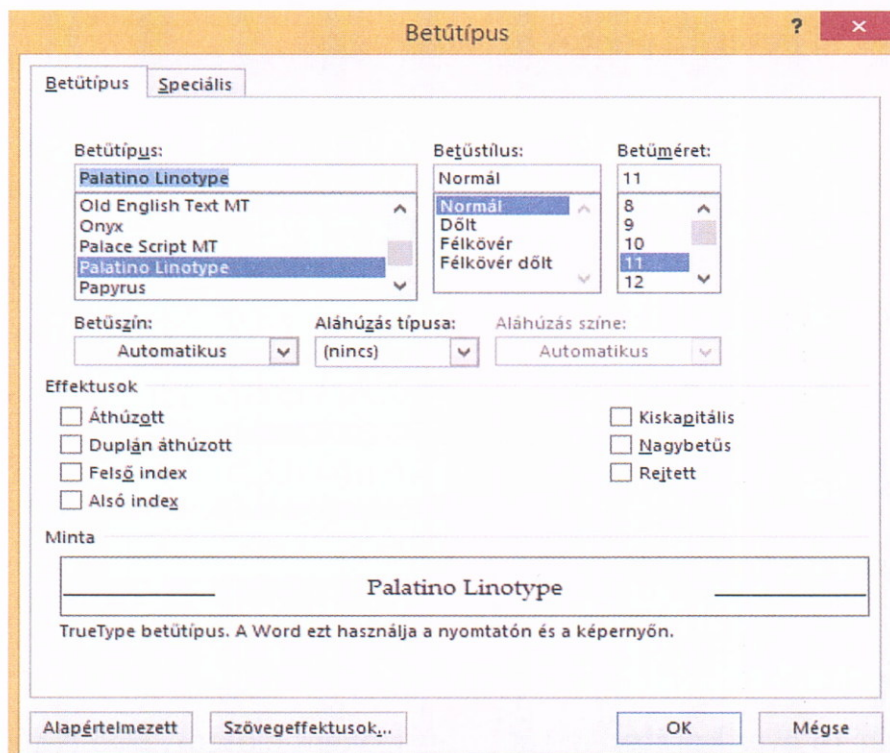
A nekünk tetsző betűtípus és a megfelelő betűméret után kiválaszthatjuk a **betűstílust** is. Erre szolgálnak a következő ikonok:

A szöveg betűi lehetnek **félkövérek**, *dőltek* vagy aláhúzottak.

Formázás a Formátum menüponttal

Kattintsunk a Kezdőlap/Betűtípus csoport jobb alsó sarkában lévő nyílacsára. A megjelenő ablakban egyszerre tudjuk kiválasztani a kívánt formázási lehetőségeket.

Mód van a betűtípus, betűméret, betűstílus kiválasztásán túl arra is, hogy különleges formázási lehetőségeket állítsunk be. Kiválaszthatjuk a betűk színét, aláhúzhatjuk többféle módon, árnyékolhatjuk, domboríthatjuk stb.

Kétszer aláhúzott szöveg

Körvonalas szöveg

Áthúzott szöveg

Árnyékolt szöveg

Színes szöveg

A gyakorlatban leginkább a Times betűtípust és a 12 pontos betűnagyságot alkalmazzák. A különleges formázások nagyon látványosak, de szövegben ritkán használatosak, kivéve a speciális dokumentumokat: ilyenek a meghívók, szórólapok, plakátok, hirdetések.

A formázási műveletek nagy része visszavonható a címsorban lévő ikonnal.

Jegyezd meg!

**Szövegek formázása mindig csak a szöveg beírása után ajánlott.
Formázni kizárólag a kijelölt szöveget lehet.**

9. Írd le a nevedet Helvetica betűtípussal!

10. Írd le az iskolád nevét 18 pontos betűnagysággal!

11. Kösd össze az összetartozókat!

SZÁMÍTÁSTECHNIKA

PONTOZOTT

Számítástechnika

ÁTHÚZOTT

Számítástechnika

KÖRVONALAS

Számítástechnika

ALÁHÚZOTT

Számítástechnika

NAGYBETŰS

12. Írd le a következő szöveget:

Fekete István 16 éves korában jelentkezett íróként először. Első regénye, A koppányi aga testamentuma első helyezést ért el a Gárdonyi történelmiregény-pályázaton. Legnépszerűbbek az állatregényei: Bogáncs, Kele, Vuk, Lutra. Több könyvéből film is készült.

Írd át dőlt betűs formájúra az író regényeinek címét!
Mentsd el a dokumentumot Fekete István néven!

13. Nyisd meg a Csiribiri nevű dokumentumot!

A vers ismétlődő sorait formázd át félkövér betűkre! Az átformázott szöveget mentsd el!

14. Döntsd el az állításról, hogy igaz-e vagy hamis! Jelöld **I** és **H** betűkkel!

A betűk méretét centiméterben szokták megadni.

A formázást a dokumentum beírása után célszerű elvégezni.

A sorok végén a szavakat el kell választani.

A szövegszerkesztőben csak egyféle betűtípus található.

Formázni csak az eszköztárban lévő ikonokkal lehet.

A leggyakrabban a 12 pontos betűméretet használjuk.

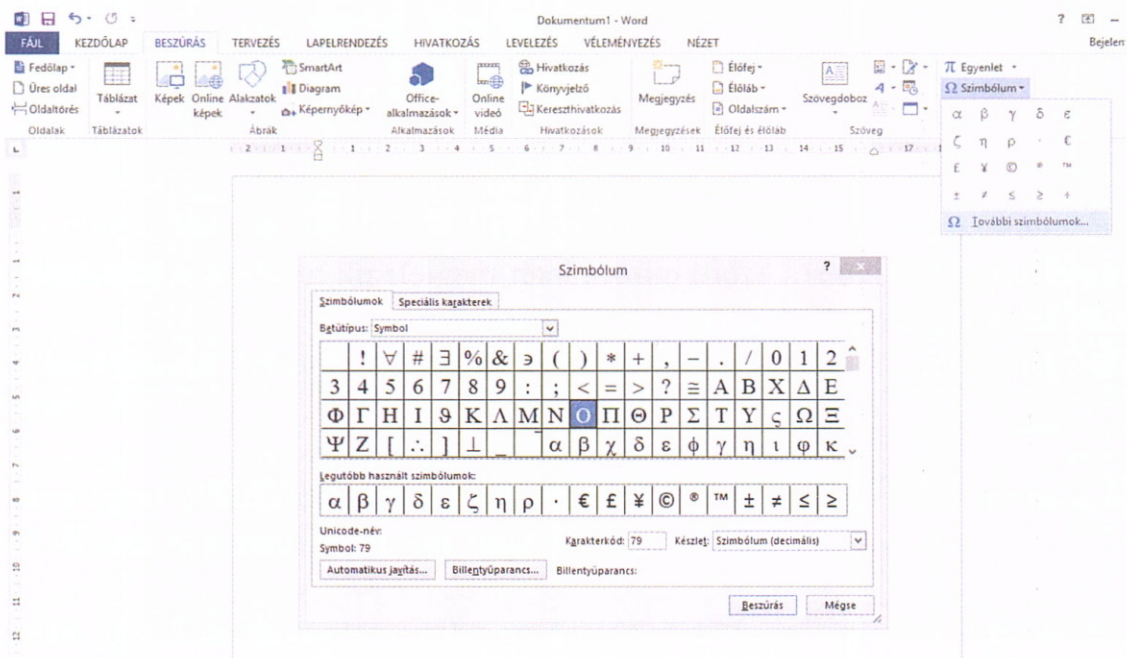
Szimbólumok beszúrása

Sokszor megtörténik, hogy a dokumentumunkba egy betűvel le nem írható jelre, szimbólumra vagy képre van szükség. Előfordul, hogy különleges jelekkel akarjuk dokumentumunkat érthetőbbé, érdekesebbé, színesebbé tenni.

Ezt a törekvést támogatja a Word Beszúrás menüpontja. Itt van lehetőség oldalszámok, dátumok, szimbólumok, képek szövegbe helyezésére.

Keressük meg a leggyakoribb szimbólumokat!

Kattints a Beszúrás/Szimbólum/További szimbólumok menüpontra!

A megjelenő ablakban megtekinthetjük a rendelkezésünkre álló különleges jeleket.

Például:

Ha valamelyik szimbólumra egyszer kattintunk az egér bal gombjával, akkor azt a szimbólumot kinagyítva látjuk. Ily módon a többi szimbólumot is megtekinthetjük.

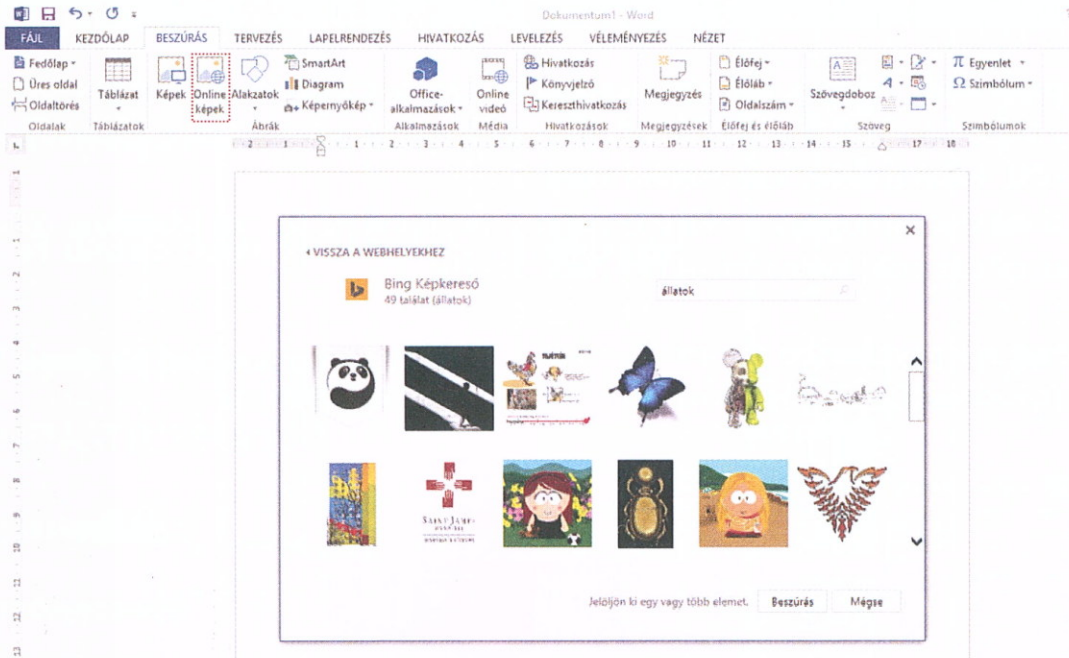
Ha kiválasztottuk a megfelelő szimbólumot, akkor a Beszúrás gombra, majd a Bezárás gombra kattintva az a dokumentumunkba kerül.

Jegyezd meg!

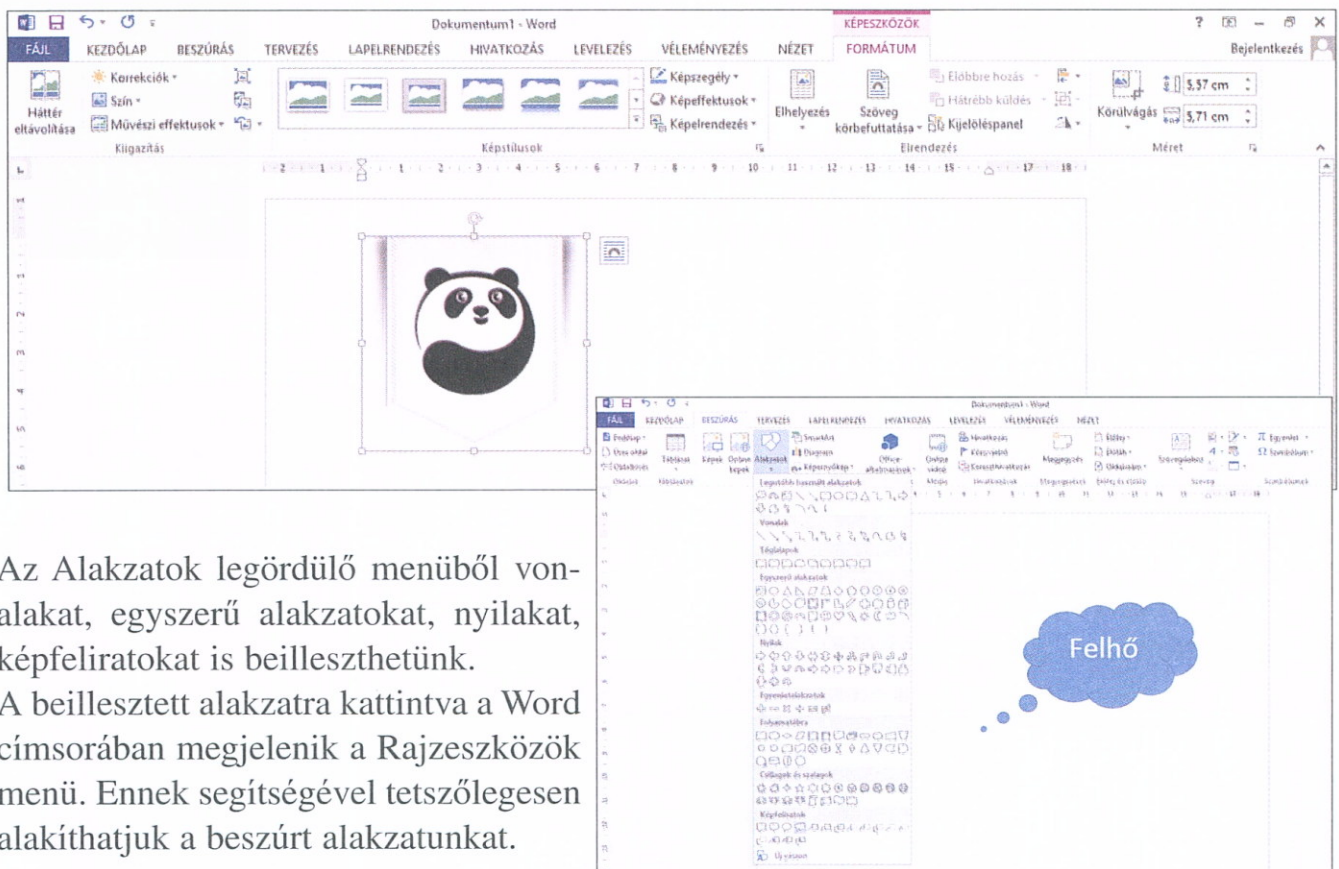
A szimbólumok beszúrása mindig oda történik, ahol a kurzor villog.

Nemcsak szimbólumokat, hanem különböző képi elemeket, grafikonokat is be tudunk építeni dokumentumainkba.

Képi elemek beszúrásához a Beszúrás menü Ábrák csoport ikonjait használhatjuk. A Képek ikonnal saját gépünkről, vagy háttértárunkról tudunk beszúrni elemeket. Az Online képek paranccsal az interneten kereshetünk képeket, ha számítógépünk csatlakozik az internethez.

A beillesztett képre kattintva a Word címsorában megjelenik a Képeszközök menü. Ennek segítségével tetszőlegesen alakíthatjuk a beszúrt képet.

Az Alakzatok legördülő menüből vonalakat, egyszerű alakzatokat, nyilakat, képfeliratokat is beilleszthetünk.

A beillesztett alakzatra kattintva a Word címsorában megjelenik a Rajzeszközök menü. Ennek segítségével tetszőlegesen alakíthatjuk a beszúrt alakzatunkat.

Minden képi elem kijelölésekor (rákattintáskor) a kép körül egy keret jelenik meg, kis fehér négyzetekkel a szélén és egy nyilacskával a tetején. A négyzetek mozgatásával méretezhetjük a képet, a nyíl segítségével pedig elforgathatjuk.

15. Keresd meg a francia kártya szimbólumait a szimbólumok között!
16. Keresd meg megfelelő szimbólumot a következő szavak, kifejezések helyettesítésére! Illeszd a be a szavak mellé!
Posta
Számítógép
Ügyesen dolgoztál!
Telefon
Színezd ki!
17. Nyisd meg a Fekete István nevű dokumentumodat. Illeszd a dokumentum végére egy állatképet!
18. Szúrj be egy üres dokumentumba egy képet, majd nagyítsd fel, és mentsd el a dokumentumot!
19. Nyisd meg az előző dokumentumot, és a képhez a Képeszközök menü Képstílusai közül válassz egy neked tetszőt, majd mentsd el újra!
20. Szúrj be egy üres dokumentumba az Alakzatok közül egy Mosolygó arcot, és változtasd a színét sárgára!
21. Szúrj be az előző dokumentumba egy Felhő képfeliratot is az Alakzatok menüből! Helyezd el úgy, mintha a mosolygó arc gondolata lenne, és írd bele szöveget!

Bekezdések formázása

Bekezdések formázására ugyanazok a formázási módok állnak rendelkezésünkre, amelyeket a karakterek formázásakor már említettünk (betűtípus, betűnagyság, betűstílus, szín stb.), de lehetőségünk van arra is, hogy egy-egy bekezdést különböző módon helyezzünk el a papírunkon.

A bekezdések igazítását az eszköztár

ikonjai teszik lehetővé.

A **balra zárás** ikonnal szövegünket a bal oldali margóhoz igazítjuk.

Például:

Ez a szöveg a bal oldali margóhoz van igazítva.

A **jobbra zárás** ikonnal szövegünket a jobb oldali margóhoz igazítjuk.

Például:

Ez a szöveg a jobb oldali margóhoz van igazítva.

A **középre zárás** ikonnal szövegünket a két margó közé, középre igazítjuk.

Például:

Ez a szöveg középre van igazítva.

Hosszabb dokumentumoknál a legszebben a **sorkizárás** ikonnal igazíthatjuk szövegünket. Ilyenkor a szöveg a két margó közötti helyet egyenletesen tölti ki.

Például:

Ezt a szöveget sorkizárással írtuk. Ha jól megfigyeled, akkor láthatod, hogy szövegünk a jobb és bal oldali margók között egyenletesen helyezkedik el. Ilyen formátumot csak számítógéppel tudnak előállítani.

Bekezdések formázásakor ez a formátum a legtetszetősebb.

22. Írd le a következő szöveget, majd igazítsd jobbra zárt formátumúra!

A debreceni Déri Múzeum éppen úgy, mint a Kollégium könyvtára, magánemberek nagyvonalú adakozásának köszönheti létét. 1920-ban nagy szerencse érte Debrecen városát. Déri Frigyes, magyar származású, de Bécsben élő selyemgyáros, óriási magángyűjteményét felajánlotta a magyar kormánynak. A választás Debrecenre esett. Déri Frigyes még pénzadománnyal is segítette a debreceni múzeum megépítését.

Mentsd el a dokumentumot Déri Múzeum néven!

23. Másold le a következő Petőfi-versrészletet, majd igazítsd középre zárt formátumúra!

Nyári napnak alkonyúlatánál
Megállék a kanyargó Tiszánál,
Ott, hol a kis Túr siet beléje,
Mint a gyermek anyja kebelére.

24. Írd le a következő ismeretterjesztő szöveget, majd formázd meg sorkizártra!

Az emberek évszázadok óta szívesen járnak színházba. Az első színházakat a görögök építették 2500 évvel ezelőtt. A kőből készült üléseket egy domboldalba mélyítették. A színészeknek nem volt szükségük mikrofonra, mert a hang felhallatszott a legutolsó sorba is. A XVII. századig a szabadban játszottak. Az 1650-es évek tájékán építették az első fedett színházat.

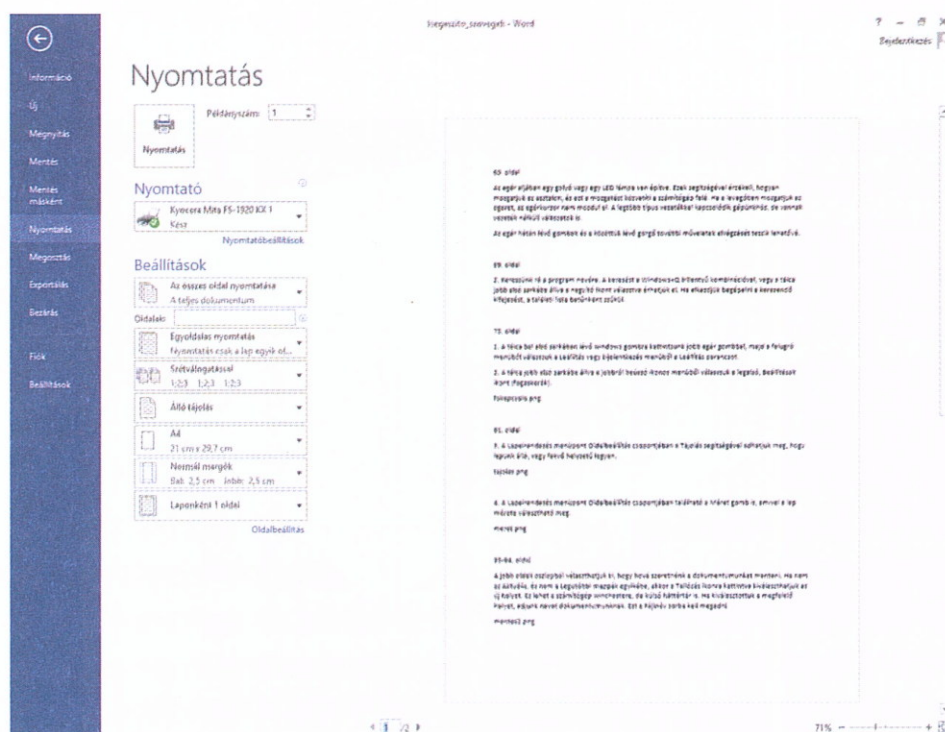

25. Nyisd meg A zene világa című dokumentumod! Formázd meg a szöveget **14 pontos betűnagyságúra és sorkizártra!**

26. Nyisd meg a Fókák néven elmentett dokumentumod! Formázd át a szöveget **dőlő betűsre és jobbra igazított**ra!

27. Nyisd meg a Csiribiri dokumentumod! A beírt verset formázd át **félkövér betűstílusúra és középre igazított**ra!

Megformázott dokumentumunk megjelenési módját bármikor megtekinthetjük a Fájl/Nyomatás menüpontra való kattintással. Ezt mindenképpen ajánlatos megtenni, hogy az esetleges javításokat, korrekciókat elvégezhessük.

Nyomtatás

„A szó elszáll, az írás megmarad.”

Ez a közmondás még a számítógépek korában is igaz.

Előfordulhat, hogy számítógépünk valamiért cserbenhagy bennünket, meghibásodik, pendrive-unk megsérül vagy elveszítjük (bár ezek nagyon ritkán fordulnak elő).

A legbiztonságosabb megoldás arra, hogy elkészített dokumentumunk adatait megőrizzük, ha nyomtatott másolatot készítünk róla.

A másolatkészítés eszköze a **nyomtató**.

A mai gyakorlatban a legelterjedtebb nyomtatófajták a tintasugaras és a lézernyomtatók.

Tintasugaras nyomtató: nevéből adódóan tintafestékpattonnal dolgozik. Apró fúvókákon keresztül lövelli a festéket a papírra. Egyes nyomtatók négyféle tintát használnak, ezek keverékéből több száz különböző szín állítható elő.

Lézernyomtató: működéséhez erős fénysugarakat (lézersugarakat) használ. Ezekkel a sugarakkal tapasztja (égeti) a festékpórt a papírra. Jelenleg ez a leggyorsabb nyomtatófajta.

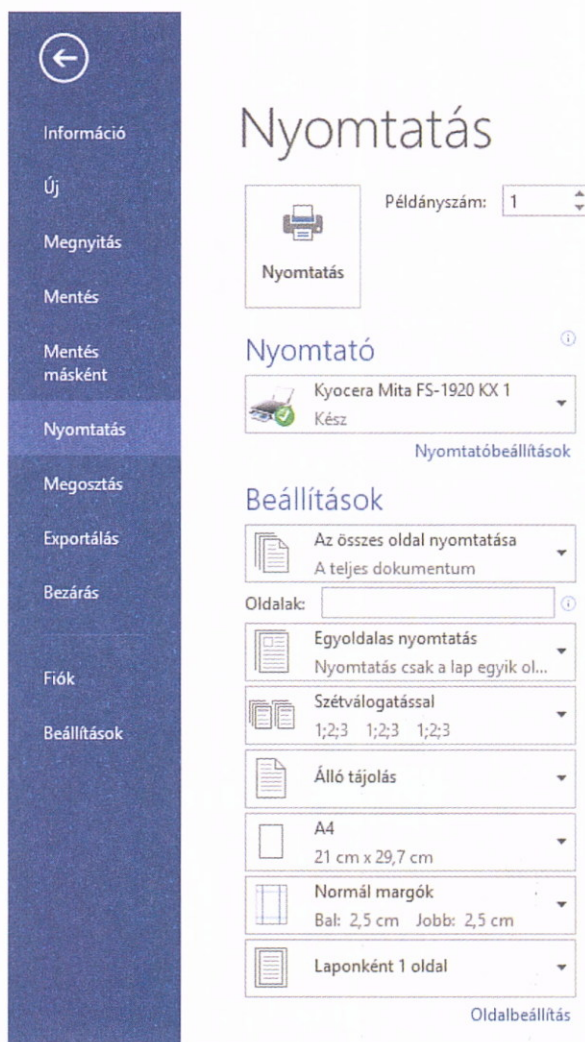

A nyomtatók jellemzői és képességei nagyban meghatározzák a szövegformázási lehetőségeket. (Gondolj például arra, hogy te színes betűkkel szeretnél írni, de a nyomtatód csak fekete-fehérben nyomtat.)

A nyomtatók használata

Nyomtatót csak akkor tudunk használni, ha azt a számítógépünkhöz csatlakoztattuk. Ennek elvégzését bízd szakemberre!

Nyomtatni a Fájl/Nyomtatás menüponttal lehet. Az ezekre való kattintással a következő ablak jelenik meg előttünk:

Nyomtatáskor utasíthatjuk a nyomtatót, hogy dokumentumunk minden oldalát, csak az aktuális oldalt (ahol a kurzor villog) vagy bizonyos oldalakat nyomtasson ki. Megadhatjuk azt is, hogy hány példányban készüljön a nyomtatás. Ha minden beállítást elvégeztünk, akkor Nyomtatás gombbal indíthatjuk a nyomtatót. Ha a nyomtató valamilyen rendellenességet észlel, akkor azt jelzi (pl. kifogyott a papír, elfogyott a festék, valamilyen meghibásodása van).

28. Másold le a következő dokumentumot! Kövesd a minta szerinti formázásokat!

KEDVES 😊😊😊😊😊😊😊!!!

Szeretettel várunk benneteket a februári labdarúgó-bajnokságra!

Jelentkezni a tornaterem előtti folyosón a szerdai nagyszünetben lehet.

Keressétek **Kovács Géza** testnevelő tanárt!

Adjátok le a csapatok névsorát is! 📄

Mentsd el a dokumentumot Felhívás néven!

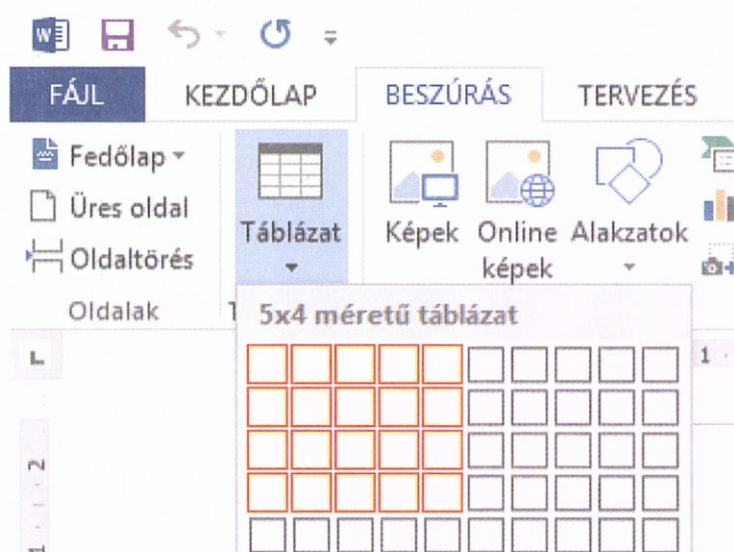
29. Készíts meghívót a focibajnokság döntőjére!

30. Nyomtasd ki a meghívót!

Táblázat készítése Wordben

Előfordul, hogy dokumentumunk részeként a jobb érthetőség, a szemléletesség érdekében táblázatot készítünk. Ehhez először át kell gondolni, hogy a táblázat hány sorból és oszlopból álljon.

A gondolatban megtervezett táblázatot a Word szövegszerkesztő programjában a Beszúrás Táblázat ikonjára való kattintással lehet készíteni. A megjelelő ablakban kijelölheted az oszlopok, sorok számát, de további beállítási lehetőségekkel is élhetsz a Táblázat beszúrása, vagy az alatta lévő menüpontokkal.

Az egy oszlop és egy sor találkozásánál lévő téglalapot **cellának** nevezzük. Ezekbe a cellákba szövegeket, számokat, objektumokat lehet beilleszteni.

A cellákat és a táblázatot külön-külön is tudjuk formázni. (A cellák formázása ugyanúgy történik, mint a szövegformázás.)

Táblázat formázása

Ha a táblázat ki van jelölve, vagy egy cellájában állunk, akkor a Word címsorában megjelenik a Táblázateszközök menü két almenüvel.

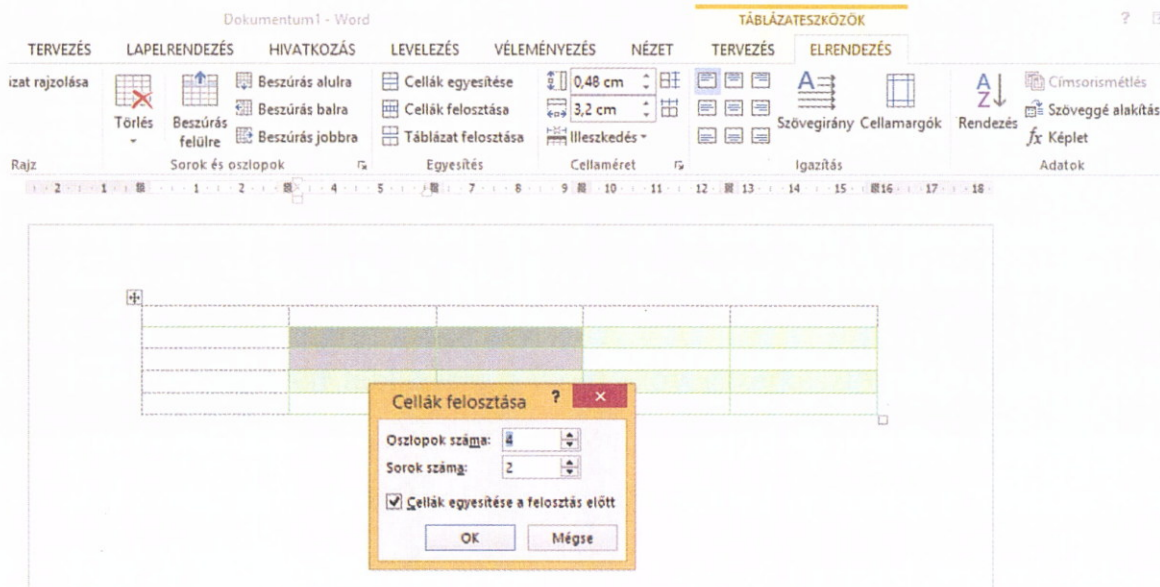
A Tervezés almenüben különböző táblázatstílusok között válogathatunk, valamint a táblázat árnyékolását, keretét tudjuk formázni.

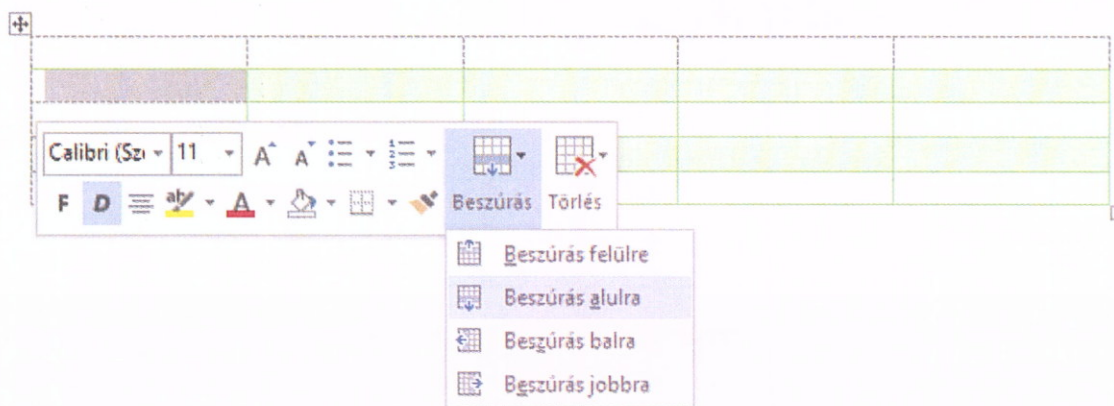
Lehetőségünk van arra, hogy a felkínált formátumokat megtekinthessük, és közülük szabadon választhassunk.

Néhány példa a felajánlott táblázati formákra:

Az Elrendezés almenüben tudunk a táblázatból sorokat, oszlopokat törölni, a táblázatba újabb sorokat, oszlopokat beszúrni. Kijelölt cellákat egyesíthetünk, vagy oszthatunk további cellákra. Itt lehet a cellák méretét és a cellákban lévő szöveg irányát, igazítását beállítani.

A táblázat celláit kijelölve (kis fekete nyilacskává változik a kurzor) megjelenik egy felugró menü, ahonnan szintén sok művelet elérhető. Például újabb sort szúrhatunk be a kijelölt cellák sora alá.

31. Az utasításokat követve szerkeszd meg a következő táblázatot!

1. Kattints a Beszúrás/Táblázat menüpontra!
2. Jelölj ki egy 2*6 méretű táblázatot!

Töltsd ki a táblázatot a következő módon:

- az első oszlopba kerüljenek a tantárgyak,
- a második oszlopba kerüljenek a saját félévi osztályzataid.

Történelem	4

Formázd a tanult módon az egyes oszlopokat:

- a tantárgyak legyenek félkövér betűstílusúak!
- az osztályzatok legyenek középre zártak!

32. Másold le a következő táblázatot!

A hiányzó adatokat töltsd ki!

Név ☺	Cím ✉	Telefonszám ☎

33. Készítsd el az alábbi napirendet!

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Délelőtt	Tanítás	Tanítás	Tanítás	Tanítás	Tanítás
Délután	Szakkör	Foci	Séta	Edzés	Klubdélután
Este	Tv-nézés	Mozi	Tv-nézés	Olvasás	Vendégek

34. Készítsd el az órarendedet!

A napok neve legyen 16 pontos betűnagyságú, középre zárt és félkövér!
Formázd meg Elegáns formátumúra, majd mentsd el Órarend néven!

A szerkesztés lépései

A szövegszerkesztő program lehetőségeivel ismerkedtél meg. Ahhoz, hogy ezt a műveletsort eredményesen alkalmazni tudd, a következő lépések elvégzését javasoljuk.

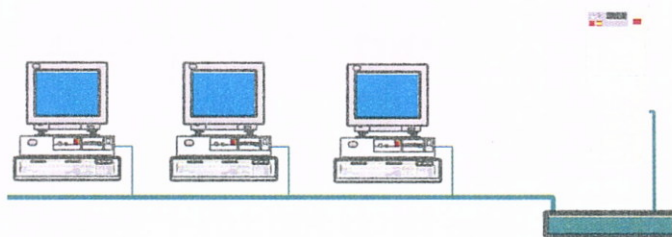
1. A szöveg bevitele, begépelése.
2. Nyelvi ellenőrzés.
3. A formázatlan dokumentum elmentése.
4. Formázás.
5. A formázott dokumentum elmentése.
6. Nyomtatás.

AZ INTERNET

A SZÁMÍTÓGÉP-HÁLÓZAT

A számítógépes technika fejlődésével a tudósok elektronikus úton oldották meg az információk feldolgozását.

Az információk elektronikus feldolgozásának első lépése az volt, hogy a számítógépeket összekapcsolták, összekötötték.

A számítógépek összekötését **számítógép-hálózatnak** nevezzük. A számítógépek összekapcsolása kábelen vagy vezeték nélküli technológiával történik.

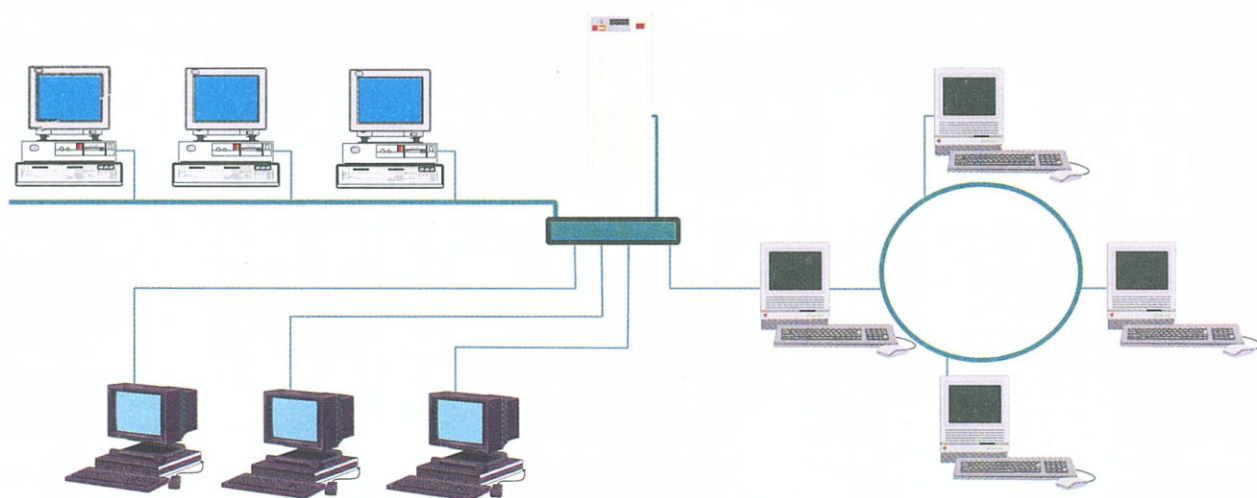
A számítógépek hálózatba kötésének több oka is van:

- az erőforrások (nyomtató, háttértárak) jobb kihasználása,
- gyorsabb információcsere a felhasználók között.

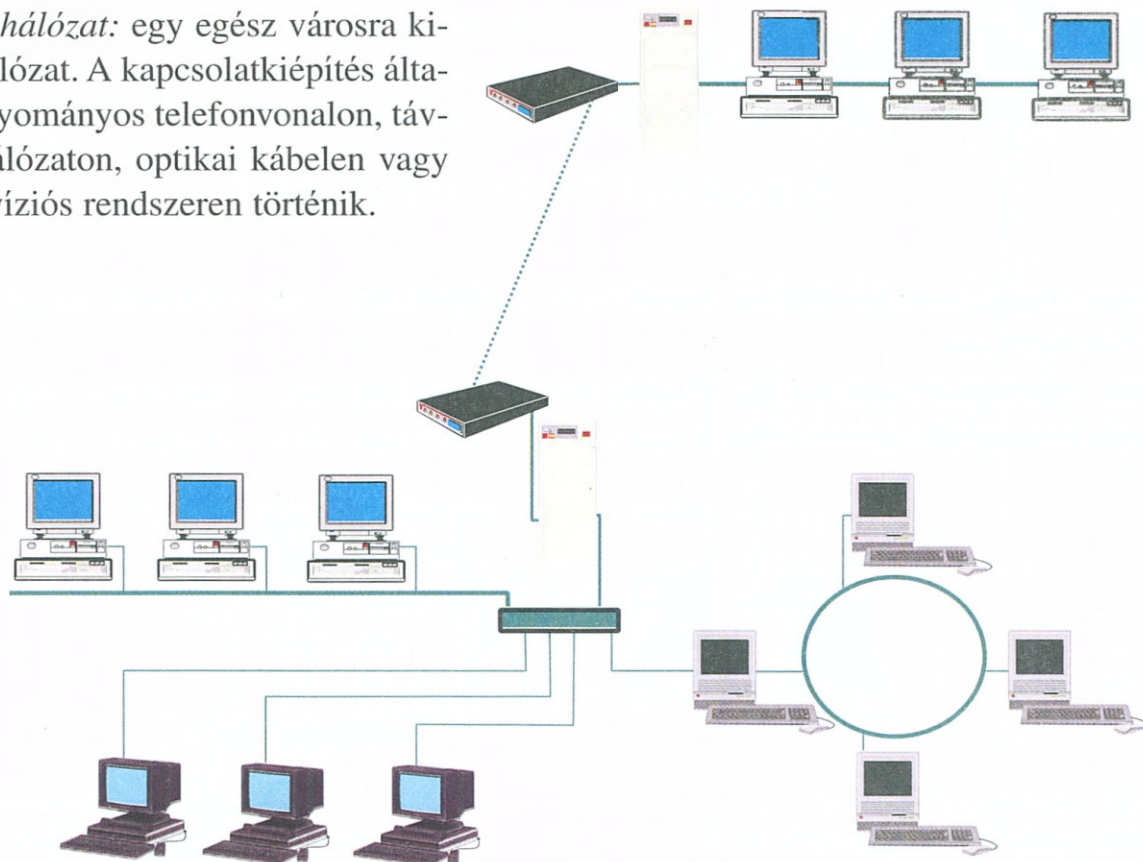
A hálózatokat nagyságuk alapján három nagy csoportba oszthatjuk:

1. *Helyi hálózat*: általában egy intézményre terjed ki (egy iskola, egy üzem, egy hivatal, egy bank stb.).

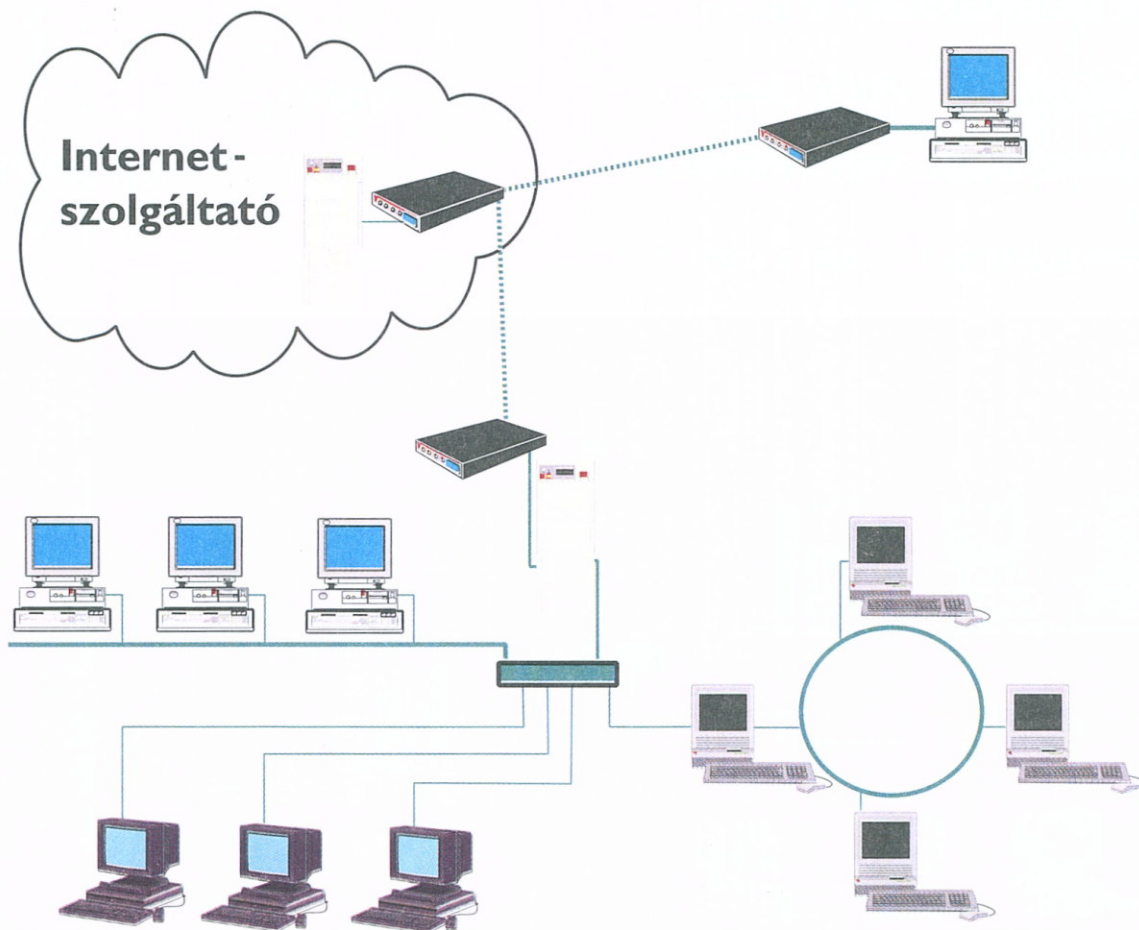
A gépek száma itt két-három géptől néhány százig terjedhet.

2. *Városi hálózat*: egy egész városra kiterjedő hálózat. A kapcsolatkiépítés általában hagyományos telefonvonalon, távközlési hálózaton, optikai kábelon vagy kábeltelevíziós rendszeren történik.

3. *Kiterjedt hálózatok*: ezek már nagyon nagy területekre épültek ki (országokra, földrészekre). Itt a kapcsolattartás nagy sebességű átviteli kábeleken vagy műholdakon keresztül történik.

A világon létrejött számítógépes hálózatok közül a legismertebb és legelterjedtebb az **internet**.

Az internet egy világméretű számítógép-hálózat, melyet az emberek az egymás közötti kapcsolattartásra használnak.

Lehetőségünk van arra, hogy az interneten (a számítógép-hálózaton) keresztül információkat szerezzünk a világ aktuális kulturális és sporteseményeiről, beleolvassunk a különböző napi- és hetilapokba, érdekességeket találjunk kedvenc tv-műsorainkról, színészekről, filmsztárokról, popegyüttesekről.

Nagyon elterjedt új kapcsolattartási forma az elektronikus levelezés (angol nevén **e-mail**).

Az internet számítógépes világhálózat magában foglalja a telefont, a faxot, a levelezést, az újságokat, a társasjátékokat, de segítségével akár kiállításokat is megtekinthetünk.

Az internet forradalmasította az emberek közötti információcserét, így közelebb hozta hozzánk a világot.

AZ INTERNET KIALAKULÁSÁNAK TÖRTÉNETE

Az 1970-es évek katonai számítógépes fejlesztésének eredményeképpen jött létre az internet hadászati, katonai céllal.

Az volt a célja, hogy a felhasználó a világ bármely pontjáról a hálózaton belül bárhová elküldhesse információját, híreit, illetve adatokat kérhessen más katonai számítógépekről. Ez nem volt más, mint a számítógépek közötti kapcsolattartás egy hálózaton belül.

Nem sokkal később a különböző kutatási, fejlesztési és oktatási területeken is nagy igény jelentkezett a számítógépek ilyen módon történő összekapcsolására. Ezeket az összekapcsolásokat a telefonhálózatra való csatlakozással oldották meg.

Magyarországon a számítógépes hálózatok kiépítése a tudósok számára is csak 1988-ban kezdődött meg. 1992-től a magyar tudósok már az egész világra kiterjedő számítógép-hálózatot használhattak.

Napjainkban már bárkinek lehetősége van arra, hogy megfelelő feltételek mellett (előfizetési díj, megfelelő eszközállomány) bármikor használhassa az internetet.

Mi is az az internet?

Az internet különböző szolgáltatók által működtetett hálózatok és hálózati szolgáltatások összessége.

A felhasználó mindig valamilyen hálózati szolgáltatóval kerül kapcsolatba, aki biztosítja számára az internet elérhetőségét.

Internetszolgáltatások

Az internet fiatal kora ellenére már nagyon sok változáson ment keresztül. A ma használatos szolgáltatásokon belül kettőre hívjuk fel a figyelmedet:

- Internetes adatbank (www), amely a minket érdeklő adatok helyének megkeresését segíti elő.
- Elektronikus levelezés (e-mail).

Ahhoz, hogy a számítógépek között kapcsolat jöjjön létre, azonosítani kell őket. Az interneten minden számítógép egy nevet kap, mely tetszőleges lehet ugyan, de a névadáskor bizonyos alaki szabályokat be kell tartani. A nevek ékezet nélküli betűkből, esetleg számokból állnak, melyeket pontokkal tagolnak.

Ilyen azonosítókkal gyakran találkozunk pl. a televíziós műsorokban, sajtóban, reklámokban is. Például:

www.mav.hu

www.debrecen.hu

Mint látod, ezek a számítógépes címek általában három részből állnak.

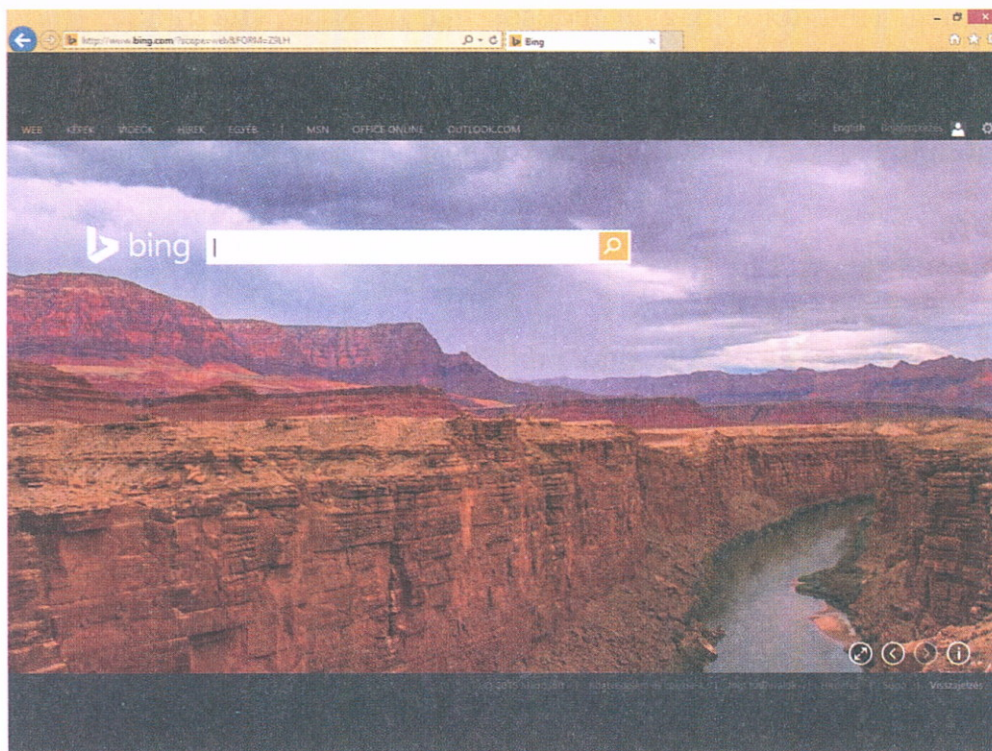
Mit jelentenek ezek a rövidítések?

- a www egy olyan adatbázis, amely az információkat színes oldalakon tárolja, szöveg, kép, hanganyag, film formájában;
- a tv-műsor, a szolgáltató, a cég, az újság neve;
- a két utolsó betű az országra utal, ahol a szolgáltató működik (hu = Magyarország, ro = Románia, au = Ausztria stb.).

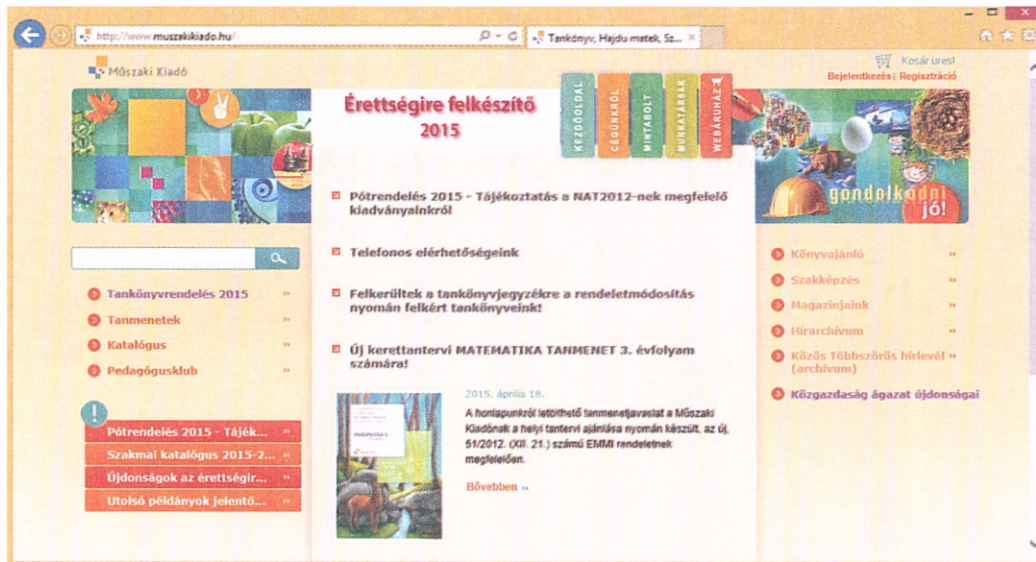
A www adatbázis elérésére az **Internet Explorer** böngészőt fogjuk használni.

Ezt a programot magyar nyelven használhatjuk.

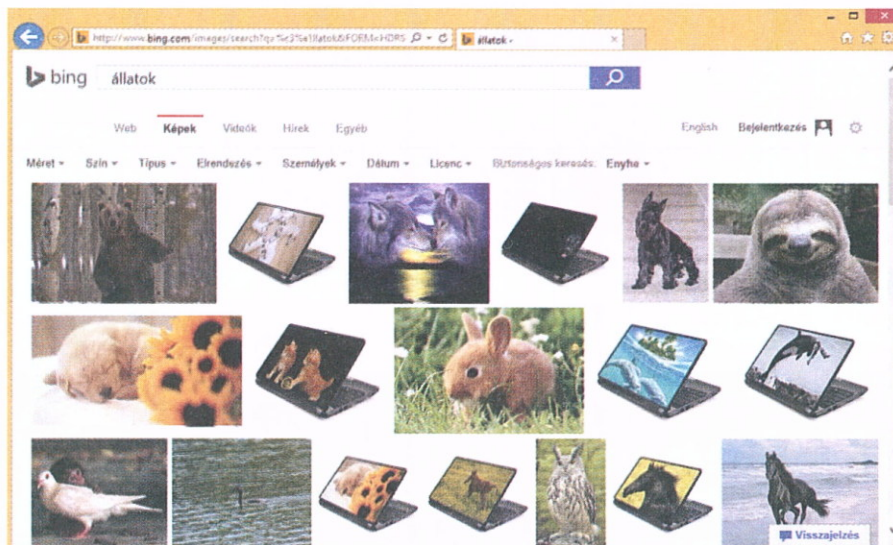
Az Internet Explorert a megfelelő ikonra duplán kattintva vagy a kezdőlapról indíthatjuk el.

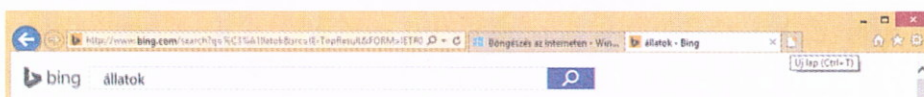
A megnyíló Internet Explorer címsorába írhatjuk a felkeresni kívánt webhely címét, hogy közvetlenül eljuthassunk az oldalra. Beírás után üssünk Entert, vagy kattintsunk a címsor végén lévő nyílra. Ha jól írtuk a webhely címét, megjelenik a találati ablakban. Például: www.muszakikiado.hu

A címsor egyben keresőnek is használható, ekkor a keresendő kifejezést írjuk ide, majd Enter ütése vagy a nagyítóra való kattintás után a találati lista jelenik meg. A találatokat típusuk szerint tovább szűkíthetjük, például hogy a képtalálatok jelenjenek meg.

Új oldal megnyitásához, vagy új kereséshez nyithatunk új lapot, hogy az előző oldalról ne kelljen ellépni. A lapok közötti váltáshoz, vagy új lap nyitáshoz a címsor melletti lapfüleket használhatjuk.

Az egy lapon meglátogatott oldalak között a címsor előtti vissza és előre nyilakkal léphetünk.

1. Húzd alá az igaz állításokat!

Az internet két számítógép összekapcsolása.

Az internet egy számítógépes világhálózat.

Az internet egy vállalat.

Az internet segítségével a Föld bármely pontjával kapcsolatot lehet teremteni.

Az internet egyidős a számítógéppel.

2. A következő újságok nevei közül jelöld a *csak az interneten elérhetőket*:

Népszabadság

Magyar Nemzet

Origó

Népszava

Stop

Index

3. Sorolj fel keresőoldalakat!

Elektronikus levelezés (e-mail)

Az elektronikus levél, röviden e-mail (ejtsd: ímél) is egy számítógépes dokumentum. Tartalma lehet szöveg, kép, hang, sőt mozgóképek is.

Elektronikus levelet csak annak tudunk küldeni, aki rendelkezik e-mail címmel.

A levelezési cím általános alakja a következő:

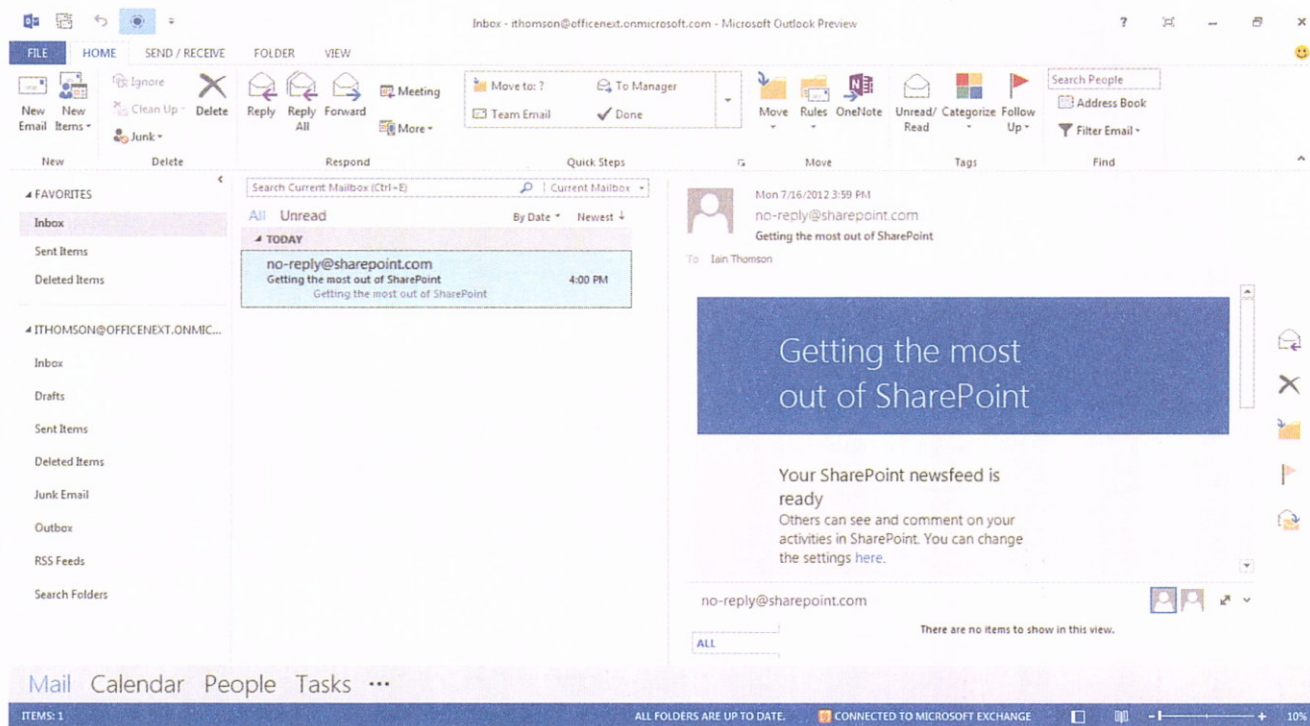
Név@azonosító

- név: az elektronikus postaláda tulajdonosának neve vagy nevének rövidítése,
- @ (kukac): kötelező elválasztójel a név és az azonosító között,
- azonosító: annak az intézménynek, cégnek, vállalatnak, szolgáltatónak a neve, amelyhez a felhasználó számítógépe csatlakoztatva van.
pl.: levelek@freemail.hu

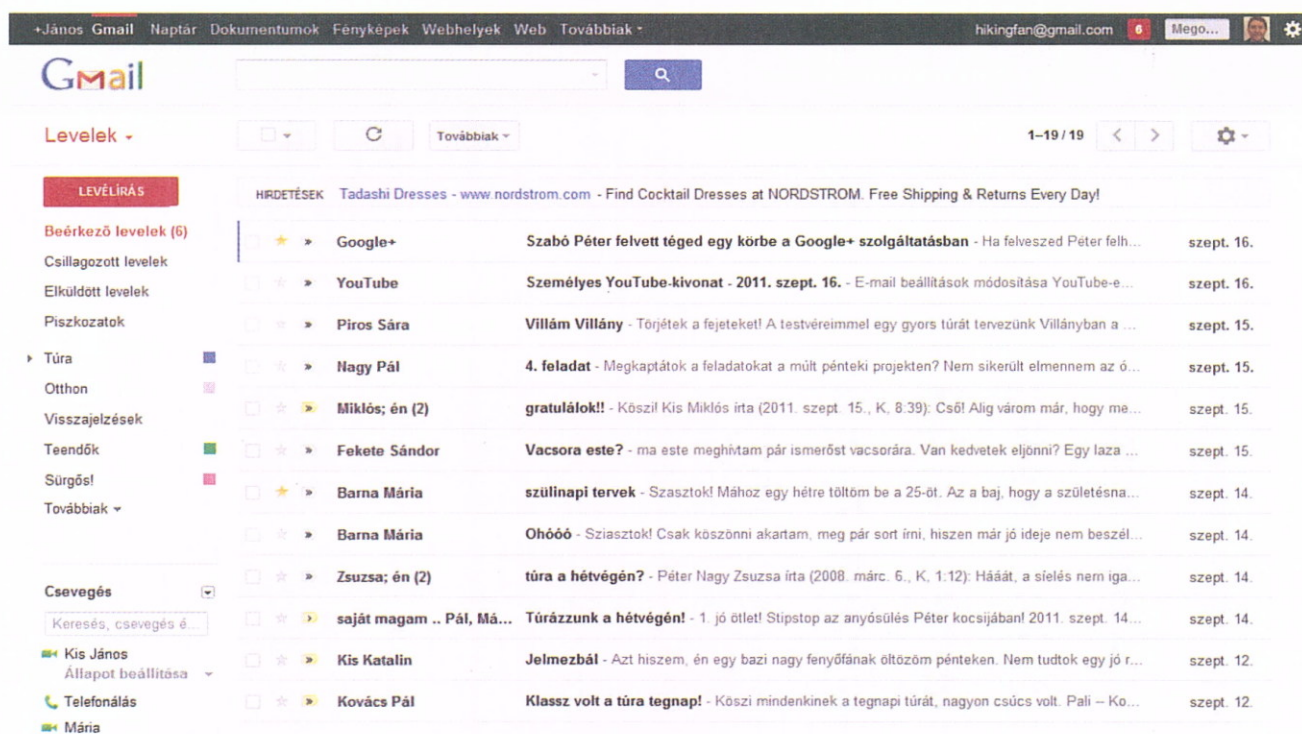
Az internet levelezőprogramja a levelet bárhová továbbíthatja, akár a Föld legtávolabbi pontjára, akár a szomszéd szobába.

Az internetes levél előnye, hogy néhány percen belül odaér a címzethez, akár nappal van, akár éjszaka, nem kell várni a postást. Hátránya, hogy a címzett csak akkor tudja meg, hogy levele érkezett, ha a számítógépes „postaládáját” megnézi.

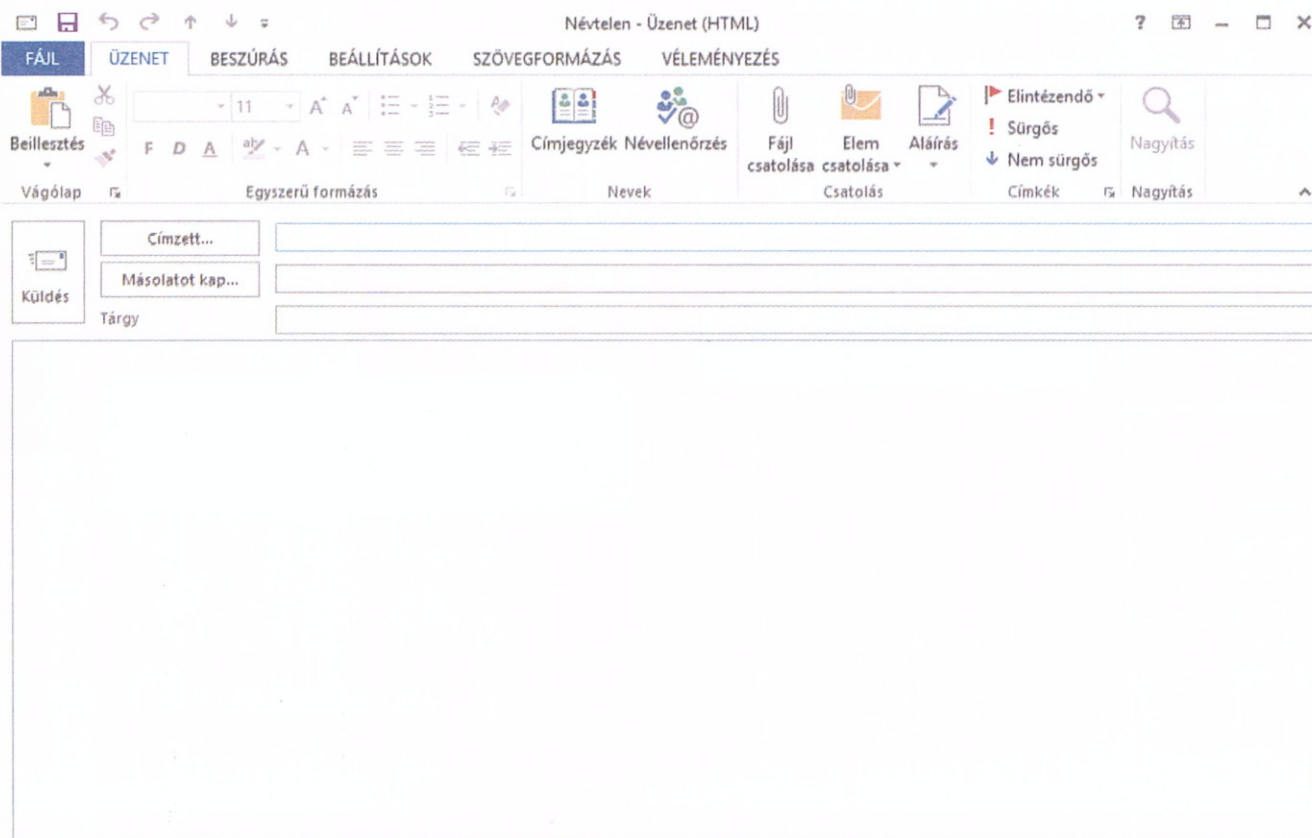
Elektronikus levelezéshez különböző levelezőprogramok állnak rendelkezésünkre. Vannak közöttük a számítógépre telepíthető típusok, amik a leveleket a számítógépen tárolják, és az internetkapcsolat csak a levélküldés és fogadáshoz kell. Az Internet Explorerhez tartozó ilyen telepített levelezőrendszer az Outlook.

A másik lehetőség a böngészőben futó levelező. Ennek használatakor a levelezést egy weblap meglátogatásával végezhetjük. Ismertebb „webmail” oldalak a Gmail, a Yahoo, Magyarországon a Freemail. A web-alapú levelezőprogram általában csak élő internetes kapcsolat mellett használható.

4. Küldj egy e-mailt padtársadnak! Ügyelj a pontos címzésre!

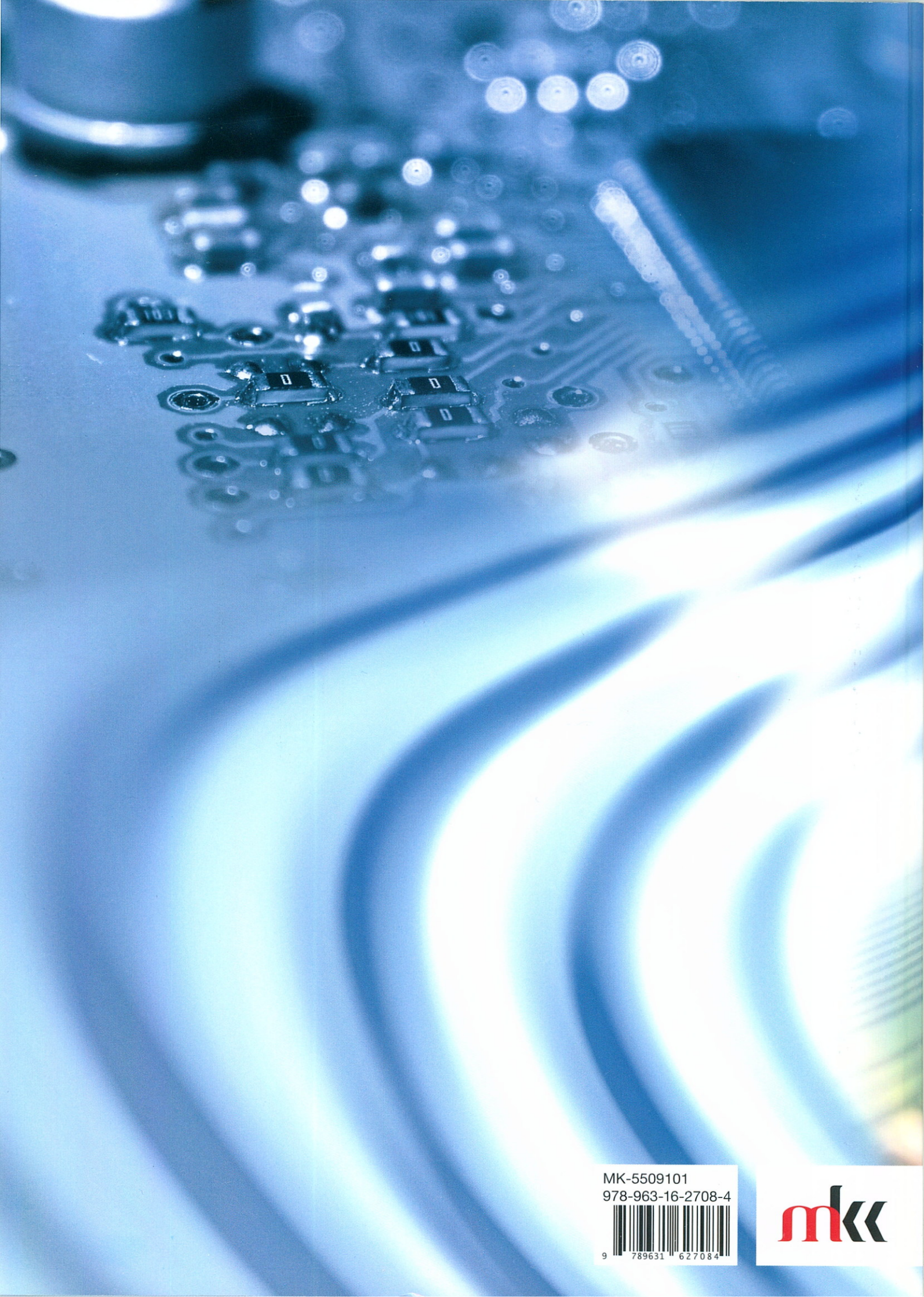

5. Válaszolj a társadtól kapott levélre!

TARTALOM

BEVEZETŐ	3
BALESET-MEGELŐZÉSI TUDNIVALÓK	5
A számítástechnika-terem rendje	6
MIRE JÓ A SZÁMÍTÓGÉP?	7
A számítógép előnyei	9
A számítógép részei	10
A számítástechnika története	12
Neumann János	17
A JELEK VILÁGA	18
A jelek csoportosítása	22
Érzékszervekkel felfogható jelek	22
I. Látással felfogható jelek	22
II. Hallással felfogható jelek	27
III. Tapintással felfogható jelek	28
IV. Szaglással felfogható jelek	29
V. Ízleléssel felfogható jelek	30
Érzékszervekkel fel nem fogható jelek	32
Titkosírások	33
ALGORITMUSOK	38
A jelek és az algoritmus	47
A számítógépen megjelenő jelek	51
Bekapcsoljuk a számítógépet	52
A SZÁMÍTÓGÉP MŰKÖDÉSE	56
Hogyan dolgozik a számítógép?	56
Az egér	59
Hogyan mozgassuk az egeret?	60
Az egérhasználat gyakorlása rajzolóprogrammal	61
Játék a számítógépen	63
A pasziánsz játék szabályai	63
Aknakereső játék	65
A Windows operációs rendszer	68
A Windows képernyő	70
Kilépés a Windowsból	73
A billentyűzet	75
Karakteres és jelentésmódosító billentyűzet	75
Numerikus billentyűzet	75
Vezérlő- és kurzormozgató billentyűzet	76
Funkcióbillentyűk	76
Ismerkedjünk meg a billentyűkkel!	77

Gyakorlófeladatok a billentyűzet használatához	84
A dokumentumkészítés alapjai	87
A Word képernyő részei	88
Oldalbeállítás	90
Szövegszerkesztési ismeretek	92
Szövegbevitel	92
Helyesírás-ellenőrzés	93
Mentés	93
Kilépés a Wordből	94
Másolás	94
Kijelölés	94
Hogyan lehet szöveget másolni?	95
Dokumentumok megnyitása, szövegek javítása	98
Formázás	99
Formázás az eszköztár segítségével	100
Formázás a Formátum menüponttal	101
Szimbólumok beszúrása	103
Bekezdések formázása	105
Nyomtatás	108
A nyomtatók használata	109
Táblázat készítése Wordben	110
Táblázat formázása	110
Az internet	115
A számítógép-hálózat	115
Az internet kialakulásának története	117
Mi is az az internet?	117
Internetszolgáltatások	117
Elektronikus levelezés (e-mail)	120

MK-5509101
978-963-16-2708-4

9 789631 627084

